ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΕΥΧ. ΛΖ'. ΤΟΜ. Β'. 1854.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ.

Μένει ἐκστατικὸς ὁ ἐκ Ῥώμης ἐρχόμενος εἰς Νεάπολιν, ὅταν βλέπῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς καθέδρας ταύτης. Ἐπειδὴ ἡ ἐρημία τῶν ὁδῶν τῆς ἀρχαίας πρωτευούσης τοῦ κόσμου καὶ ἡ παρακόλουθος αὐτῆς ἠρεμία εἶχον ἄλλως διατεθειμένον τοῦ περιηγητοῦ τὸ πνεῦμα, ὥστε συνείθισε σχεδὸν νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ πάλαι ποτὲ τοσοῦτον πολυάνθρωπος τῆς Ἰταλίας χώρα ἐκενώθη ἐξίσου καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ὅτι ἅπασαι αὐτῆς αἱ πόλεις φέρουσι τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα σοβαρᾶς καὶ μεγαλοπρεποῦς παρακμῆς· τὴν πρόληψιν δὲ ταύτην ματαίως ἀντιπολεμοῦσι ὅσα ἔφθασεν ἤδη νὰ ἀκούσῃ περὶ τῆς Νεαπόλεως διαθρυλλούμενα· διότι ψιλοὶ λόγοι δυσκόλως ἀνατρέπουσι τὰς ἐκ τῆς αὐτοψίας ἐντυπώσεις. Ἔπειτα καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ ἐνασμενίζεται εἰς τὴν ἐκ τῆς διακεχυμένης κατηφείας αὐτόματον μελαγχολίαν· ὅθεν οἰκτείρουσα τὴν σιωπηλὴν ταύτην γαλήνην τοσαύτης ἐνεργείας διάδοχον προσοικειοῦται μετ' αὐτῆς καὶ νομίζει ὅτι τοιαύτη ἀναγκαίως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ κατάστασις τοῦ ἐξηθενημένου, ἀλλ' ἀξιολόγου τούτου λαοῦ καὶ ἐν ᾧ ὑπνώττει.

Καὶ ὅμως ἡ θέα τῆς Νεαπόλεως μεταβάλλει πάντα τὰ αἰσθήματα ταῦτα. Ἐπειδὴ ἐφ' ὅσον τις προχωρεῖ, θαυμάζει τὴν εὐφορίαν τῶν πεδιάδων καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γεωργικῶν ἔργων, πάντῃ ἀντίθετον εἰς τὴν ἀκαρπίαν τῶν περιχώρων τῆς Ῥώμης. Βαθμηδὸν δὲ αὐξάνει καὶ ἡ πανταχοῦ κίνησις. Διότι πλῆθος ἁμαξῶν, ὅπου κάθηνται ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ἄνθρωποι, τρέχουσι ταχέως ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, εἰς δὲ τὰ προπύλαια τῆς πόλεως εὑρίσκεται τὸ τέλος καὶ ἡ ἀρχὴ πολυαρίθμων ῥυμῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ θορυβώδης ὄχλος συνθλίβεται εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς ἀγορᾶς τῶν ἐδωδίμων, καὶ τὰ πλοῖα στενοχωροῦνται εἰς τὸν λιμένα ὡς τὰ δένδρα καταπύκνου δάσους. Ἔπειτα ἀναφαίνονται ἀλληλοδιαδόχως ἡ προκυμαία, τὸ νέον ἀνάκτορον, οἱ στρατῶνες, τὸ κατάστημα τῶν διαφόρων ἀρχείων, τὸ θέατρον τοῦ Σὰν Κάρλο, καὶ ἡ ὁπλοθήκη. Εἰς τὴν ἀγυιὰν τοῦ Τολέδου κατέχουσαν ὡς ἡμίσειαν λεύγαν ἐκτάσεως κινοῦνται ἄνω καὶ κάτω λαμπρότατα καὶ πολυτελῆ ὀχήματα. Ὕστερον δὲ διαβαίνοντες τὴν μεγάλην τῶν βασιλείων πλατεῖαν καὶ τὴν κρηπῖδα τῆς ἁγίας Λουκίας, ὅπου συνέρχεται ὡς μυρμηκιὰ ὁ λαός, καταντῶμεν εἰς τὴν συνοικίαν τῶν ξένων καὶ τὴν Κιάγιαν, ὁδὸν εὐπρεπεστάτην ἔνθεν μὲν καλλωπιζομένην ὑπὸ πολυτελεστάτων οἰκιῶν, ἐκεῖθεν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ δημοσίου κήπου θαυμαστῆς κατὰ πάντα τοποθεσίας. Ὁ ἄνθρωπος ζαλίζεται ὑπὸ τοῦ θορύβου, τῶν οἰκοδομῶν, τῶν λεωφόρων, τῶν ἁμφόδων καὶ πολλῶν ἄλλων περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουσιν εἰς αὐτὸν ὅτι περιπολεῖ ἐν μέσῳ πολεως τρεφούσης τετρα-

κοσίας τοὐλάχιστον χιλιάδας κατοίκων, καὶ τῆς τρίτης ἴσως κατὰ τὴν λαμπρότητα ἐκ τῶν μητροπόλεων ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐκπλήττεται οὐχ ἧττον ὁ προκατειλημμένος ἐκ σφαλερῶν ἀκουσμάτων· διότι ἀφ' οὗ κατασταθεῖς ἀτενίσῃ εἰς τὸν ὅρμον, τοῦ ὁποίου τὸ Παυσίλυπον καὶ τὸ Οὐεσούειον ὄρος ἀποτελοῦσι τὰ δύο ἄκρα, ἀναζητεῖ πανταχοῦ τοὺς φημιζομένους Λαζαρόνους ὡς ὀκνηροὺς καὶ ἀμερίμνους ἐπαίτας. Βλέπει μὲν ἐπὶ τῆς κρηπίδος παρὰ τὸν αἰγιαλόν τινας ναύτας ἐνδεδυμένους χιτῶνα καὶ ἀναξυρίδα ἐκ λευκῆς ὀθόνης καὶ κυκλοειδῶς καθημένους διὰ νὰ ἀκούσωσί τινος στιχολόγου (1) ἄλλους δὲ πτωχοὺς, καθὼς ὑπάρχουσι τοιοῦτοι πανταχοῦ, ἐποφθαλμιῶντας εἰς τὰ ἐκτεθειμένα καὶ πωλούμενα ὀστρακοδέρματα, ἢ εἰς τοὺς ἀγνίζοντας λέβητας, ὅπου βράζουσι τὰ μακαρόνια (2 ἀλλ' οὐδαμοῦ φαίνονται οἱ κυρίως λεγόμενοι Λαζαρόνοι, οἱ ποιητικοὶ δηλ. ἐκεῖνοι θῆτες, τοὺς ὁποίους ἤλπιζέ τις νὰ ἴδῃ κειμένους κατὰ χιλιάδας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἂν καὶ ἡ χώρα αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος ἀτηδείας καὶ νωθρότητος, πάντες ὅμως ἤδη ἐνασχολοῦνται· ὅσοι δὲ ἀπαντῶνται ἀργοὶ, ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς τὴν ταξιν τῶν πλουσίων περιφερομένων χάριν διασκεδάσεως, ἢ εἰς τοὺς ἀληθῶς ἀπόρους καὶ ζητοῦντας τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ἀλλὰ διατὶ ἆρά γε ὁ χύδην ὄχλος ἐνδύεται τόσον ἐλαφρῶς; διότι δὲν ἔχει χρείαν παχυτέρων φορεμάτων, ἀλλ' οὔτε ῥάκη φέρει πλειότερα παρ' ὁποιονδήποτε ἄλλον.

Περιηγούμενος ὁ ξένος ὕστερον κατὰ μέρος τὴν πόλιν πληροφορεῖται ἐκτενέστερον περὶ τῆς φιλοπονίας τῶν κατοίκων. Αἱ πρώτισται συνοικίαι φωτίζονται τὴν νύκτα ὑπὸ τοῦ φλογιστοῦ ἀερίου. Ἡ βιομηχανικὴ πολυτέλεια διαλάμπει, πανταχοῦ σταθμεύουσιν ἅμαξαι, κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ περιπάτου (corso) ἅπασαι σχεδὸν κινοῦνται ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῆς Κιάγιας. Ἀλλ' εἰς τὰς δημοτικὰς συνοικίας ἡ ἀρθονία καταδηλοῦται ἀλλεοτρόπως. Ἐπειδὴ πλῆθος τεχνιτῶν ἐργάζονται καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ὁδοῦ· σιδηρουργοὶ δηλ. σφυρηλατοῦσι τὸ μέταλλον· ξυλουργοὶ ῥυκανίζουσι καὶ ἄλλα δὲ ἐπαγγέλματα τοιαῦτα ἐξασκοῦνται ὁμοίως ὕπαιθρα. Αἱ παγοπωλήτριαι σβέννυσι τὴν δίψαν τοῦ διαβάτου καὶ τοῦ χειρώνακτος διὰ τῶν καταψυκτικῶν ποτῶν, πολλαὶ δὲ τηλίαι φέρουσαι σωροὺς ὀπωρῶν παντοίων συντελοῦσι καὶ αὗαι εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ δι' εὐτελοῦς τιμῆς. Αἱ οἰκίαι πᾶσαι ἔχουσαι τὰς θυρίδας ὡς ἐξώστας προκυπτούσας θέλγουσι τὴν ὅρασιν διὰ τῆς κομψότητος, μάλιστα δὲ ὅσαι ἐξ αὐτῶν ἐξέχουσι καὶ διὰ τερπνῶν χρωματισμῶν, καθὼς εἰς τὰ πέριξ τοῦ λιμένος. Αἱ ὁδοὶ ἐστρωμέναι δι' ἡφαιστείου λίθου διατηροῦνται καθαρώταται. Πολλαχοῦ καταγίνονται ἀδιακόπως κτίσαι καὶ σκαπανεῖς εἰς ἰσοπέδωσιν τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ πλάτυνσιν τῶν στενωπῶν καὶ παρόδων. Παντοῦ διαγελᾷ ἡ φαιδρότης τοῦ εὐημεροῦντος πολίτου, παντοῦ δὲ προσβάλλει τὴν περιέργειαν ἡ ὑλικὴ πρόοδος, ὥστε ἡ ἀποδιδομένη εἰς τοὺς κατοίκους τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης παροιμιώδης ῥαθυμία ἐξελέγχεται ὡς αὐτόχρημα μῦθος. Ἓν μόνον ἴχνος τῆς ἀρχαίας περὶ τοῦ τόπου τούτου ὑπολήψεως ἐπικρατεῖ εἰσέτι, ὅηλ. ἡ κλοπή· ἂν καὶ, καθὼς τὰ ἄλλα, προσδοκᾶται καὶ αὕτη βαθμηδὸν νὰ ἐκλείψῃ· ἕως οὗ ὅμως ἐξαλειφθῇ ἀνταγωνίζεται καὶ ἀντιπαλαίει ὅσον δύναται. Ἡ Κυβέρνησις ἐπεχείρησε πολλοὺς τρόπους ἀπό τινος πρὸς καταστροφὴν τοῦ συστήματος τούτου τῶν κλεπτῶν. Διότι καὶ ἄρχων τῆς ἀστυνομίας ἐψηφίσθη ἐξεπίτηδες, καὶ ἔπαρχος εἰδικὸς διὰ μόνην τὴν Νεάπολιν, καὶ πολυάριθμοι ὑπάλληλοι διαφόρων τάξεων ἐνασχολοῦνται ἀνενδότως εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων. Ἐκτὸς τούτων καὶ ποιναὶ βαρύταται ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς πλημμελοῦντας· ἐξ αὐτῶν δὲ φοβίζει ἴσως πλειότερον ἡ μαστίγωσις ἐκτελουμένη αὐθωρεὶ ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου ἐπ' αὐτοφώρῳ συνελήφθη ὁ κλέπτης. Διὰ πάντα ταῦτα οἱ λωποδύται καὶ βαλαντιοτόμοι καὶ τοιχωρύχοι τοσοῦτον ἄλλοτε συχνοὶ καὶ ἀναιδεῖς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Τολέδου, καθὼς ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν Ἱσπανικῶν μυθιστορημάτων, ἀκούονται σπανιώτερον. Ἐν γένει ὅμως ὁ Νεαπολίτης ἀγαπᾷ σχεδὸν ἐκ φύσεως νὰ ἁρπάζῃ καὶ ὀφετερίζηται τὰ ἀλλότρια, ὥστε τὸ κληρονομικὸν πάθος τοῦτο διαμένει εἰσέτι ἀνίατον διὰ τὴν χρονιότητα, ἥτις ἐξήπλωσε βαθείας ῥίζας. Ὅθεν ἀφ' οὗ κατεδιώχθησαν πανταχόθεν οἱ κλέπται, ἐπέπεσον εἰς τὰ ῥινόμακτρα, καὶ κατ' αὐτῶν μάλιστα σήμερον ἐνεδρεύουσιν· ἡ δὲ Κυβέρνησις ὑπ' ἀνοχῆς, ὡς φαίνεται, κινουμένη ἐγκατέλιπεν αὐτὰ ὡς λάφυρον τῆς ἁρπακτικῆς τῶν ἀνθρώπων πλεονεξίας, ἢ ὡς ἀντικείμενον πρόχειρον πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐγχωρίου ἐπιτηδεύματος. Τοὐλάχιστον αἱ νυκτεριναὶ προσβολαὶ ἔπαυσαν ἤδη παντελῶς. Διὰ τοῦτο ἐλπίζεται, ὅτι ἂν ἡ ἐλάττωσις αὕτη τοῦ κακοῦ ἐξακολουθήσῃ, ὁ ἀλλοδαπὸς θέλει ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν του φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ ῥινόμακτρον, ἀφ' οὗ περιῆλθεν ἀνέτως τὴν πόλιν· εὐτύχημα σπανίως τό γε νῦν ἔχον παρατηρούμενον.

Ὅταν τοῦτο κατορθωθῇ, ἴσως ὁ ἐθνικὸς τύπος ἀποβάλῃ τινὰ σημεῖα τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ φυσιογνωμίας· ἀλλ' ἡ Νεάπολις θέλει ὑπερέχει πάντοτε πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Εὐρώπης διὰ τὸ εὐπόριστον τῶν διαφόρων ὠνίων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς ζωάρκειαν, τὸν γαλήνιον καὶ εὔδιον οὐρανὸν, τὰς ἀστροφεγγεῖς νύκτας καὶ τὰς φυσικὰς ἀπολαύσεις, Οἱ δὲ ἀγαπῶσι δραματικώτερον βίον, ἂς ὑπάγωσιν ἂν τολμῶσιν, εἰς τὰ ἄγρια καὶ ἀπόκρημνα τῆς Καλαβρίας

(1) *Εἰς τὴν Ἰταλίαν εὑρίσκονται αὐτοφυεῖς ὡς ἀμαυρόταται οἱ στιχολόγοι οὗτοι, ἄνθρωποι δηλ. ἔχοντες ἱκανὴν φαντασίαν ποιητικὴν, ὥστε ἐκ τοῦ προχείρου νὰ ἀπαγγέλλωσι στίχους ἐπὶ τοῦ δοθέντος εἰς αὐτοὺς θέματος. Τὸ χάρισμα τοῦτο τῆς φύσεως ηὐξημένον καὶ παρὰ τῆς ἕξεως γίνεται εἰς αὐτοὺς ἐπιτήδευμα ποριστικὸν βίου. Γυνή τις στιχολόγος, ἡ Κυρίλλα, κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐστέφθη εἰς τὸ Καπιτώλιον, καθὼς ὁ Τάσσος καὶ ὁ Πετράρχης, διὰ τὴν ἕξιν αὐτῆς περὶ τὴν στιχολογίαν δεινότητα, ἀπέθανε δὲ τῷ* 1800 *ἐν Φλωρεντίᾳ ἀπόπληκτος.* Σ. Μ.

(2) *Ὑπάρχει γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Νεάπολιν κατασκευάζεται τὸ ἄριστον εἶδος τῶν μακαρονίων.*

δουνὰ διὰ νὰ εὕρωσιν ὅλην τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν λιτότητα· ἐπειδὴ ὁ πολιτισμὸς δὲν ἔφθασε μέχρι τοῦδε ἕως ἐκεῖ.

Ἡ ἐνιστῶσα τῶν πραγμάτων κατάστασις προῆλθε καθόλου εἰπεῖν, ἐκ τῆς ἐπιῤῥοῆς τῶν ἰδεῶν τῆς Γαλλίας. Ὡς Γαλλικὴν τωόντι πόλιν πρέπει νὰ θεωρῶμεν τὴν Νεάπολιν, συνδεομένην πλὴν τῶν φαινομένων καὶ διὰ μυστηριωδῶν τινων σχέσεων. Ἐπειδὴ Γάλλοι, οἱ Νορμανδοὶ δηλ. ἐδημιούργησαν τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως κατὰ τὸν ΙΑ. αἰῶνα· αὐτοὶ δὲ μετήνεγκον αὐτόθι καὶ τὸ ὑπαρχικὸν, εἴτε φεουδαλικὸν σύστημα. Γάλλος ἀνὴρ, ὁ Κάρολος d' Anjou, κατέστησεν ἐκεῖ δύναμιν καὶ βασιλείαν μὴ ἀρκούντως εἰσέτι κριθεῖσαν. Κατὰ τὴν ΙΕ. ἑκατονταετηρίδα ὁ Η. Κάρολος ἔλαμψεν αὐτόθεν ὡς ἀστραπή· κατὰ δὲ τὴν ΙΖ. ὁ δοὺξ de Guise ἐδόξασε πάλιν τὸ Γαλλικὸν ὄνομα. Ἐφ' ἡμῶν δὲ ἀνύψωσεν αὐτὸ ἡ Παρθενοπικὴ πολιτεία καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωακεὶμ Μουράτ. Διάφοροι ἀλλογενεῖς ἀντενέργειαι καὶ προσπάθειαι ἐπεκράτησαν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν χρονικῶν τούτων διαστημάτων· ἀλλ' ἰσχυροτάτη πασῶν ἐχρημάτισεν ἡ ἐπιῤῥοὴ τῆς Ἱσπανίας· ἐπειδὴ ἡ Ἱσπανία ἐκυβέρνησε τὴν Νεάπολιν ὡς δύο σχεδὸν αἰῶνας, ὅθεν ἀφῆκε πολλὰ ἴχνη τοῦ χαρακτῆρός της· οὐδέποτε ὅμως εἰσεχώρησε κατὰ βάθος ἡ τοιαύτη δύναμις, ὅσον ἡ τῆς Γαλλίας.

Πρὸ ἑκατὸν ἤδη ἐτῶν τὰ πάντα εἰς τὴν Νεάπολιν ἦσαν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς Ἱσπανίας, τὸ ἐξωτερικὸν τῶν πόλεων, καθὼς καὶ τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ τότε ἡ Ἱσπανία ἐξήσκει ἀνάλογόν τινα ἐπιῤῥοὴν καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν! Ὁποία ἐκτοτε μεταβολή! Ἡ πτῶσις ὅμως αὐτῆς ἐφάνη πολὺ προϊμώτερον εἰς τὴν Νεάπολιν διότι πᾶσα δύναμις περιορίζεται ἐκ τῆς περιφερείας εἰς τὸ κέντρον· ὅθεν ἡ διοίκησις τῶν τοποτηρητῶν τοῦ Β. Φιλίππου εἰς Νεάπολιν ἔκλινε κατ' ὀλιγον εἰς τὴν φθορὰν, κυθὶς καὶ ἀθρόα ὕστερον ἡ τοῦ λοιποῦ κράτους.

Μόλις τρία ἑκατομμύρια ἀνθρώπων κατοίκουν τότε τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως ἐντεῦθεν τοῦ Φάρου· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἐκολοβώθησαν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, τῶν ἐπιδημιῶν καὶ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Τούρκων εἰς τὰ παράλια. Ἡ σύγχυσις τῶν θεσμῶν καὶ διαδικασιῶν παρήγαγε χρατὸν δικηγόρων καὶ δικαστῶν, οἵτινες κατέτρωγον ὡς φθεῖρες τὸ πολιτικὸν σῶμα, καὶ κατανήλισκον τὴν περιουσίαν τῶν ἰδιωτῶν διὰ τῶν ἀντινομιῶν καὶ τῶν γρίφων τῆς στρεψοδικίας. Ἄλλο δὲ στράτευμα οὐχ ἧττον καταστρεπτικὸν ὡς 1,200,000 ἀπετέλουν οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἐντρυφῶντες εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὀκνηρίαν. Τὸ ἥμισυ τῆς γῆς ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ εἰς τοὺς βαρῶνους, ἢ τοὺς περιλειφθέντας ἐκ τῆς ἀρχαίας Νορμανδικῆς ὑπαρχίας. Βαρύτατοι δασμοὶ ἐξήντλουν πάντας τοὺς πόρους ἐξ αὐτῶν τῶν πηγῶν πεμπόμενοι εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Μία μόνη ὁδὸς ἁμαξήλατος ὑπῆρχε δὶ ὅλης τῆς χώρας, ἡ ἄγουσα δηλ. ἐκ τῆς Νεαπόλεως εἰς τὴν Ῥώμην. Καὶ ἐντὸς δὲ τῆς πρωτευούσης αὐτῆς ὁ λαὸς δὲν διέφερε τῶν ὑποζυγίων κτηνῶν . . Συμμορίαι δολοφόνων καὶ λῃστῶν συνιστῶντο ἀποινεὶ ὑπ' ὄψιν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως τολμῶσαι ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ διάφορα κακουργήματα. Τὰ τρία τριτημόρια τῆς γῆς ἦσαν χέρσα· ἡ δὲ στρατιωτικὴ δύναμις συναπηρτίζετο ἐκ συγκλύδων καὶ τυχοδιωκτῶν στρατολογουμένων διὰ τῆς βίας.

Ἡ ἀναγέννησις τῆς χώρας ἤρξατο ἐκ τοῦ Γ. Καρόλου δισεγγόνου τοῦ ΙΔ. Λουδοβίκου τῆς Γαλλίας. Αὐτὸς διὰ τῶν ὅπλων ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα ἐκ τοῦ διακοσιετοῦς ζυγοῦ τῶν Ἱσπανῶν· διὸ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῶν δύο Σικελιῶν τῷ 1735.

Τότε οἱ ἡγεμόνες αὐτοὶ γενναιότερα φρονοῦντες ἐγένοντο ἀρχηγοὶ τῶν μεγάλων μεταπολιτεύσεων, καθὼς ὁ ἀρχιδοὺξ Λεοπόλδος εἰς τὴν Ἐτρουρίαν, φιλοτιμούμενοι νὰ μεταφέρωσι τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν λαῶν.

Τούτου τὸ παράδειγμα ἀκολουθῶν καὶ ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ἐπεχείρησε διὰ τῆς βοηθείας ἀξίου ὑπουργοῦ τοῦ Μαρκίωνος Tannuci νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακὸν δὶ ἀναλόγων μέσων, ὥστε ἡ πάλη ἀρξαμένη μεταξὺ τοῦ νεωτερισμοῦ τῆς βασιλείας καὶ τῶν ἀρχαίων ἕξεων τῆς ἀριστοκρατίας παρετάθη μέχρι τοῦ 1789 ὅτε ἐξεῤῥάγη ἡ ἐκ βάθρων κατασείσασα τὴν Εὐρώπην ὅλην Γαλλικὴ ἐπανάστασις. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ μετερρυθμίσθησαν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον καὶ δικαιότερον τὰ πολυσύνθετα δικαστήρια, ἠλαττώθησαν τὰ μοναστικὰ καταγώγια, κατηργήθησαν οἱ σκανδαλώδεις φόροι, περιωρίσθησαν τὰ ὑπαρχικὰ δικαιώματα, ἠνοίχθησαν ὁδοὶ δημόσιοι, ἀνηγέρθησαν κτίρια, ἐνεψυχώθησαν δὲ ἡ γεωργία, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία. Ὁ λαὸς ἐξύπνησεν ἅμα ἀκούσας τῆς φωνῆς ἀγαθοῦ καὶ φιλοδικαίου καὶ ταπεινοῦ κατὰ τὸν βίον ἡγεμόνος, κὄξησε δὲ ὁ πληθυσμὸς τοσοῦτον, ὥστε ὑπερέβη τὰ 4 1[2 ἑκατομμύρια.

Ἀλλ' ὅτε ἡ ἐπανάστασις τῆς Γαλλίας ἐφανέρωσε πόσον ἐμελλον νὰ κλονισθῶσιν οἱ θρόνοι, ἡ βασίλισσα τῆς Νεαπόλεως Καρολίνα, ἀδελφὴ δὲ τῆς φονευθείσης δυστυχοῦς βασιλίσσης τῶν Γάλλων Μαρίας Ἀντωνίνης, ἐννόησεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον· ὅθεν ἐδοκίμασε διὰ τῆς αὐστηρότητος καὶ τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας νὰ χαλιναγωγήσῃ τὸ ἔθνος. Ἡ προσπάθεια ὅμως αὕτη ἦτο ματαία καὶ ἀνόητος. Τρὶς ἡ ἐλευθεριάζουσα καινοτομία ὑπερίσχυσε τῷ 1799, τῷ 1805 καὶ τῷ 1820, ὁτὲ μὲν συνεργείᾳ τῆς Γαλλίας, ὁτὲ δὲ καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων· ὅθεν ἐμορφώθησαν ἀλληλοδιαδόχως δημοκρατία, μοναρχία αὐτοκρατορικὴ καὶ βασιλεία συνταγματική. Τρὶς δὲ ἀνηγέρθη πάλιν ἡ δεσποτεία, τὸ πρῶτον διὰ τῶν Καλαβρῶν ἀρχηγοῦντος τοῦ καρδινάλου Ῥούφου, τὸ δεύτερον διὰ τῆς ἀρωγῆς τῶν Ἀγγλων (!) τὸ τρίτον δὲ διὰ τῶν Αὐστριακῶν, ὥστε διὰ τῶν καταστροφῶν καὶ τῶν θριάμβων τούτων τὸ ἀξιόλογον ἐκεῖνο βασίλειον ἐπλήρωσεν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο φόρους αἵματος καὶ δακρύων ἐπιβαλλομένους εἰς πάντας τοὺς ἐπιχειροῦντας νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν λαούς.

Ἀλλ' ἂν ἔπαθε τοσοῦτον τὸ βασίλειον, ὠφελήθη ὁπωσοῦν ἀναλόγως κατ' ἄλλον τρόπον. Ἡ μὲν βασιλεία ἐνίκησεν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ ὑπερίσχυσεν ὡς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Διότι ἐκ τοῦ παλαιοῦ συστήματος μόλις ὁ βασιλεὺς μόνος διεσώθη καὶ εἰσέτι

διατηρεῖται. Οἱ βασιλεῖς Ἰωσὴφ (ἀδελφὸς τοῦ Βοναπάρτου Ναπολέοντος) καὶ Ἰωακεὶμ (ὁ Μουρὰτ, γαμβρὸς αὐτοῦ) ἐγκαινίασαν τὴν μεταβολὴν ταύτην καταργήσαντες πάντα τὰ προνόμια Ἡ πατρικὴ περιουσία διανέμεται εἰς πάντα τὰ παιδία, ἀντὶ νὰ κυριεύηται ὑπὸ τῶν ἀρρένων καὶ πρωτοτόκων, τὰ πλεῖστα κτήματα τοῦ κλήρου ἐδημεύθησαν πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ δημοσίου χρέους, ἡ δικαστικὴ ὑπηρεσία, ἡ οἰκονομία καὶ ἡ διοίκησις ἐταχτοποιήθησαν, ἐπικρατοῦσι δὲ ὡς νόμοι οἱ παρὰ τοῦ Ἰωσὴφ δημοσιευθέντες Γαλλικοὶ κώδηκες, ἀντὶ τοῦ λαβυρίνθου τῶν Λογγοβαρδικῶν, Ῥωμαϊκῶν, Ἱσπανικῶν, Αὐστριακῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων.

Ἐρ' ὅσον ἔζη ὁ Φερδινάνδος, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱός αὐτοῦ, ὅστις εἶδε τὴν ἀλληλομαχίαν τῆς μοναρχίας καὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ πρόοδος ὑπῆρξε βραδεία. Τοὐναντίον δὲ ἡ λαοπόθητος βελτίωσις ἀνεπτύχθη πολὺ ἐπὶ τοῦ νῦν βασιλεύοντος Διότι ἀπὸ τοῦ 1830, ὅτε ἀφέλαβε τὰ σκῆπτρα ὁ Β. Φερδινάνδος, ἐδείξε καὶ σύνεσιν πολιτικὴν καὶ γενναιότητα· καθότι ἐσπούδασε μὲν νὰ καταστήσῃ τὴν μεταξὺ τῶν πολεμουμένων ἀρχῶν ἰσορροπίαν, φιλοτιμεῖται δὲ νὰ φαίνηται φιλάνθρωπος καὶ ἐπιεικὴς πρὸς τὰς πολιτικὰς καινοτομίας.

Η Νεάπολις ὑπάρχει χώρα ἰσονομίας κυβερνωμένη ὑπὸ τοῦ αὐτογνωμονεστάτου ἴσως τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἡγεμόνων. Ἰδοὺ κατὰ τί νῦν διαφέρει τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ τοιαύτη πραγμάτων κατάστασις δύναται νὰ διαρκέσῃ; ἀποποιοῦμαι νὰ ἐκφράσω περὶ τούτου γνώμην. Φαίνεται ὅμως ὅτι *πάντες οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ ὑποκύπτουσιν εὐκολώτερον εἰς τὸν ζυγὸν*, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δουλεία καὶ ἡ ταπείνωσις αὐτῶν ἐκτείνεται εἰς πλειότερον χρόνον· ἐπειδὴ ἐξάπτει μὲν καὶ κινεῖ αὐτοὺς ἐνίοτε ἡ διάπυρος φαντασία εἰς ὑπερβολάς, ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν οὔτε σταθερότητος χαρακτῆρα, οὔτε ἠθικὰς ἀρετὰς ἄλλας, ἄγονται δὲ καὶ φέρονται δίκην νευροσπάστων ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ὁτὲ μὲν ὡς παιδία ἀπατώμενοι ὑπὸ τῆς ματαίας λαμπρότητος τινῶν παρασήμων, ὁτὲ δὲ ἐκθηλυνόμενοι διὰ τῶν θεάτρων, τῶν χορῶν, τῶν ἑστιάσεων καὶ τῆς πολυτελείας, συχνάκις δὲ παραδιδόντες τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος εἰς τὴν πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον ἐκ τῶν ἀξιωμάτων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας χρηματικὴν ὠφέλειαν. Τὰ ἐλαττώματα δὲ ταῦτα εὑρίσκομεν ἰδιαιτέρως εἰς τὸν λαὸν τῆς Νεαπόλεως· διότι ὡς ἀσύμφωνος καὶ παλιντράπελος οὔτε τὴν ἰδίαν αὐτονομίαν αὐτοῦ ἐδυνήθη νὰ ὑπερασπισθῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία, καθὼς ἡ καταδυναστεία, ἦλθεν ἔξωθεν εἰς αὐτόν.

Διὰ τοῦτο πάντες σχεδὸν θεωροῦσιν μέχρι τοῦδε ὡς ἀναχρονισμὸν τὴν πολιτικὴν βελτίωσιν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν ἐνδημικὸν πάθος, ἡ συνωμοσία καὶ αἱ στάσεις ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πυθαγόρα μέχρι τῆς ἀναφανίσεως τοῦ Καρβοναρισμοῦ· ἀλλ' ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἐλευθεροτυπία καὶ ἡ δημόσιος συζήτησις δὲν συμβιβάζονται μετὰ τῶν σκευωριῶν καὶ μηχανορραφημάτων ὥστε ἐκ μόνης τῆς εἰρηνικῆς προόδου τῶν ἰδιῶν καὶ τῶν συμφερόντων πρέπει νὰ ἐλπίζωσιν οἱ Νεαπολῖται τὴν μεταβολήν. Ἀλλ' ἂν τύχῃ μοχθηρὰ καὶ ἐπίβουλος κυβέρνησις, ἀρνεῖ νὰ προαχθῶσιν αἱ ὀρθαὶ ἰδέαι καὶ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα; ἢ τοὐναντίον σπουδάζει κατὰ πάντα τρόπον νὰ διαστρέψῃ μὲν τὸς πρώτας, νὰ καταστρέψῃ δὲ τὰ δύετερα διὰ νὰ ἐξουδενώσῃ τοὺς λαοὺς, ὥστε νὰ τοὺς καταθλίβῃ εὐκολώτερον ὡς δυστυχεῖς καὶ πένητος, διὰ δὲ τοῦτο μὴ δυναμένους οὔτε νὰ ἀνανεύτωσι, πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ συλλάβωσι καὶ νὰ φέρωσιν εἰς πέρας φρόνιμον σχέδιον πολιτικῆς μεταρρυθμίσεως;

Ποσάκις κακόζηλοι μιμηταὶ τοῦ δεσποτικωτάτου τῶν ἡγεμόνων Λουδοβίκου ΙΔ. συγκεντροῦντες εἰς ἑαυτοὺ. ἅτασαν τὴν ἐξουσίαν καὶ θέλοντες ν' ἀποδείξωσι διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι ἐξ αὐτῶν πηγάζει τὸ πᾶν (1) ὅτι εἰς οὐδὲν χρησιμεύει πρὸς εὐημερίαν πολιτικὴν ἱκανότης καὶ ἀρετὴ καὶ παιδεία, ἄνευ τοῦ δουλοπρεποῦς ἐξευτελισμοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἐδύναντο νὰ δημιουργήσωσι τοὺς ὑπηρέτας τοῦ δημοσίου καὶ πάλιν ὡς σκεύη κεραμέως νὰ τοὺς συντριψωσιν, ἀνεβάσαν εἰς ὑψηλὰς ἀρχὰς οὐχὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τιμίους πολίτας, ἀλλὰ τοὺς ἀχρείους κόλακας καὶ ἐστιγματισμένους· ἄλλοτε δὲ σαγηνεύοντες καὶ τινας τῶν ἄλλων ἐφάνησαν μὲν ὅτι τιμῶσι τὴν ἀξίαν των· ἀφ' οὗ ὅμως εἶδον αὐτοὺς θαῤῥαλέους καὶ παῤῥησιαστικοὺς καὶ φιλαλήθεις, ἢ ἐταπείνωσαν αὐτοὺς διὰ τοῦ φόβου, ἢ διέφθειραν διὰ τῆς κενοδοξίας· τελευταῖον δὲ περιφρονητικῶς ἀπεσκυβάλισαν, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκαυτηρίασαν ἀλληλοδιαδόχως πάντας ὡς ἀχαρακτηρίστους καὶ οὐτιδανούς.

Ἀγαθῇ τύχῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἂν καὶ μὴ συνταγματικὸς, ἐπιμελεῖται ἑκουσίως νὰ μετριάζῃ τὸ ὑπέροχον τῆς δυνάμεως. τὴν ὁποίαν περιεβλήθη, ὅθεν μεταχειρίζεται αὐτὴν ὅσον δύναται ἐπιεικέστερον καὶ πρὸς τὸ γενικὸν καλόν. Οτε ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως ἡ βία τῶν φατριαστικῶν παθῶν,

(1) *Ὁ Λουδοβίκος ἔλεγεν, ὡς ὑπάρχει γνωστὸν, «ἐγὼ εἶμαι ἡ Γαλλία»* I état c' est moi. *Ἀλλ' ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης δὲν ἐφάνη ὀλιγώτερον δεσποτικὸς καὶ ἄπληστος τῆς ἀρχῆς. Μεταξὺ πλήθους ἄλλων ἀποδείξεων ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀνέκδοτον.*

Πολεμοῦντος τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ἱσπανίᾳ, ἡ Ἰωσηφίνα σύζυγος αὐτοῦ ὑποδεχθεῖσα τὸ νομοθετικὸν σῶμα εἶπεν ὅτι ἔχαιρε βλέπουσα τὸν αὐτοκράτορα φροντίζοντα πρὸ πάντων περὶ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ὡς παριστάνοντος τὸ ἔθνος. . . .

Τοὺς λόγους τούτους ἅμα μαθὼν ὁ Ναπολέων ἐκ τῶν ἐφημερίδων, ἔσπευσε νὰ πέμψῃ εἰς τὸν Μηνύτορα ἄρθρον αὐστηρὸν καὶ καταψεῦδον τὴν ἰδέαν ταύτην· ἰδοὺ τὸ κείμενον τοῦ Μηνύτορος.

«Πολλαὶ ἐφημερίδες διέδοσαν ὅτι ἡ αὐτοκρατόρισσα ἀπαντῶσα εἰς τὴν πρεσβείαν τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, εἶπεν ὅτι ἔχαιρε βλέπουσα τὸν αὐτοκράτορα φροντίζοντα πρὸ πάντων περὶ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ὡς παριστάνοντος τὴν ἐπικράτειαν.

Ἡ αὐτοκρατόρισσα οὐδαμῶς εἶπε τοιοῦτόν τι ἐπειδὴ γνωρίζει τὰς θεσμοθεσίας ἡμῶν· ἐξεύρει δὲ μάλιστα καὶ ὅτι πρῶτος ἀντιπρόσωπος τοῦ ἔθνους ὑπάρχει ὁ αὐτοκράτωρ, καθότι πᾶσα ἐξουσία προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἔθνους. Σ. Μ.

ἡ αἰσχροκέρδεια τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ ἀσωτία ἐπαπείλουν χρεωκοπίαν. Αὐτὸς δὲ τοὐναντίον διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ ἀνοχῆς ἐμάκρυνε τὸν κίνδυνον. Οὐαὶ εἰς τὸν ἀρχόμενον ὑπὸ ἡγεμόνος ἀσώτου λαὸν· διότι τὸ παράδειγμα τῆς τοιαύτης πολυτελείας μεταδιδόμενον εἰς τοὺς κατωτέρους ὡς ἀνοήτως μιμουμένους ὅ,τι βλέπουσι δὲν βραδύνει νὰ ἐπιφέρῃ καθολικὸν ὄλεθρον, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἀναποδράστου συμπεριλαμβάνεται.

Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ ἀγαθῶν ὑπουργῶν, οἷος ὁ Νικολίνης, Φορτουνάτος, καὶ Σαντάγγελος, ἀποδεικνύει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὴν σύνεσιν καὶ τὴν καλὴν καρδίαν τοῦ Φερδινάνδου. Κυρίως δὲ ἡ ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν Νεάπολιν εἰρήνη σηρίζεται εἰς τὴν γενικὴν νωθρότητα καὶ τὸν ὕπνον τῶν θειαίων παθῶν. Ἐπειδὴ, ἂν καί τινες πολῖται ὑπέστησαν πολλὰς βασάνους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὡς ἀληθεῖς αὐτῆς ἀθληταί, σπανίως αὐτόθι καταφαίνονται μεγαλόφρονες χαρακτῆρες. Λαὸς ἐξησθενημένος διὰ μακρᾶς δουλείας δὲν ἀναλαμβάνει θάῤῥος καὶ γενικὴν πεποίθησιν εἰς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς, ὥστε ἡ φωνὴ τῶν ὀλίγων ἀκούεται ἐκ διαλειμμάτων ὡς ἁπλῆ μόνον διαμαρτύρησις κατὰ τῶν καταχρήσεων. Ἓν τούτοις ὅμως τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα δὲν παύει ἐξαπλούμενον καὶ κερδαῖνον ἀδιακόπως.

Τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας κατοικεῖται σήμερον ὑπὸ ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τελούντων φόρον 120 ἑκατομμύρια φράγκων (1) διατηρεῖ δὲ στρατὸν 40—50 χιλ. Τοιουτοτρόπως προεξέχει τῶν τῆς δευτέρας τάξεως ἐπικρατειῶν. Ἰδιαιτέρως δὲ 6 ἑκατομμύρια τρέφει μόνη ἡ ἤπειρος καὶ ἀποδίδει φόρους καθ' ἑαυτὴν ὡς 100 ἑκατομμύρια

Οἱ εὐπατρίδαι ἀπέβαλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἐπίδειξιν τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐδαιμονίας, συγχρόνως ὅμως ἀπώλεσαν καὶ τὴν θορυβώδη αὐτῶν δύναμιν, ἥτις κατέστησε περιφήμους κατὰ τὸν μεσαίωνα τοὺς ἀριστοκράτας τῆς Νεαπόλεως. Ὑποκείμενοι δὲ εἰς τὰ αὐτὰ καθήκοντα διακρίνονται τῶν ἄλλων μόνον κατὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ ὀνόματος. Εὑρίσκονται μὲν πολλοὶ δοῦκες καὶ πρίγγιπες (2) ἀλλ' αἱ προσηγορίαι αὗται διαμένουσιν ὡς σημεῖα μόνον τῆς ἀρχαίας αὐτῶν καταγωγῆς. Τινὲς ἔχουσι βαθμοὺς καὶ ἀξιώματα τῆς αὐλῆς· πολλοὶ δὲ σεμνύνονται καὶ ὡς φιλευλεύθεροι διαπρέποντες κατὰ τὴν κομψότητα τῶν ἠθῶν καὶ ἀπηλλαγμένοι προλήψεων· ὅθεν οἱ πλεῖστοι μετέσχον καὶ τῶν τελευταίων ἐπαναστάσεων.

Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ἦταν 131 ἐκκλ. θρόνοι· ἐφ' ἡμῶν δὲ διασώζονται 86. Ἐκ τούτων δὲ 20 ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ 66 ἐπισκοπαί. Ἀλλ' οἱ ἱερεῖς ἠλαττώθησαν ἀναλόγως πλειότερον. Διότι ἐκ τῶν 56,000 ὅσοι ἦσαν κατὰ τὸ 1741 ὑπελείποντο 46,000 κατὰ τὸ 1806. σήμερον δὲ περιωρίσθησαν εἰς 26,000 μόνον· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὑπάρχει ἀπολύτως ἀναγκαῖος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς θρησκείας. Ὁ πέλεκυς ὅμως ἔπεσε μάλιστα ἐπὶ τῶν μοναστηρίων· ἐπειδὴ διαρκούσης τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως κατηργήθησαν 213 τοιαῦτα καταγώγια, ὁ δὲ βασιλεὺς μόνον 36 ἐξ αὐτῶν ἀποκατέστησεν ἐπιστρέψας. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῶν 31.000 μοναχῶν διασώζονται 11,000, ἐκ δὲ τῶν 23,000 καλογραιῶν 9,000, ὥστε ἐξέλιπον σχεδὸν τὰ 2|3. (1)

Ἄρα ὁ κλῆρος καὶ ἡ ἀριστοκρατία ἐκολοβώθησαν ἀποχρώντως· ἴσως δὲ οὔτε συμφέρει νὰ παθωσι πλειότερον. Διότι ἂν εἰς τὴν Γαλλίαν θεωρῶνται ὡς ὄργανον καταδυναστείας, εἰς τὴν Νεάπολιν ὅμως ἐχρησιμευσαν ὡς μέσα ἀντιστάσεως. Λυποῦμαι μάλιστα πολὺ ἂν τὰ μοναστήρια ἀφανισθῶσιν ὁλοτελῶς· ἐπειδὴ ἐκ τινος αὐτῶν ἐξῆλθεν ὁ Καμπανέλας, ὅστις παρεσκεύασε τὴν κατὰ τῶν Ἱσπανῶν συνωμοσίαν καλογήρων, φιλοσόφων λῃστῶν καὶ Τούρκων. Ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως ἐφ' ἡμῶν δὲν στασιάζει, ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ παντοῦ φαίνεται φίλεργος καὶ ἐπιμελής. Εἶδον παιδία ἐπαιτοῦντα, ἔπειτα δὲ γελῶντα αἰφνιδίως διὰ τὴν παριστανομένην παρ' αὐτῶν κωμῳδίαν. Καὶ τῳόντι οἱ ἐπικαλούμενοι ἔλεος πτωχοὶ τῆς Νεαπόλεως κινοῦνται εἰς τοῦτο μᾶλλον ὑπὸ πλεονεξίας, ἢ ἀληθοῦς ἀνάγκης. Ἀλλὰ καὶ ἡ δεισιδαιμονία κατ' ὀλίγον ἐξηλείφθη, οὔτε πιστεύει πλέον ὁ Νεα-

(1) *Ἀηλ.* 15 *ἑκατομμύρια φρ. καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον κατοίκων. Ἡ Ἑλλὰς ἄρα ἔγουσα προϋπολογισμὸν* 20 *ἑκατομμυρίων εἰσφέρει ἐν τέταρτον πλειότερον, ἐξαιρουμένων καὶ τῶν ποικίλων δημοτικῶν ἀργυρολογιῶν.* Σ. Μ.

(2) *Οἱ βαρῶνοι τῆς Σικελίας ἦσαν αὐτόχρημα τυραννίσκοι. Ἐπὶ τῆς λειτουργίας ἐγίνετο δέησις ὑπὲρ αὐτῶν ὡς κυριάρχων.* Σ. Μ.

(1) *Ἰδοὺ τί ἔγραφε περὶ τούτου ὁ ἀγγίνους περιηγητὴς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος «Ἀλλὰ βλέπω ἤδη τὸ Σάλερνον.*

Εἰς τίνα ἀνήκει ἡ χαριεστάτη ἐκείνη οἰκία ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ; εἰς καλογήρους· αὕτη δὲ ἡ κατὰ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ; εἰς καλογήρους· ἀλλ' ἐκείνη ἡ κατὰ τὴν ὑπώρειαν; εἰς καλογήρους. Οἱ καλόγηροι ἔχουσιν ὅλον τὸ Σάλερνον!

Ἡ πόλις αὕτη περιλαμβάνει δέκα μοναστήρια, ἓν ἐπισκοπεῖον, δύο ἐκκλησιαστικὰ φροντιστήρια, ἓν ἐκκλ. συνέδριον καὶ δέκα χιλιάδας κατοίκους· πλοῖον δὲ οὔτε ἓν.

Ἀτυχὴς πόλις! κατατρωγομένη ὑπὸ ἐντόμων λευκῶν, μελάνων, φαιῶν, ἐρυθρῶν, παντοίων κατὰ τὸ χρῶμα. Ἁπασαι αἱ οἰκίαι βρίθουσιν αὐτῶν. Ἴσως ὅμως ἔλθῃ καιρὸς ὅτε οἱ Ἰταλοὶ καθαριζόμενοι θέλουσιν ἀποτιράξει ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν τοὺς φθείρας τούτους.

Ἡ περὶ τοὺς δρομεῖς μανία ἐξετάθη μέχρι τοῦ Σαλέρνου. Εἶδον δύο τοιούτους ἀθλίους δρομεῖς τρέχοντας ἔμπροσθεν σαθρᾶς ἁμάξης συρομένης ὑπὸ δύω ψωραλέων ἵππων, φερούσης δὲ δύο ἐλεεινοὺς εὐγενεῖς.

Ἡ ψιμυθιουμένη διὰ τῆς πολυτελείας πτωχεία προξενεῖ ἀηδίαν ἐνταυτῷ καὶ φρίκην.»

(Dupaty Σ. Μ.)

πολίτης σπουδαίως εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Ἰαννουαρίου. (1)

Μεταβρυθμιζομένων τῶν παλαιῶν τάξεων ἐμορφώθη νέα τις ἡ τῶν μεσων πολιτῶν λεγομένη, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κοινὸν κεφάλαιον τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Ὁ τρόπος τῆς Κυβερνήσεως ἀναλογεῖ πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας, λείπει δὲ μόνον ἡ ἐλευθερία. Αἱ ἐσωτερικαὶ ὑποθέσεις συζητοῦνται καὶ ἀποφασίζονται ὑπὸ πάντων τῶν ὑπουργῶν συμβουλευομένων, αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ ὑποθέσεις ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν κατὰ μέρος καὶ τοῦ βασιλέως. Τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας (Consulta) ἢ ἰδιαίτερον συμβούλιον διαιρούμενον εἰς τμήματα ἰσάριθμα τῶν ὑπουργείων προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀπόντα δὲ τοῦτον ἀναπληροῖ ὁ ἀντιπρόεδρος. Τὰ στρατιωτικὰ καὶ ναυτικὰ ἀποτελοῦσι μίαν κοινὴν ἀρχήν· Ὁ πρωθυπουργὸς κρατεῖ τὴν σφραγῖδα τοῦ βασιλέως, ἔχει τὴν διεύθυνσιν τοῦ Β. τυπογραφείου, τὴν ἀποθήκην τῶν νόμων καὶ θεσπισμάτων. Ἁπαντα δὲ τὰ ὑπουργεῖα ἀπὸ τοῦ 1825 περιέχονται εἰς ἓν εὐρύχωρον παλάτιον, ὅπου ὑπάρχει καὶ τὸ χρηματιστήριον. Τὸ κράτος διαμερίζεται εἰς 15 νομοὺς ὑποδιαιρουμένους εἰς 52 ἐπαρχίας, οὗται δὲ εἰς 1790 δήμους. Κατ' ἔτος συνέρχονται ἐπαρχιακὰ συμβούλια, καθ' ἑβδομάδα δὲ (τὴν κυριακὴν) τὰ δημοτικά. Ἂν καὶ τὰ μέλη τῶν συμβουλίων τούτων διορίζωνται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔδειξαν ὅμως πολλάκις ἀνεξαρτησίαν χαρακτῆρος καὶ ἀκλόνητον ἐπιμονὴν εἰς τὰς ἀποφάσεις.

Οἱ ἔμμεσοι φόροι, οἷον τελώνιον καὶ φόρος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ κλπ. ἐκμισθοῦνται εἰς δημοσιώνας. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες ἰδιαίτεροι δασμοὶ εἰς τὴν Νεάπολιν οἷον ὁ ἐπὶ τῆς χιόνος, εἴδους ἀναγκαιοτάτου εἰς καυματῶδες κλίμα. Ὁ βασιλεὺς καταγίνεται εἰς τὴν σεσαχθειαν, εἴτε τὸν ἀνακουφισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, ὀφειλομένου πρότερον μὲν εἰς ξένους, νῦν δὲ εἰς ἐγχωρίους κεφαλαιούχους καὶ τραπεζίτας.

Ὁ ἄνθρωπος κατὰ μέσον ὅρον εἰσφέρει ἀνὰ 18 ἢ 20 φρ. φόρον, τοὐτέστιν τὸ ἥμισυ τοῦ ἐκτινομένου ἐν Γαλλίᾳ ἀλλὰ καὶ ἡ πρόσοδος τοῦ Νεαπολίτου εἰς τοῦτον τὸν ὅρον φθάνει. Ἡ Κυβέρνησις φροντίζει περὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν τόπων δὶ ἀμαξητῶν ὁδῶν, ὥστε ὀκτὼ ἑκατομμύρια κατ' ἔτος δαπανῶνται εἰς μόνον τὰ δημόσια ἔργα.

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ γενικοῦ ταμείου μέχρι τινὸς ἠλαττοῦντο τῶν ἀναλωμάτων· ἀλλ' ἐσχάτως ἔφθασαν εἰς ἐξίσωσιν. Ἡ ἐθνικὴ τράπεζα ἔχει εἰς κυκλοφορίαν 110 ἑκατομμύρια, εἰς ὅσα ἀναβαίνει σχεδὸν καὶ ὁ προϋπολογισμός· ἀκριβοῦς ὅμως γνώσεως τῶν λεπτομερειῶν τοῦ τε προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς τραπέζης στερούμεθα διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς δημοσιότητος.

Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ 15 ἰσαρίθμων πρὸς τοὺς νομοὺς δικαστηρίων πρωτοκλήτων· οἱ δὲ εἰρηνοδίκαι δικάζουσι τὰ πταίσματα καὶ τὰς μικρὰς διαφοράς.

Παρὰ ταῦτα ὑπάρχει κατὰ πάντα δῆμον καὶ κοινός τις συμβιβαστής, ἢ διαιτητὴς ὑπὸ τοῦ βασιλέως διοριζόμενος. Τὰ ἐφετεῖα καὶ ἐμποροδικεῖα ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ τῆς Γαλλίας κτλ. Ὑπάρχει προσέτι καὶ γενικὸν λογιστήριον, εἴτε ἐλεγκτικὸν συνέδριον. Λείπουσι τὰ ὁρκωτικὰ δικαστήρια· ἀλλ' αὐτὰ ἀναπληροῦνται τελειότερον ὑπὸ τῶν τακτικῶν, ὅπου καὶ ἡ διαδικασία γίνεται δημοσίως. Σπανίως ἐκτελεῖται καρατομία, ἡ δὲ δήμευσις κατηργήθη ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου.

Ἐμφιλοχωρεῖ ὅμως ἐν τούτοις πάντοτε σκανδαλώδης τις κατάχρησις τῆς ἐξουσίας· διότι προτιθεμένου π. χ. νὰ ἀποφασισθῇ, ἂν κατηγορούμενός τις θεωρῆται ἔνοχος, γίνονται τρεῖς ἀπαντήσεις. Consta ἀπεδείχθη ὅτι ὑπάρχει ἔνοχος· Consta che no ἀπεδείχθη ἀθῶος· non Consta οὐδὲν ἀπεδείχθη. Ὁ δὲ δυστυχής, περὶ οὗ ἐξεδόθη τὸ τρίτον τοῦτο βούλευμα, δὲν καταδικάζεται μέν, οὔτε ὅμως πάλιν ἀπολύεται ὡς ἔπρεπε. Τὸ βάρος τῆς κατηγορίας καταθλίβει αὐτόν, καὶ πολλάκις κρατεῖται, ἢ ἂν ἀπολυθῇ πάλιν συλλαμβάνεται. Πόσων δὲ κακῶν γίνεται ἀφορμὴ τοιαύτη νομολογία εὐκόλως εἰκάζομεν· Οὕτως ἔχοντες ἀποχρώσεις ἐγγυήσεις ὑπερασπίσεως τῶν κτημάτων οἱ Νεαπολῖται στεροῦνται τοῦ πολυτιμοτάτου πάντων, τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

Τῶν Γαλλικῶν ἐφημερίδων ἡ εἴσοδος ἀπαγορεύεται, ἐκτὸς τοῦ Μηνύτορος· ἡ δὲ ἀστυνομία παρεμβαίνει κακοβούλως καὶ πολυπραγμόνως παντοῦ, ἀντὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὀργάνων καὶ αὐτῶν τοῦ νόμου. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι λείπει ἡ ἐλευθεροτυπία. Ἐκδίδονται ὅμως ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ συγγράμματα· ἓν μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἡ Πρόοδος ἐλευθεριάζει τοσοῦτον, ὥστε ἐνίοτε ὑπέπεσεν εἰς τὴν λογοκρισίαν τῆς ἄλλης Ἰταλίας. Ἡ ἐλευθερία ὅμως τῶν συνομιλιῶν ὑπάρχει ἀπόλυτος καὶ πᾶς τις ἐκφράζει ἀποτόμως εἰς τὰς συναναστροφὰς τὴν γνώμην του καὶ κατακρίνει ἀσυστόλως τὰ κακῶς γινόμενα.

Ἡ παιδεία διευθυνομένη γεναίως ἐκτείνεται βαθμηδόν. Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Νεαπόλεως διαιρεῖται εἰς 5 σχολάς. Μετ' αὐτὸ ὑπάρχουσι πέντε λύκεια καὶ δώδεκα σχολεῖα μεγάλα εἰς τοὺς νομοὺς διὰ τὴν δευτερεύουσαν γραμματείαν, τεσσαράκοντα δὲ δύο δημοτικὰ ἀνώτερα· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ δῆμοι ἔχουσιν ἀνὰ ἓν σχολεῖον κοινόν. Ἂν καὶ συνήθως ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς παιδείας λαμβάνηται ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἡ Κυβέρνησις ὅμως ἐπαγρυπνοῦσα διέπει δικαίως τὸν κλάδον τοῦτον.

Ὑπάρχουσι πολλοὶ διακεκριμένοι ἄνδρες κατὰ διαφόρους κλάδους τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν, οἷον ὁ Νικολίνης ὡς νομοδιδάσκαλος, ὁ Δελα Κιάγιας ὡς φυσιογράφος, ὁ Λάντσας ὡς ἰατρὸς καὶ κλινικὸς κλπ. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ μὲν βόρειος Ἰταλία καὶ ὀνομαστὶ ἡ Ῥώμη ζητεῖ πανταχοῦ τὸ θετικόν, εἰς δὲ τὴν Νεάπολιν διέμεινεν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἔτι χρόνων ὡς κληρονομία τὸ θεωρητικὸν πνεῦμα καὶ ἡ ἀμφισβήτησις. Ὅθεν πάλαι μέν ποτε ὁ Πυθαγόρας καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ὕστερον δὲ ὁ Telesio, Giordano, Bruno, Campanella, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ περικλεὴς Βικὼ, ἐφ' ἡμῶν δὲ ὁ φιλόσοφος Galupi (1) διέπρεψαν πάντες διὰ τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς συζητήσεως. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, οἱ Νεαπολῖται κλίνουσι μᾶλλον εἰς τὰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς μελέτας, ἢ ἄλλο τι. Σύγχρονος τοῦ Καμπανέλλα ὁ Καλαβρὸς Ἀντώνιος Σέρρα ἐρεῦρε τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν. Μετὰ δ' ἑκατὸν ἔτη ἀνέπτυξεν αὐτὴν ὁ ἱερομόναχος Genovesi· ὅθεν πρῶτος καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἀνηγορεύθη καὶ καθηγητὴς τῆς ἐπιστήμης ταύτης. Ἀπέκειτο ὅμως εἰς τὸν ἔνδοξον καὶ πολυμαθῆ Γαετάνον Φιλαγγέρην νὰ ἐπεξεργασθῇ καὶ διδάξῃ μεθοδικῶς τὴν ἐπιστήμην ταύτην.

Ἡ Νεάπολις ἔχει πολλὰ σοφίας καταστήματα. Ἡ Ποντανιανὴ λεγομένη ἀκαδημία (συσταθεῖσα κατὰ τὸν ΙΕ αἰῶνα παρὰ τοῦ Ποντάνου) θεωρεῖται ὡς μία τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Εὐρώπης. Ἡ Βουρβωνικὴ διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, τὴν φιλολογίαν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ἡ σχολὴ τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας ἐπαινεῖται δμοίως. Ὁ βασιλεὺς προστατεύει αὐτάς, ἔχουσι δὲ μέλη καὶ ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους. Ὑπάρχουσι δύο δημόσιαι βιβλιοθήκαι· τὸ δὲ μουσεῖον τῆς μελέτης (studii) ἐξέχει κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς συλλογῆς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν· διότι ἐκεῖ ἀποθησαυρίζονται πάντα τὰ ἐκ τῆς Πομπηΐας καὶ τοῦ Ἡρακλείου ἐξορυττόμενα.

Ἡ ζωγραφία εὐδοκιμεῖ ἀποχρώντως ἐν Νεαπόλει ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἤδη τοῦ Giotto, μετ' αὐτὸν δὲ τοῦ Ἀνδρέα Σαλερνίου, ὅστις ἐμιμήθη τὸν Ῥαφαὴλ, τὸν Ἀπελλῆν τῆς Ἰταλίας· ἀλλ' ἡ μουσικὴ ἀκμάζει ἔτι μᾶλλον. Ἐνθαρρύνει δὲ αὐτὰς καὶ βραβεύει ἀξιοπρεπῶς ἡ μεγαλοδωρία τοῦ βασιλέως, ἀγλαΐζουσα μὲν διὰ γραφῶν καὶ εἰκόνων τὰ ἀνακτορικὰ ἐνδιαιτήματα, διατηροῦσα δὲ τὸ ἐξάκουστον θέατρον τοῦ Σὰν Κάρλο πρὸς τιμὴν τοῦ Pergolese, Paesiello καὶ Cimarosa, τῶν Νεαπολιτῶν μουσικοδιδασκάλων.

Ἐκ τῶν ἀρίστων φιλοτεχνημάτων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς ἀναφέρεται μάλιστα ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου de Paule, κτισθεῖσα ἐξωτερικῶς μὲν κατὰ τὸν τόπον τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγίου Πέτρου, ἐσωτερικῶς δὲ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Πανθέου.

Λείπει ὅμως ἐκ τῶν καλλιτεχνιτῶν τὸ πρωτότυπον καὶ ἡ εὕρεσις· διότι π. χ. ὁ Ribera καὶ Salvator Rosa μιμοῦνται μᾶλλον τοὺς Ἱσπανούς, ἐκ δὲ τῶν ἰθαγενῶν τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον· ὥστε ἡ σχολὴ τῆς Φλωρεντίας, Βενετίας καὶ Ῥώμης ὑπερβαίνει τὴν τῆς Νεαπόλεως. Μόνον ἐν μέσῳ τῶν ἰσχυρῶν καὶ δραστηρίων ἐθνῶν γενῶνται ἀρχέτυποι, εἴτε μεγαλοφυεῖς τεχνῖται.

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αἱ βελτιώσεις πολλαπλασιάζονται, νέα διατάγματα ἀναπληροῦσι τὰς ὑπαρχούσας ἐλλείψεις, συνιστῶνται δὲ ἑταιρίαι ἀτμοκινήτων καὶ σιδηρῶν δρόμων.

Ὁ βασιλεὺς φιλοτιμεῖται πολὺ νὰ προάξῃ μάλιστα τὸν στρατὸν συγκείμενον μὲν μέχρι τοῦδε ἐκ 40χιλ. δηλ. 25 χιλ. πεζικοῦ, 4 ἱππικοῦ, 3 τηλεβολικοῦ καὶ μηχανικοῦ, 8 ἐθνοφυλακῆς καὶ τεσσάρων ταγμάτων Ἐλβετῶν ἐπιλέκτων· αὐξάνοντα δὲ μέχρις 60 ἐπὶ πολέμου, ὡς προσιθεμένης καὶ τῆς προχείρου ἐφεδρείας. Καταγίνεται δὲ σπουδαίως εἰς τὰ τῆς νεοσυλλέξιας, πειθαρχίας, στολῆς καὶ σκευῆς τοῦ στρατοῦ, ἐνασμενιζόμενος ἐξαιρέτως εἰς τὰς ἐξετάσεις, τὰς πορείας, τοὺς ἐξελεγμοὺς καὶ τὰ γυμνάσια τῶν τάξεων· ὅθεν καὶ τὸ ἀνάκτορον φαίνεται αὐτόχρημα στρατόπεδον.

Ἀλλὰ βλέπων τὴν πολεμικὴν ταύτην πομπὴν ἀναγκάζεταί τις νὰ ἐρωτήσῃ. Εἰς τί ἄρά γε δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ τίνα ἔχει σκοπόν. Ἐπειδὴ ὡς κειμένη κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἰταλίας ἡ Νεάπολις συνορεύει μόνον μετὰ τοῦ Πάπα. Ἀλλ' ἐκ τοιούτου γείτονος οὐδεὶς βεβαίως ἐπίκειται κίνδυνος ἐπιδρομῆς. Οὔτε πιστεύομεν παντελῶς ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ὀνειροπολεῖ κατακτήσεις· διότι τότε ἀνάγκη νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τοῦ Πάπα, ἱερὰν ἔκπολαι ἀναγνωριζομένην καὶ ἄσυλον· τέλος οὔτε ἐσωτερικαὶ στάσεις οὐδαμῶς ἐπαπειλοῦνται. Ὅθεν διὰ ὀκτὼ, ἢ καὶ δέκα μόνον χιλιάδων ἐδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἡ ἡσυχία καὶ τάξις παντὸς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ Κράτους· τοιουτοτρόπως δὲ ὁ λαὸς ἔμελλε νὰ ἀνακουφισθῇ ἐκ δεκαπέντε ἑκατομμυρίων φράγκων βάρους· ἐπειδὴ δαπανῶνται τριάκοντα εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ στρατοῦ.

Καὶ τὸ μὲν Πεδεμόντιον καταλαμβάνομεν διατί μισθοδοτεῖ πολὺν στρατόν. Ἐπειδὴ κείμενον μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Γαλλίας κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτὴν τῆς Ἰταλικῆς χώρας ὑπάρχει σχεδὸν προωρισμένον ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ νὰ γίνῃ πολλάκις θέατρον πολέμου. Ὁποιαδήποτε τύχωσι τὰ πολιτικὰ συμβεβηκότα, πάντοτε θεωρεῖται ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς Αὐστρίας, ἢ τῆς Γαλλίας, καὶ ταραχῆς γενικῆς γενομένης ἐλπίζει νὰ κερδίσῃ τὸ Λογγοβαρδοβενετικὸν βασίλειον, ἴσως δὲ καὶ τινας πρὸς νότον ἡγεμονίας (δουκάτα), ἢ κινδυνεύει τοὐναντίον νὰ ἀπωλέσῃ τὴν Σαβαυδίαν, τὴν Νίκαιαν, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν. Ἀλλὰ τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως οὔτε φόβους μεγάλους τοιούτους, οὔτε ἐλπίδας τοσοῦτον λαμπρὰς κατὰ λόγον ἔχει· ἐπειδὴ εὑρίσκεται παράμερον, ὥστε καὶ ἂν θέλῃ, δὲν δυναται νὰ ἀναρριπίσῃ γενικὸν πόλεμον. Ἂν τοὐλάχιστον ὑπῆρχεν Ἰταλική τις ὁμοσπονδία, ἴσως ἐφαντάζετο νὰ ἐξασκήσῃ τινὰ ἐπιρροὴν διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ὅπλων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο λείπει.

Ὁ Φερδινάνδος, ὡς ἡγεμὼν, ἔχει φιλοτιμίαν μεγάλην νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἀρχῆς του· τὸ αἴσθημα τοῦτο βεβαίως τιμᾷ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ἐνθυμούμενος τὴν παρὰ τῶν Αὐστριακῶν γενομένην κατοχὴν, διατὶ δὲν εὑρίσκει ἱκανὸν καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ὑπάρχοντος στρατοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης; Μὴ γαρ δὲν αὐξάνει ὁμοίως εἰς ἑξήκοντα ὅταν ἡ χρεία καλέσῃ; Ἀλλ' ὅ,τι ἂν πράξῃ πάντοτε ὡς δευτερεύουσα δύναμις θεωρεῖται· Ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Μουράτ εἶχεν ὀγδοήκοντα χιλιάδας, καὶ ὅμως ἐταπεινώθη

---

(1) *Ἐκ τούτων τὸ θαυμασιώτατον ἦτο ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου ἀνέβλυζεν αἷμα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ!*

(1) *Ὁ συγγραφεὺς παρέδραμεν ἐνταῦθα καὶ ἄλλους, μάλιστα δὲ τὸν* Melchiorre Gioja *ὅστις συνέγραψε μετὰ πολυμαθείας ἐνταυτῷ καὶ κρίσεως τοσαῦτα φιλοσοφικὰ καὶ πολιτικὰ βιβλία οἷον τὸ* Elementi di filosofia. Trettat. del merito e delle ricompense *κτ.λ.* *Σ. Μ.*

εὐκόλως. Ἂν ἄρα ὁ βασιλεὺς θελήσῃ νὰ πρριορισθῇ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ τάξιν, δὲν ἔχει ἀνάγκην τόσων στρατευμάτων· ἐκτὸς τούτου ἀρκούντως τὸν ὑπερασπίζεται ἡ γεωγραφικὴ θέσις καὶ ἡ διάθεσις τοῦ λαοῦ εὐνομουμένου.

Τὰ στρατεύματα τῆς Νεαπόλεως ἔδειξαν πάντοτε ἀνδρίαν καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ κατὰ τῆς Ῥωσσίας πολέμου· ἀλλ' ἔλειπε καὶ εἰσέτι λείπει ἀπ' αὐτῶν ἡ συνείδησις τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πατρίδος των, ἥτις καθιστᾷ ἀκαταμάχητον τὸν Γάλλον, τὸν Ἄγγλον, τὸν Πρῶσσον καὶ Ῥῶσσον. Ἐν συντόμῳ ὁ Νεαπολίτης ὡς φιλόπατρις δύναται εὐδοκίμως νὰ ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τοὺς εἰσβάλλοντας ξένους· ἀμυνόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ προσβάλλων αὐτὸς ἐκείνους, ὀλίγον δύναται νὰ βλάψῃ.

Ἐπιμελούμενος τοσοῦτον τοῦ ςρατοῦ ὁ βασιλεὺς τῆς μεγάλης Ἑλλάδος ἠμέλησε παντελῶς τὴν ἀληθῆ δύναμιν τῆς πατρίδος του δηλ. τὸ ναυτικόν, τὸ ὁποῖον βεβαιότερον ἴσχυε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Ἡ Νεάπολις προσβάλλεται μᾶλλον κατὰ θάλασσαν, ἢ διὰ ξηρᾶς. Ἐφ' ὅσον ἄρα στερεῖται στόλου, οὐδὲν σημαίνει, καὶ ἂν τρέφῃ στρατὸν πολυάριθμον. Ἐπειδὴ καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς κειμένη εἰς τὸν μυχὸν κόλπου κινδυνεύει μέχρι καὶ τῶν ἀνακτόρων ἐκ πρώτης ἐφόδου ἐχθρικῆς· καὶ ἡ λοιπὴ δὲ τοῦ βασιλείου χώρα ὑπάρχει οὐχ ἧττον ἀναπεπταμένη καὶ εἰς πᾶσαν προσβολὴν ἔκθετος διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀλιτενῆ ἔκτασιν τῶν παραλίων, τὰ ὁποῖα οὐδαμῶς ἡ ὀχυρωματικὴ τέχνη ἐξησφάλισεν. Ὅθεν ὀλίγαι ἀτμοκίνητοι, ἢ καὶ πολεμικαὶ νῆες ἀρκοῦσι νὰ συλλάβωσι τὰς παραπλεούσας ὁλκάδας καὶ τοὺς δρόμωνας, νὰ ἁρπάσωσι δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἐκ τῶν οἰκιῶν, ἢ λεηλατοῦσαι τὸ προστυχὸν νὰ διακόψωσι τὴν μεταξὺ τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς λοιπῆς χώρας κοινωνίαν. (1)

Τοιαῦται προσβολαὶ συνέβησαν πολλάκις· ἡ δὲ ἱστορία μπρτυρεῖ ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως ὑπέγραψαν πολλάκις συνθήκας ἐπονειδίστους, ὑποχωροῦντες εἰς τὴν βίαν θαλασσοκράτορός τινος ἐχθροῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐσχάτως ἔτι δὲν εἴδομεν τὸν τολμηρὸν αὐτὸν Φερδινάνδον ὑποχωρήσαντα εἰς τὴν θρασεῖαν τῶν Ἀγγλων ἀπειλήν; Τὸ παράδειγμα τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει πόθεν μάλιστα πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ; Πρὸ ἑξήκοντα ἤδη ἐτῶν ἐμβλέπων συνετῶς εἰς τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν ἐγνωμοδότησεν ὁ Φιλαγγέρης ὅτι συμφέρει εἰς τὴν Νεάπολιν νὰ ἔχῃ ὀλίγον μὲν στρατόν, μεγάλη δ' ὅσον ἐνδέχεται ναυτικὴν δύναμιν. Ἀπορίας δὲ ἄξιον τῷ ὄντι πῶς τοιαύτη ὀρθοτάτη συμβουλὴ ὠλιγωρήθη ἄχρι τοῦδε· ἀλλ' ἡ ἐνεςῶσα τῆς Εὐρώπης κατάςασις παριςάνει πληρέςερον τὴν ὀρθότητά της. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡ θάλασσα φαίνεται μάλιςα προωρισμένη νὰ καταςῇ πεδίον μάχης καὶ ἐπ' αὐτῆς ἰδιαιτέρως περιμένεται νὰ ἀποφασισθῇ διὰ τοῦ πολέμου ἡ μέλλουσα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τύχη, καθὼς αὐτόθι ἐκτείνεται καὶ ἡ μεγίστη αὐτοῦ δραστηριότης ἐπὶ τῆς εἰρήνης. (1) Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Νεάπολις ὡς μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ ἐν μέσῳ τῆς Μεσογείου κειμένη ἐνδέχεται νὰ ἀναγκασθῇ κατὰ πρώτην περίστασιν νὰ ἀνδραγαθήσῃ, ἂν ἔχῃ ναυτικόν· ἀλλ' εἰς τοῦτο ὀλίγον μέλλουσι νὰ τὴν ὠφελήσωσι δύο, ἢ τρία πλοῖα, τὰ ὁποῖα εἶδον κατασηπόμενα εἰς τὸν λιμένα τῆς Νεαπόλεως.

Ἀποροῦμεν τόσῳ μᾶλλον διὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἀμέλειαν, ὅσῳ τὸ ναυτικὸν τῆς Νεαπόλεως ἐδοξάσθη καὶ κατὰ τὴν σύντομον αὐτοῦ ἐμφάνισιν. Ἐπειδὴ ὁ ἀγαθὸς, ἀλλ' ἀτυχὴς ναύαρχος Φραγκίσκος Καρατσόλης ἔδειξε καὶ ἀνδρείαν καὶ ἐπιτηδειότητα. Ἡ ἱστορία ἐνθυμεῖται εἰσέτι ὅτι διὰ μυταρῶν καὶ ἀσθενῶν πλοίων διελθὼν ἀνὰ μέσον τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου ἀποκλείοντος τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτόν, ἀφ' οὗ ἠγωνίσθη εἰς πρὸς δέκα ἐπὶ δύο νύκτας. Λέγεται μὲν ὅτι ὁ βασιλεὺς σκοπεύει νὰ καταρτίσῃ ναυτικόν· ἀλλ' ἡ περὶ τὸν στρατὸν δαπάνη παρεμβάλλει πολλὰς καὶ ἴσως ἀνυπερβλήτους κατὰ τοῦτο δυσκολίας. Ἔπειτα ὀλίγον ὠφελοῦσιν τὰ ναυπηγεῖα καὶ τὰ νεώρια, ἂν λείπωσι ναῦται, οἵτινες προπαρασκευάζονται ὑπὸ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας· ἀλλ' αὐτὴν περιστέλλουσι καὶ ἡ οἰκονομικὴ τῆς χώρας κατάστασις καὶ τὸ φαῦλον τελωνικὸν σύστημα.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ ναυτιλία προώδευσεν ὁπωσοῦν ἀπὸ 40 ἤδη ἐτῶν. Ἐπειδὴ πρὸ μὲν τῆς ἐπαναστάσεως μόνον τὰ φέροντα τὴν Σαρδικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν σημαίαν πλοῖα ἐχρησίμευον εἰς τὸ μεταγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Νεαπόλεως. Διότι τότε τὸ βασίλειον ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνταγωνισθῇ πρὸς τοὺς πειράτας τῆς Λιβυκῆς παραλίας· ὅθεν ἠναγκάσθη καὶ εἰς φόρον ἐπονειδιστον νὰ ὑποβληθῇ συνθηκολογῆσαν μετ' αὐτῶν. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἀποκλεισμένων κατ' ὀλίγον τῶν ἀλλογενῶν πλοίων ἀνέλαβε τὰ δικαιώματα αὐτῆς ἡ ἐγχώριος ναυτιλία.

Καὶ τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἐκ 45 χιλ. ναυτῶν μόνον 9 χιλ. ὑπηρετοῦσι τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, αἱ δὲ 36 χρησιμεύουσιν εἰς τὴν ἁλιείαν καὶ τὸν παράπλουν· ὥστε ἡ πρόοδος προσδοκᾶται ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν σχέσεως. Ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ πεντακοσίων χιλιάδων πίθων ἐμπορεύματα εἰσαγονται καὶ ἐξάγονται εἰς τὸν λιμένα τῆς Μασσαλίας· ἐκ δὲ τούτων τὰ δύο τριτημόρια γίνονται διὰ Γαλλικῶν πλοίων. Καὶ ἂν φαίνηται ἀπίθανον νὰ καταλάβῃ ποτὲ ὁ λιμὴν τῆς Νεαπόλεως τὸν ὅρον τοῦτον τῆς εὐτυχίας, δύναται ὅμως τοὐλάχιστον νὰ ἐναμιλλᾶται πρὸς τὸν τῆς Τεργέστης καὶ τοῦ Λιβούρνου· ἐπειδὴ ἡ ναυτιλία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ τῆς Νεαπόλεως πλεονεκτοῦσι τῶν ἄλλων κατὰ τὴν οἰκονομίαν, τὰ δὲ δάση τῆς Καλαβρίας καὶ τοῦ Ἀβρουτίου χορηγοῦσιν ἄφθονον ὕλην εἰς τὴν ναυπηγίαν.

Διατὶ εὐδαιμονοῦσιν ἡ Γένουα, τὸ Λιβοῦρνον καὶ ἡ Τεργέστη; Διότι ἀνεγνωρίσθησαν ἐλεύθεροι λιμένες, ὅπου κατάγονται πάντων αἱ πραγματεῖαι· Ἡ μετακομιδὴ αὐτῶν προκαλεῖ τὴν ναυτιλίαν, ἀνάγκη δὲ νὰ ἐμπορεύηταί τις πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ ὠφέλειαν. Ἀλλὰ τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐπί τινων ξένων ἀγωγίμων βαρὺ τελώνιον τῆς Νεαπόλεως ἀναχαιτίζει τὴν αὔξησιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Ἕνεκα τούτου τὰ Νεαπολιτικὰ πλοῖα ναυλοῦνται μόνον ὡς εὐθηνότερα· ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ὑπάρχει ἄστατον καὶ ἀβέβαιον· διότι ἕκαστον ἔθνος ὑπερασπίζεται τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημαίαν κατὰ τοῦ συναγωνισμοῦ. Τοιουτοτρόπως ἡ Γαλλία ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ ξένα πλοῖα τὸ μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Νουμιδίας (Ἀλγερίας) μεταγωγικὸν ἐμπόριον.

Ἀφ' οὗ ἡ Νεάπολις ηὐξήσε τὸ τιμολόγιον αὐτῆς, ἠλάττωσεν ἀναλόγως τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων, ἀναγκαίως δὲ ἔπειτα καὶ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἢ ἀλληλογενοῦς ἐμπορίου συνίσταται τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου· ὅπου δὲ αὐτὸ λείπει, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάπτυξις βραδύνεται, ἢ συστέλλεται· διότι οὐδεὶς ἀπομονοῦται τῶν ἄλλων ἀκινδύνως. Ὅθεν ὅταν ὑπερπλεονάζωσιν οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ, εἰσάγονται μὲν πάλιν ὁμοίως τὰ τελωνιζόμενα· ἀλλὰ τὸ λαθρεμπόριον ἀναπληροῖ τὴν συνήθη καὶ νόμιμον συναλλαγὴν πρὸς βλάβην καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ ταμείου, μάλιστα δὲ τῶν καταναλωτῶν.

Τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως ἔχει ὀλίγην βιομηχανίαν· ὁ κύριος δὲ αὐτοῦ πλοῦτος πηγάζει ἐκ τῆς γεωργίας. Ὅθεν τὰ σιτηρὰ τοῦ τόπου, τὴν μέταξαν, τὸ ἔριον, τὸ βαμβάκιον καὶ τοὺς καρποὺς πρέπει νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ βελτιώσῃ ἐξαιρέτως ἡ Κυβέρνησις. Διότι μέχρι τοῦδε μόλις τὸ ἥμισυ τῆς γῆς καλλιεργεῖται. Ὁποίαν ὠφέλειαν ἤθελεν ἀποφέρει ἡ γεωργία τόσων πεδιάδων καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀπουλίαν! ἐν ᾧ [illegible] αὐτοί· ἀλλ' ἡ γῆ τῆς πατρίδος των ὑπερτερεῖ ὁποιανδήποτε τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν παντοδαπὴν εὐφορίαν.

Ἔπειτα καὶ ἡ ποιότης τῶν ἔργων τῆς βιομηχανίας των ἐξελέγχεται εὐτελὴς καὶ κατωτέρα τῆς τῶν ξένων πρὸς βλάβην τῶν ἀγοραστῶν. Καὶ μόνον τὸ βαμβάκιον καλλιεργούμενον καὶ βελτιούμενον, πωλούμενον δὲ καὶ εἰς συμφέρουσαν τιμὴν ἤρκει νὰ φέρῃ μεγάλα κέρδη εἰς τὴν Νεάπολιν· ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς λαμβάνομεν τὴν πρώτην ταύτην ὕλην ἐκ τῆς Ὁμοσπόνδου Ἀμερικῆς.

Ἐν γένει ἡ ἐκ τῆς γεωργίας ὠφέλεια, δύναται νὰ διπλασιασθῇ, ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν εἰς τοῦτο. Καὶ ἂν κατὰ τὸν K. Fulchiron τὸ δεκάπλεθρον γῆς ἀπορέρῃ σήμερον 120 φράγκα, ὁ μέσος οὗτος ὅρος αὐξάνει μέχρι τῶν 200 εἰς τὴν Καμπανίαν, τῶν 460 δὲ εἰς τὴν Νεάπολιν. Ὥστε ὅλη ἡ ἐτησία πρόσοδος ἐκ τῶν γεωργικῶν ἔργων λογιζομένη 600 ἑκατομμυρίων δύνατσι νὰ διπλασιασθῇ.

Ἂν τὰ προϊόντα αὐτὰ ἀνταλλάσσωνται ἐλευθέρως πρὸς τὰ τῆς ἀλλοδαπῆς, θέλει περισσεύει μὲν ἡ κατανάλωσις, ἐλαττωθῇ δὲ ἀναλόγως τὸ λαθρεμπόριον.

Ὅσα εἴπομεν περὶ τῆς Νεαπόλεως δὲν ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν Σικελίαν. Ἐπειδὴ ἡ χώρα ἀποχωρίζεται ἐκείνης οὐ μόνον διὰ θεσμῶν διαφόρων, ἀλλὰ καὶ ἀντιπαθείας σχεδὸν ἐθνικῆς· ὅθεν ἀείποτε ἐσπούδασε νὰ ἀποσείῃ τὸν ζυγόν. Χάριν δὲ τούτου στασιάζουσα προξενεῖ ἀκατάπαυστον ἀνησυχίαν, καθὼς σχεδὸν ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἡ Ἰρλανδία. Διαφέρει ὅμως αὕτη πολύ· καθότι ἡ Νεάπολις οὐδέποτε ἔπαυσε κηδομένη τῆς Σικελίας, ἥτις μόνον τὸ 1|4 τῶν φόρων εἰσφέρει, ἂν καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀποτελῇ τὸ τρίτον τῶν κατοίκων ὅλου τοῦ βατιλείου· ἔπειτα δὲ ἀπηλλάγη τοῦ τε χαρτοσήμου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν καπνῶν δασμοῦ, μάλιστα δὲ τῆς στρατολογίας (1) ἔχει ὅμως τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὸν αὐτὸν τῆς διοικήσεως τρόπον.

Οἱ Σικελοὶ δεινολογοῦνται μάλιστα ὡς μεγάλως ἀδικούμενοι, ἀφ' οὗ ἡ Κυβέρνησις μετετέθη ἐκ τοῦ Πανόρμου εἰς Νεάπολιν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας τοῦ Φερδινάνδου. Ἀλλὰ τότε κατεχομένης τῆς ἠπείρου ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, ἐξ ἀνάγκης ἡ Σικελία κατεστάθη τὸ κέντρον τῶν πολεμικῶν κινημάτων τῆς Ἀγγλίας. Αὐτόθεν ἡ Αγγλία ἐλάμβανε τὰς ἀναγκαίας εἰς τὸν ἐν Ἱσπανίᾳ στρατὸν αὐτῆς τροφὰς, ἔπεμπε δὲ εἰς αὐτὴν ὡς 150 ἑκατομ. φρ. κατ' ἔτος πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων πολεμικῶν χρειῶν. Βεβαίως ἀφ' οὗ ἐξέλιπον τοσαῦτα ὠφελήματα ἡ μεταβολὴ ἐφάνη μεγάλη, τὰ δὲ ὤνια ὑπετιμήθησαν εἰς τὸ δέκατον τῆς πρώτης αὐτῶν ἀξίας. Ἀλλὰ τί πταίει

---

(1) *Πόσον ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς μικρᾶς καὶ τῆς μεγάλης Ἑλλάδος κατὰ τοῦτο ἀναλογεῖ! Σ.Μ.*

(1) *Ἀξιέπαινος ἀναμφιβόλως ὁ, τε ζῆλος καὶ ἡ ἱστορικὴ, ἢ πολιτικὴ ἔρευνα τῶν λεπτολογούντων μέχρι τοῦδε τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα δημοσιογράφων. Ἀλλ' εἰς μάτην ἴσως γίνεται τοσαύτη ῥητορικῶν λόγων ἐπίδειξις καὶ ἐθνικῆς φιλοτιμίας διὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ, ὅταν τὰ πλεῖστα τῶν ἐπιχειρημάτων λαμβάνονται ἐξ ὑποθέσεων· ἐπειδὴ οὔτε τοὺς μετανάστας εἰς τὰς χαριεστάτας τῆς Εὐρώπης χώρας Ἀσιανοὺς οἱ πολιτισμένοι λαοὶ ἀγαπῶσιν, ἢ ὑπερασπίζονται διὰ λόγους ἐμπορικοὺς, οὔτε τοὺς προκατόχους καὶ κυρίους μάλιστα τῆς γῆς ταύτης Ἕλληνας ἀποστρέφονται, ἢ κατατρέχουσιν ὡς ὀρθοδόξους, ἢ ναυτικούς· ἀλλὰ μόνον τῶν Ῥώσσων φοβοῦνται τὴν ἐπαπειλουμένην ἀπεριόριστον ἐκτασιν. Διότι νῦν μὲν, ἂν καὶ κραταιοὶ κατὰ πάντα τἄλλα, στενοχωροῦνται καὶ ἐντὸς τῆς ἀχανοῦς αὐτῶν πατρίδος, καὶ οὔτε ἐκ τῆς Βαλτικῆς, οὔτε ἐκ τῆς Μεσογείου δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν· ἀλλ' ἀποκλείονται παντελῶς σχεδὸν τῆς θαλάσσης, ἥτις καλύπτει τὰ δύο τρίτα τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Ἂν δὲ τοὐναντίον εὐτυχήσωσι διὰ τῶν ὅπλων νὰ προκόψωσιν εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ νὰ συστήσωσι ναυστάθμους, τὶς ἐλπίζει πλέον τοῦ λοιποῦ νὰ καταπαλαίσῃ αὐτοὺς ὑπὸ ὀκτακισμυρίων ναυτῶν Ἑλλήνων βοηθουμένους; Τὶς δὲ δύναται νὰ καταλογίσῃ μέχρι τίνος ἐνδέχεται νὰ φθάσῃ τῶν καθεστώτων ἡ μεταβολή;* Σ. Μ.

(1) *Ἀτελείας τινὰς, ἀλλὰ πολὺ ἀσημάντους εἶχε μέχρι τινὸς καὶ ἡ Λακωνία ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἀφορίαν τοῦ τόπου. Οἱ Σικελοὶ παρομοιάζουσι πρὸς τοὺς Λάκωνας κατὰ τὰς τοιαύτας ἀξιώσεις ὡς Δωριεῖς κατὰ τὴν καταγωγὴν*

κατὰ τοῦτο ἡ Νεάπολις, ἥτις ἂν καὶ ἦτο τοῦ πολέμου τὸ θέατρον, ἐξῆλθεν ὅμως οὐχὶ πολὺ ἄπορος καὶ δυστυχὴς ἐκ τοῦ ἀγῶνος. Διότι οἱ μὲν Γάλλοι ἀναχωροῦντες ἐκ τινος τόπου ἀφίνουσιν αὐτόθι σπέρματα συνεχοῦς καὶ εἰς τὸ ἐπιὸν προόδου, οἱ δὲ Αγγλοι τὴν μνήμην μόνον τῆς κατοχῆς. Ὅθεν τῷ 1815 ἡ Σικελία διετέλει πραγματικῶς ἔτι δυστυχὴς, ἂν καὶ τὸ σύζημα τῆς ὑπαρχιακῆς τάξεως ὑπῆρχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1812 κατηργημένον.

Ἔκτοτε προβαίνει μὲν ἡ Σικελία, κατὰ λόγον ὅμως τῆς συμβάσης καθυστερήσεως· διότι ἐδέχθη βραδύτερον καὶ τὰς νέας μεταρρυθμίσεις. Ἕνεκα τούτου σώζονται ἔτι πλειότερα τοῦ δέοντος μοναστήρια ἐν αὐτῇ δηλ. 658 καὶ 16000 καλόγηροι. Ἐὰν δὲ συμπεριλάβωμεν ἐνταῦθα καὶ τῶν γυναικῶν τὰ μοναστικὰ καταγώγια, ἴσως εὕρωμεν 15 χιλιάδας μοναχοὺς εἰς 2,000,000 ἀνθρώπων. Καὶ ὅμως αὐξάνει μὲν ὁ πληθυσμὸς, προάγεται δὲ ὁπωσοῦν καὶ ἡ ναυτιλία.

Οὕτω καρποφοροῦσι πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὰ πολιτικὰ δόγματα τῆς Γαλλίας. Εὐτυχεῖς ὅμως οι λαοὶ, ὅπου ἀντὶ νὰ σκορπισθῶσιν ὡς βίαιος καὶ ραγδαῖος χείμαρρος εἰσδύουσι κατ' ὀλίγον καὶ ἠρέμα μέχρι βάθους ὡς νάματα καθαρᾶς πηγῆς.

Περισκόπησον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ θέλεις ἰδεῖν ὅτι παντοῦ τὸ Γαλλικὸν πνεῦμα ἐνεργεῖ· αὐτὸ μετερρύθμισε τὸ κοινοβούλιον τῆς Αγγλίας· αὐτὸ ἀνεκαίνισε τὴν κοινωνίαν τῆς Γερμανίας, καὶ ἀπήλλαξεν ἐκ τῶν δεσμῶν τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον· αὐτὸ διατηρεῖ εἰς ἰσορροπίαν τὰ μικρὰ κράτη, τὰ ὁποῖα παρήγαγεν ὡς ἀντίσταθμον τῶν μεγάλων· αὐτὸ ἐπικρατεῖ ὡς παγκόσμιον φρόνημα διὰ τῆς συγκοινωνίας τῶν ἕξεων καὶ τῶν αἰσθημάτων· αὐτὸ εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Ανατολὴν, ὅπου τῆς μὲν Αἰγύπτου τοὺς Μαμαλούκους κατέστρεψε, ἀνεκούφισε δὲ τοὺς χριστιανικοὺς λαούς, καὶ μόνην σωτηρίας ἄγκυραν ἐγκαταλείπει εἰς τὸν ἔσχατον διάδοχον τοῦ Β. Μωαμὲτ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ γενικοῦ καὶ θεσπεσίου νόμου τῆς πολιτικῆς ἰσότητος, τὴν ὁποίαν ἀποδιοπομπεῖται τὸ κοράνιον.

Ἀλλὰ συντελουμένων τούτων τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης, παρῆλθεν ἆρά γε ἀνεπιστρεπτὶ ὁ καιρὸς τοῦ πολέμου; Φεῦ! τὰ πράγματα αὐτὰ κηρύττουσι τὸ ἐναντίον ὡς ἀλήθειαν· ἐπειδὴ διαμένουσιν εἰσέτι πολλαὶ ἀνωμαλίαι, κυριεύει δὲ ὑπὲρ τὸ δέον πολλαχοῦ ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία. Αλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν νὰ καθαρισθῇ ὁ σίτος ἐκ τοῦ ἀχύρου ὅσον τάχιστα, νὰ ἐπικρατήσῃ δὲ ἡ δικαιοσύνη ἐνισχυομένη διὰ τῆς ἡσυχίας καὶ ἀδιακόπως εἰς τὴν κοινὴν εὐημερίαν ἀποβλέπουσα.

Léonee de Lavergne — Μετάφρ.

Ι. Ν. Λεβαδεύς.

ΤΡΕΙΣ ΜΗΝΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΩΝ ΓΙΓΑΝΤΩΝ.

Ὑπάρχουσιν ἆρά γε ἄνθρωποι ὑπερβαίνοντες τοὺς ἄλλους κατὰ τὸ πελώριον ἀνάστημα; Ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων ὑπὸ τῆς μυθολογίας καὶ τῶν γεωγράφων ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς περὶ τῶν Γιγάντων καὶ τοῦ Γολιὰθ, τὸν ὁποῖον κατεπάλαισεν ὁ Δαβίδ. Ἀλλὰ σώζεται εἰσέτι καὶ ὁλόκληρος γενεὰ ἀγρίων εἰς τὴν νότιον Ἀμερικὴν, οἱ λεγόμενοι Παταγῶνες. Οἱ λαοὶ οὗτοι ζῶσι νομαδικῶς ὡς ἄγριοι, ὁ δὲ ζῆλος τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ τοὺς ἐξημερώσῃ· ἐπειδὴ οἱ πεμφθέντες ἐκεῖ κατὰ τὸ 1850 ἱεραπόστολοι πάντες κατεστράφησαν.

Πρὶν καταντήσῃ ἐπιδημικὸς ὁ πυρετὸς τοῦ χρυσοῦ τῆς Καλλιφουρνίας, ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ λιμένος New. Bedford εἰκοσιπέντε τυχοδιῶκται ἐπὶ τοῦ ταχυναυτοῦντος πλοίου Ἰωάννου Ἀλλύν· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀκρωτήριον Χόρν ἐπαπειλεῖ μεγάλους κινδύνους εἰς τοὺς κάμπτοντας αὐτὸ, οἱ χρυσοθῆρες πλωτῆρες ἀπεφάσισαν νὰ διέλθωσι τὸν Μαγελλανικὸν πορθμόν. (1)

Τὸ πλοῖον ἀπέπλευσε τὴν 13 Φεβρ. Καὶ εἰς πολλὰς μὲν ἡμέρας ὁ ἄνεμος ἦτο εὔδιος, ἐξαίφνης ὅμως παρετήρησαν ὅτι ἔλειπόν τινα ἐξάρτια. Τότε οἱ ἀνυπόμονοι ἐκ τῶν ἐπιβατῶν ἤθελον νὰ προχωρήσωσιν· ἀλλ' ἡ πλειονοψηφία ἀπεφάσισε νὰ προσορμισθῶσιν εἰς τὸν πλησιέστατον λιμένα. Διὰ τοῦτο ὁ πηδαλιοῦχος ἔστρεψε τὴν πρῴραν πρὸς τὸ Φερναμποὺκ (2) καὶ ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν ἐξώτερον αὐτοῦ ὅρμον τῇ 25 Μαρτ.

(1) *Ὁ Μαγελλανικὸς πορθμὸς κείμενος κατὰ τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς χωρίζει τὴν νῆσον τοῦ Πυρὸς λεγομένην ἐκ τῆς Παταγωνίας κειμένης τελευταίας ἐπὶ τῆς Ἀμερικανικῆς ἠπείρου καὶ ἀνεκαλύφθη παρὰ τοῦ Μαγελλὰν τῷ* 1520 *Τὸ δὲ ἀκρωτήριον Χόρν, ἢ Κεράτειον ὑπάρχει ἡ νοτιωτάτη ἐσχατιὰ, καθὼς τὸ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου· συμβαίνουσι δὲ καὶ αὐτόθι τρομεραὶ τρικυμίαι.*

Μετὰ τὴν Παταγωνίαν προχωροῦντες πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ὅστις χωρίζει τὴν νότιον ἀπὸ τῆς ἀρκτῴας Ἀμερικῆς εὑρίσκομεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς ἑξῆς ἐπικρατείας· κατὰ πρόσωπον μὲν τὴν Παραγουάνην, τὴν Λαπλάταν, τὴν Βρασιλίαν καὶ Βενεζουέλαν, ἐκ δεξιῶν δὲ τὴν Οὐρουγουάνην καὶ πάλιν τὴν Βρασιλίαν καὶ τὴν Γουϊάναν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὴν Χιλὴν, τὴν Βολιβίαν, τὸ Περοῦ, τὴν Κολομβίαν, καὶ τὴν νέαν Γρενάδαν.

Σ. Μ.

(2) *Ἐκ τῆς πόλεως μάλιστα ταύτης ἐξάγεται τὸ ἄριστον Βρασιλιανὸν ξύλον, εἴτε μπακάμη, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο καὶ Φερναμβούχειον λέγεται. Τὸ δένδρον ὑψοῦται ὡς δρὺς, φέρει ἄνθη ἐρυθρὰ καὶ εὔοσμα, φύεται δὲ ἐπὶ τῶν βράχων.* *Σ. Μ.*

Ἡ ὡραιότης καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ ὅρμου τούτου θαυμάζονται· ἐπειδὴ μέγας σκόπελος σχεδὸν ὄρθιος κλείει ὡς τὸ δύο τριτημόρια τῆς εἰσόδου καὶ ὑπερασπίζεται αὐτὸν κατὰ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, ἀφίνει δὲ μόνον πόρον τινὰ ἀρκούντως πλατὺν ὥστε νὰ εἰσέλθωσι τὰ πλοῖα. Ἡ πόλις δὲ αὐτὴ κειμένη ὀκτὼ μοίρας μόνον μακρὰν τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου καταλαίεται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου τῶν τροπικῶν· κατὰ δὲ τὸ σχῆμα δὲν διαφέρει τῶν ἄλλων Ἱσπανικῶν καὶ Πορτογαλλικῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι πλήθουσιν ὀγκωδεστάτων καὶ ὑψηλῶν οἰκοδομῶν, ὥστε φαίνονται ὡς φρούρια μᾶλλον, ἢ ἐμπορεῖα καὶ συνήθεις κατοικίαι. Εἰς τὰς στενὰς καὶ ἀνωμάλους αὐτῆς ὁδοὺς κινοῦνται παμπληθῶς πάντοτε ζῶα καὶ ἄνθρωποι διαφόρων εἰδῶν καὶ χρωμάτων. Οἱ χωρικοὶ διώκουσιν ἔμπροσθέν των τὰς ἡμιόνους καὶ τοὺς ὄνους φορτωμένους. Οἱ εὐπατρίδαι καὶ οἱ πλούσιοι ἐποχοῦνται βασταζόμενοι ἐπὶ φορείων, αἱ δὲ γυναῖκες φέρουσαι ὑδρίας καὶ στάμνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των εἰς ἀκριβῆ ἰσορροπίαν· ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν χειρῶν βαδίζουσι τόσῳ εὐθυγράμμως, ὅσῳ στρατιῶται ἐπὶ παρατάξεως. Αἱ πολυάριθμοι ἐκκλησίαι δὲν προσβάλλουσι διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς των ἐξωτερικῶς· ἔσωθεν ὅμως ὑπάρχουσι κεκοσμημέναι πολυτελῶς, ὥστε ἀναδείκνυται καὶ ἐκ τούτου ὅτι ἐπικρατεῖ αὐτόθι ἡ ὀρθοδοξία καὶ ὅλος ὁ ζῆλος τῆς Ῥωμαϊκῆς θρησκείας. Πᾶς καθολικὸς, πλούσιος, ἢ πτωχὸς ἀφαιρεῖ καὶ ἐκ τῶν συνήθων αὐτῶν τῆς καθημερινῆς διαίτης ἀναπαύσεων τῆς οἰκογενείας του, ἐνίοτε δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων ὑπὲρ τῆς εὐπρεπείας τῶν ναῶν.

Ἀναχωρήσαντες ἐκ τῆς Φερναμποὺκ οἱ πλωτῆρες διευθύνοντο μετὰ δύο ἄλλω ὁλκάδων πρὸς τὸν Μαγελλανικὸν πορθμὸν, ὅπου εἰσῆλθον περὶ τὸ ἑσπέρας, κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἠγκυροβόλησαν πάλιν διὰ τὴν ἀπελθοῦσαν νηνεμίαν. Ὁ κυβερνήτης ἠθέλησε μετά τινων ἄλλων νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς ἀναζήτησιν τροφίμων. Μόλις δὲ ἀπεβιβάσθη τὸν περιεκύκλωσε στίφος γιγαντιαίων ἀγρίων· ἦταν δὲ οὗτοι οἱ περιλάλητοι ὡς ἀνθρωποφάγοι Παταγόνες. Ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς Ἱσπανιστὶ, λέγει ὁ K. Bourne, ἂν εἶχον ζῶα καὶ κατοικίδια πτηνὰ καὶ βόας· ἐπειδὴ δὲ μοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι ταῦτα ἦσαν ἄφθονα εἰς τὰς κατοικίας των, ἐζήτησα νὰ φέρωσιν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν λέμβον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως οἱ συνέταιροί μου ἐκ πτρτεργείας ἀνυπομόνου κινούμενοι κατεπείσθησαν ὑπὸ τῶν ἀγρίων νὰ ἐξέλθωσιν, ὥστε μόνον εἷς ἔμεινε πλησίον μου, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸν μετ' ὀλίγον ἔπεμψα νὰ μεταχαλέσῃ τοὺς λοιπούς. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ θάλασσα ἀπεστύρθη διὰ τὴν παλίρροιαν, καὶ τὸ ἀκάτιον εὑρίσκετο ἤδη ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἐπήδησαν ἐξαίφνης εἰς αὐτό τινες Παταγόνες, ὥστε παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἤμην αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖράς των, καὶ μεταξὺ χιλίων ἄλλων, οἵτινες μετ' ὀλίγον αὐτόθι συνέρρευσαν. Τότε ἐμάντευσα τὴν τύχην μου· ἀλλ' εἶδον ὅτι ἦτο χρεία, ὡς εἴπέρ ποτε, ὑπομονῆς καὶ σκέψεως πρὸ παντὸς ἄλλου.

Ἐν τούτοις αἱ στιγμαὶ μοὶ ἐφαίνοντο αἰῶνες, καὶ μόλις εἶδόν τινα ἐκ τῶν τοῦ πληρώματος τοῦ ἡμετέρου σκάφους ἐπιστρέφοντα, τὸν παρεκίνησα νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ ἀκάτιον· ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμενε παρακαλῶν νὰ ὑπάγῃ εἰς πλησιόχωρόν τινα κώμην, διὰ νὰ ἀγοράσῃ γάλα καὶ ὠὰ καὶ κρέας βόειον. Ἐπειδὴ δὲ ἀντέτεινα εἰς τὴν πρότασίν του ταύτην, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ἀναζητήσῃ τοὐλάχιστον τοὺς περιπλανωμένους ἡμῶν συνεταίρους. Μὴ δυνάμενος μετά τινα χρόνον νὰ περιμένω παρεκάλεσά τινα τῶν Παταγόνων νὰ μοὶ δώσῃ τὸν ἵππον του, ὥστε ταχύτερον νὰ τοὺς εὕρω. Κατὰ δυστυχίαν μου προχώρησα πολὺ πλέον τοῦ δέοντος εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ τόπου· ὅθεν ὅτε ἠθέλησα νὰ ἐπιστρέψω, ὁ ἵππος μου εἶχεν ὅλως διάφορον περὶ τούτου γνώμην καὶ δὲν κατώρθωσα νὰ τὸν μεταπείσω.

Τότε ἐφάνησαν καὶ οἱ συνέταιροί μου παρακολουθούμενοι ὑπὸ πλήθους Παταγόνων. Ματαίως καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν τοὺς παρεκίνησα νὰ ἐπιστρέψωμεν· ἐπειδὴ αὐτοὶ παραπειθόμενοι ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἤθελον ὁριστικῶς νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν κώμην, ὅπου ἤλπιζον νὰ εὕρωσι τροφὰς, ὡς οὐ πολὺ μακρὰν ἀπέχουσαν. Ἐπειδὴ δὲ διϊσχυριζόμην τὸ ἐναντίον, οἱ Παταγόνες ἐρρίψαν πλέον τὸ προσωπεῖον· καί τις αὐτῶν ἁρπάσας τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου, μ' ἐμπόδιζε νὰ προβῶ. Κατέβην λοιπὸν ἀκουσίως ἐκ τοῦ ζώου, σκοπεύων νὰ ἐπιστρέψω πεζὸς μεθ' ἑνὸς τῶν συνεταίρων μου. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ τινὲς Παταγόνες ἔκλεψαν τὸ ὅπλον του, οἱ δὲ ἄλλοι, ἀφ' οὗ ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν ὀλίγον, κατεδίωξαν ἡμᾶς ἵππποι καὶ ἔκλεισαν τὸν δρόμον· ἡμεῖς δὲ λοξῶς ὧδε κακεῖσε φερόμενοι ἐδοκιμάσαμεν μέχρι τινὸς νὰ διαφύγωμεν· ἀλλὰ βιαία τις κίνησις τῶν ἐχθρῶν ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπέστη ἤδη ἡ κρίσις. Τότε ἔλαβον τὸ πυροβόλον μου (πιστόλι) ἀλλ' οἱ βάρβαροι ἀθρόοι ἐπέπεσον ἐπ' ἐμοῦ, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔλαβε τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου, ἐγὼ δὲ τὸν ἐσκόπευσα· ἀλλ' ἡ βολὴ ἀπέτυχε κατ' εὐδοκίαν θεοῦ· διότι ἄλλως φονευθέντος τοῦ Παταγόνος, οἱ λοιποὶ ἔμελλον σκληρῶς νὰ ἐκδικήσωσι τὸν θάνατον αὐτοῦ καθ' ἡμῶν πάντων.

Ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀγρίων πλησιάσας ὕστερον μὲ ἐπέπληξεν, ὀνειδίζων τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν πρόθεσίν μου. Ἡ προφορὰ τῆς γλώσσης του ἦτο φαρυγγώδης καὶ ἀκατάληπτος· ἀλλ' αἱ χειρονομίαι καὶ τὸ θλοσυρὸν τοῦ προσώπου του ἦθος διηρμήνευον σαφέστατα τὰς φράσεις τοο. Εἶπα λοιπὸν ὅτι, ἂν ἀπαγορεύσῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ μᾶς αἰκίσωσιν, ἤμεθα ἕτοιμοι νὰ ἀκολουθήσωμεν. Ἀλλ' οἱ Παταγόνες λαβόμενοι τῶν μαχαιρῶν, τὰς ὁποίας ἔφερον, ἐμελέτων πιθανῶς νὰ τὰς μεταχειρισθῶσι κατὰ πρῶτον σημεῖον. Μὴ ἀκόμη, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ γέρων. Τότε ὁ πλησιέστατος τῶν συνεταίρων μου ἰδὼν εἰς χεῖράς τινος ἐξ αὐτῶν τὸ ὅπλον του ὥρμησε καὶ ἥρπασεν αὐτὸ οὐχὶ διὰ καθαρᾶς βίας, ἀλλὰ μᾶλλον δὶ ἐπιτηδειότητος· ἐπειδὴ ὁ Παταγὼν εἶχεν ἀνάστημα καὶ σκέλη ἀληθοῦς γίγαντος. Αἴφνης δὲ ἄλλος Παταγὼν ἐπίασεν ἐμὲ ἀμέσως ἐκ τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κνημῶν, ἐν ᾧ οἱ περὶ αὐτὸν ἐψηλάφων τοὺς κόλπους μου, τοῦ δὲ συνεταίρου μου ἄλλοι ἀφῆρεσαν ἐκ νέου τὸ ὅπλον. Τούτων δὲ γενομένων ὁ γέρων ἐκράτει τὸν καρπὸν τῆς χειρός μου ἐσφιγμένον ὡς διὰ χοίνικος, συγχρόνως δὲ ἀνασύρων τὴν μάχαιραν ἐπαπείλει καὶ τοὺς συμπατριώτας του. Τέλος μετὰ πολλὰς δυσκολίας ἀπομακρύνας τοὺς ἅρπαγας

ἐρκίνετο διατεθειμένος νὰ εἰσακούσῃ τὰς προτάσεις μου περὶ διαφόρων λύτρων, οἷον καπνοῦ καὶ ἄρτου, καὶ ἀλεύρου, καὶ χαλκοῦ, καὶ ὑελωμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπεσχόμην, ἂν ἔστεργε νὰ ἐπαναφέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν λέμβον. Ὅθεν ἀναβὰς τὸν ἵππον του διέταξε νὰ καθήσω καὶ ἐγὼ ὄπισθέν του. Ἐγὼ δὲ δὲν περίμενα βεβαίως νὰ μὲ παρακαλέσῃ νομίζων ὅτι ἐπλησίαζον ἤδη εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν μου.

Ὁποιοδήποτε ἦτο κατ' ἀρχὰς ὁ σκοπὸς τοῦ φυλάρχου τούτου, ἡ πολιτική αὐτοῦ μετ' ὀλίγον ἤλλαξε. Διότι εἷς ἐκ τῶν ἰταμωτάτων τοῦ λόχου ἐλθὼν τὸν ἀπέτρεψε νὰ μὲ ἀφήσῃ λέγων ὅτι, ἂν τοῦτο ἐγίνετο, δὲν ἐλάμβανεν οὔτε ρούμι, οὔτε καπνόν. Τότε ὁ ἄγριος συλλογιζόμενος ἐσταθῆ, καὶ ἀφ' οὗ ἔφιππε τὸν ἵππον ἐπί τινος λόφου μὲ διέταξε νὰ τὸν ἀκολουθήσω· ἔπειτα δὲ νὰ καθήσω καὶ νὰ περιμείνω. Τοιαῦτα πάσχων ἐδυνήθην κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν περισκοπῶν νὰ ἴδω περίλυπος καὶ τὸ πλοῖον καὶ τὴν λέμβον ἐπ' ἀγκύρας σαλεύοντα. Μετ' ὀλίγον δὲ τρεῖς καὶ ἐκ τῶν συνεταίρων μου ἀγόμενοι διετάχθησαν καὶ οὗτοι νὰ καθήσωσι. Κατόπιν τότε ὑπεσχέθημεν ἄφθονα λύτρα, ἂν ἀπέλυον ἡμᾶς. Ἀλλ' αὐτοὶ βουλευσάμενοι ἐνέκριναν τρεῖς μόνον νὰ ἀπολύσωσιν· ἐγὼ δὲ ὁ τέταρτος ὡς πλοίαρχος νὰ παραμείνω. Κατέπεισα μὲν ἕνα ἐκ τῶν ἄλλων μέχρι τινὸς νὰ μ' ἀναπληρώσῃ, ἀλλ' ἡ ἀνδρία τὸν ἐγκατέλιπεν ἀμέσως μετ' ὀλίγον καὶ εἶδον ὅτι μετεχειρίζετο τὴν εὐγλωττίαν του πρὸς ἀθώωσίν του, ὡς ἐνθυμούμενος ἴσως τὴν παροιμίαν

Ἓν πτηνὸν εἰς τὰς χεῖρας ἀξίζει πλειότερον παρὰ δύο εἰς τὸν ἀέρα.

ἐφρόντιζε δηλ. ὁ κακόμοιρος μᾶλλον περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σωτηρίας· ὅθεν οὔτε τὸν μέμφομαι ὅτι ἤθελε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωήν του· ἐθεώρουν ὅμως ἐν γένει πολὺ ἀπηνῆ καὶ ἄσπλαγχνον τὴν πρὸς ἐμὲ διαγωγὴν τῶν ὑπαλλήλων τούτων· διότι ἀφ' οὗ κατεφρόνησαν τὰς συμβουλὰς καὶ παραγγελίας μου μὲ κατελίμπανον παντελῶς. Ἴσως καὶ ἐγὼ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἐμελλον νὰ πράξω ἐπὶ τῆς αὐτῆς συμπτώσεως. Ἀλλὰ καὶ οἱ Παταγόνες ἄρά γε ἦτο πιθανὸν νὰ στέρξωσιν εἰς τὴν ἀντικατάστασίν μου, ἐν ᾧ μὲ ἐξελάμβανον ὡς πολυτιμότερον λάφυρον; Ἠναγκάσθην λοιπὸν νὰ παραστήσω τὴν ἀνάγκην ὡς φιλοτιμίαν.

Τρεῖς μετὰ ταῦτα Παταγόνες λαβόντες τοὺς συνεταίρους μου ἐπὶ τῶν ἵππων ὄπισθέν των ἐβάδιζον πρὸς τὸν αἰγιαλόν. Δυσκολεύομαι νὰ ἐκφράσω ἤδη πῶς ἤμην διατεθειμένος βλέπων μακρυνομένους τοὺς συντρόφους μου. Βαθεῖα λύπη μ' ἐκυρίευσε διαλογιζόμενον ὅτι τοῦ λοιποῦ ἤμην ὅλος εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀγρίων, τῶν ὁποίων ἐκ πείρας προσεχοῦς ἐγνώρισα καὶ τὸν ἐπίβουλον χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀνάλγητον καρδίαν. Ἀλλ' οἱ Παταγόνες διενοοῦντο οὐδένα ἐξ ἡμῶν νὰ ἀπολέσωσιν· ὅθεν πρὶν ἔτι φθάσωσιν εἰς τὴν παραλίαν ἐστάθησαν κρατοῦντες πλησίον αὐτῶν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους· οὗτοι ὅμως ἀπεχωρίσθησαν διὰ τῆς βίας· ἐπειδὴ εἷς μὲν ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ ἄλλοι προλαβόντες διεσώθησαν εἰς τὴν λέμβον καὶ εὐθὺς ἔτυραν αὐτὴν εἰς τὸ πέλαγος, ὅπου ἔλαβον καὶ τὸν νηχόμενον καὶ κινδυνεύοντα σχεδὸν ἐκ τῆς ἀδυναμίας σύντροφόν των. Ἀφ' οὗ δὲ κατήντησαν εἰς τὸ πλοῖον διηγήθησαν πρὸς τοὺς λοιποὺς τὴν συμβᾶσαν εἰς πάντας συμφορὰν καὶ τὴν θλιβερόν μου ἰδιαιτέρως κατάστασιν. Διὰ τοῦτο ἅπαντες ἐσπούδασαν νὰ ἐξάξωσιν ἐκ τοῦ φορτίου τὴν ἀναγκαίαν εἰς λύτρωσίν μου ρουμίου, καὶ καπνοῦ ποσότητα. Δύο δὲ λέμβοι φέρουσαι ταῦτα καὶ ὅπλα καὶ ἐφόδια ἄλλα πλεύσασαι εἰς τὴν ἀκτὴν εἰσῆλθον εἰς μικρόν τινα ὅρμον.

Ἅμα ἰδὼν αὐτὰς παρεκάλεσα τοὺς Παταγόνας νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὸν λιμένα. Αὐτοὶ ὅμως ἀντὶ τούτου μὲ διέταξαν νὰ ἀναβῶ εἰς τὴν κορυφὴν παρακειμένου τινὸς γαιολόφου, μοὶ ἔδωκαν δὲ καὶ δέρμα ζώου ἀγριμαίου, ὥστε ὑψῶν αὐτὸ ὡς σημεῖον νὰ προτρέψω τοὺς συνεταίρους μου νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὴν γῆν. Τότε νοήσας ὅτι ἤθελον νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐμὲ ὡς δέλεαρ διὰ νὰ ἑλκύσωσι καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὴν παγίδα διεμαρτυρήθην κατὰ τῆς ἐπιβουλῆς των. Εἶπα δὲ ὅτι οἱ σύντροφοί μου οὐδέποτε ἀνεχώρουν ἐκ τῆς λέμβου μεθ' ὅσα συνέβησαν τὴν προτεραίαν. Ἦτο ἀνάγκη ἄρα νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὴν παραλίαν, ἂν ἐπεθύμουν νὰ λάβωσι τὸν καπνὸν καὶ τὸ ρούμι. Αὐτοὶ δὲ συσκεπτόμενοι ἐφάνησαν ὅτι πείθονται· ὅθεν ὁ γέρων μὲ διέταξε νὰ ἀναβῶ τὸν ἵππον· μετέβαλεν ὅμως τὴν πρώτην μεταξύ ἡμῶν θέσιν. Διότι ἐγὼ μὲν ἐβιάσθην νὰ καθήσω ἐμπρὸς ἐπὶ τραχυτάτου τινὸς ἐπιστρώματος ὡς ἐφιππίου δῆθεν, αὐτὸς δὲ καθήσας ὀπίσω μὲ ἐσφιγγε διὰ τῶν μεγίστων βραχιόνων του, ἐν ᾧ ἐκέντα τὴν κοιλίαν τοῦ κτήνους διὰ τῶν μακροτάτων σκελῶν του. Οὕτως ἐποχούμενος ἀπήχθην εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ἀνεκώγευον αἱ λέμβοι ἔχουσαι ὑψωμένας τὰς κώπας· εὐθὺς δὲ ἐβόησα νὰ μὴ πυροβολήσωσι κατ' οὐδενὸς τῶν ὠμοφάγων ἐκείνων, ἀλλὰ νὰ προσφέρωσιν ἅπαντα τὰ φιλοδωρήματα. Ἰότε ἐρώτησα καὶ τὸν γέροντα, ἂν ἦσαν εὐχαριστημένοι· αὐτὸς δὲ μοὶ ἀπεκρίθη, ἀφ' οὗ ἀποβιβασθῶσι τὰ πράγματα σὲ ἀπολύομεν. Τοιουτοτρόπως ἀπεβιβάσθησαν μὲν καὶ οἱ βάρβαροι εὐθὺς, ἥρπασαν αὐτά· ἀλλ' ὅτε ἐζήτησα τὴν ἐλευθερίαν, μοὶ εἶπαν ὅτι τὸ ρούμι ἦτον ὀλίγον καὶ ἤθελον ἓν πιθάριον (βαρέλλιον).

Ματαίως ἀντεπάλαισα· διότι ὁ γέρων μὲ ἐσφιγγε τόσῳ σφοδρότερον, ὅσῳ ἐφώναζον ὅτι μοὶ προξενεῖ πόνον. Ἠσθάνετο ὁ πονηρὸς ὅτι ἡ ἐλαχίστη χαλάρωσις τῶν χειρῶν του ἐδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπαλλαγήν μου· διότι εὐκόλως ἐρριπτόμην εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐξαίφνης δὲ εἶδον ὅτι ἐκέντα τὸν ἵππον διὰ νὰ τὸν μακρύνῃ ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ἐγὼ τοὐναντίον ἔστρεφον τὸν χαλινὸν ὅσον ἐπέτρεπον ἡ δύναμις καὶ τὸ βάρος τοῦ σώματός μου. Ἀλλ' ἡ δυσαναλογία τῆς ἀντιθέτου ταύτης βίας ἦτο μεγάλη· ὅθεν ἀπελπισθεὶς παρεκάλεσα τοὺς ναύτας νὰ ἐπανέλθωσι τὸ πρωὶ καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει νὰ μὴ μ' ἐγκαταλίπωσιν.

Ἀπαχθεὶς μετὰ ταῦτα 5—6 μίλια μακρὰν τῆς θαλάσσης εἰς μικράν τινα κώμην, παρεδόθην εἰς ὑπηρέτην τοῦ γέροντος, ὅστις μὲ ἠνάγκασε νὰ καθήσω ἐντὸς τῆς καλύβης. Ἀναβλέψας τότε εἶδον εἰς ἀπόστασίν τινα λάμποντα ἐν μέσῳ τοῦ σκότους πολλὰ ὀμμάτια, ἦσαν δὲ ταῦτα γυναικῶν γιγάντων Ἐρευνῶν δ' ἔτι μᾶλλον διέκρινα καὶ παιδία πολλὰ κυλιόμενα καὶ πηδῶντα γυμνὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Εἰσελθὼν ἔπειτα ὁ πατριάρχης τῆς φυλῆς ἤρχισε νὰ διαλέγηται μετὰ τῶν γυναικῶν.

Ἀφ οὗ δὲ μετ' ὀλίγον ὁ ὑπηρέτης κομίσας ἀγκάλην φρυγάνων ἄναψεν εὐθὺς πῦρ, παρετήρησα κατὰ πρῶτον τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ φαύλου ἐκείνου καταγωγίου. Συνέκειτο δὲ ἐκ τριῶν στίχων χαράκων ὀκτὼ ποδῶν ὕψους, ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ὁποίων ἐκτείνετο δοκὸς, τὸ δὲ ὄροφος ἐστεγάζετο ὑπὸ δέρματος γουανάκου συνερραμένου διὰ νεύρων στρουθοκαμήλου· ἐπειδὴ αὐτὰ χρησιμεύουσιν ὡς κλωστὴ τῶν Παταγόνων. Ὀλίγον φροντίζουσιν οἱ ἀρχιτέκτονες οὗτοι τῶν βαρβάρων περὶ καπνοδόχης· ὅθεν ὁ καπνὸς μόλις εὑρίσκων διέξοδον ἐκ μικρῶν τινων τρυπῶν, ἢ διαχωρημάτων στρέφεται πάντοτε ἐντὸς τοῦ καταλύματος, ὥστε ὄμματα, ῥίνες καὶ πνεύμονες ἐξίσου ἐνοχλοῦνται. Ἐλπίζων νὰ ἀπαλλαγῶ ἐκ τοῦ κακοῦ τούτου ἔπιπτον πρηνὴς κατὰ γῆς· ἀλλὰ καὶ τότε ἐκινδύνευον νὰ πνιγῶ.

Ὀλίγῳ ὕστερον ἡ προπαρασκευὴ τοῦ δείπνου εἵλκυσεν ὅλην τὴν προσοχήν μου. Μία ἐκ τῶν τεσσάρων γυναικῶν τοῦ φυλάρχου εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν μαγειρικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἦταν ὁμολογουμένως ἁπλούστατα καὶ αὐτοσχέδια, ὡς καὶ ἡ τράπεζα καὶ τὸ ἑστιατόριον. Ἐνέδρευον κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ ἴδω τὰ ὠά, τὸ βόειον κρέας καὶ τὰ πτηνά, τῶν ὁποίων ἡ ἐπάρατος ἐπιθυμία καὶ ἡ ψευδὴς ὑπόσχεσις εἵλκυσαν τοὺς συνεταίρους μου ἔξω τῶν λέμβων καὶ ἀπέλησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μου. Πόσον ἠπατήθην! Τὰ λιχνεύματα πάντα, ἂν ὑπῆρχον, διετηρήθησαν ἀφανῆ, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἡ γραῖα μάγισσα εἵλκυσεν εἰς τὰ κάτω κρεμάμενον ἐκ χαράκός τινος τὸν μηρὸν ἀγρίου ζώου, ἴσως κυνός, ἢ γουανάκου (ἡ φαντασία ἐδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ὅ,τι ἤθελε) καὶ ἀφ' οὗ διὰ μαχαίρας χαλκίνης διεμέρισεν αὐτὸν εἰς πολλὰ τεμάχια, ἔπειτα διὰ διχαλωτοῦ τινος ξύλου λαβοῦσα ἕκαστον αὐτῶν ἐκάπνισεν ἔμπροσθεν τοῦ πυρός. Ἡ τοιαύτη ὄπτησις ἦτο βεβαίως ἀτελὴς· ἀλλ' ἡ πάμβορος ὄρεξις τῶν συνδαιτυμόνων ἠρκεῖτο, οὔτε ἐδύνατο νὰ περιμείνῃ πολύ. Ὅθεν παρατεθέντος τοῦ ἐδέσματος πάντες ἤρχισαν, ὡς συνήθως, νὰ καταβροχθίζωσιν, ἔῤῥιψαν δὲ καὶ πρὸς ἐμὲ ἓν μέρος. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐγγίσωσιν οἱ ὀδόντες μου ὠμὰς καὶ σαπρὰς ἐν ταυτῷ σάρκας! Τοῦτο παρατηρήσας ὁ γέρων μὲ ἠρώτησεν Ἰσπανιστί· διατί δὲν ἔτρωγον ἐκ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ κρέατος; Περιττὸν νὰ εἴπω ὅτι ὀλίγον γνωρίζω τὴν Ἰσπανικήν, σταχυολογήσας δὲ μόνον ὡς ἐν παρόδῳ τινὰς λέξεις εἰς τοὺς λιμένας τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς εὕρισκον ὅτι τὰ κοραχιστικὰ τοῦ Παταγόνος ἐμακρύνοντο πολὺ τῶν κανόνων τῆς Καστιλλιανῆς γραμματικῆς. Ἐπειδὴ ὅμως εἶδον ἐπιμένοντα καὶ ἐξαπτόμενον τὸν γέροντα, φοβούμενος δὲ ἀπαίσια παρακολουθήματα τῆς ἀγανακτήσεώς του, ὑπήκουσα εὐπειθῶς καὶ ἀπεπειράθην νὰ δαγκάσω καὶ ἐγώ. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἡ γεῦσις τοῦ ἀνωνύμου ἐκείνου κρέατος δὲν μοὶ ἐφάνη ὅσον ἐφοβούμην ὡς ἐκ τῆς θέας δυσάρεστος. Μετὰ τὸ δεῖπνον κέρας Ἰσπανικοῦ βοὸς βυθιζόμενον εἰς ἀσκὸν μετεδίδετο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα. Καὶ τὸ ποτὸν δὲ τοῦτο ἦτο ναυτιῶδες· ἀλλ' ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ ὑποφέρω.

Τούτων γενομένων ἀνεμηρύκιζον κατὰ νοῦν θλιβεράς ἰδέας, διαλογιζόμενος τὴν ἐρήμωσίν μου, τὴν ὀλίγην πιθανότητα τῆς ἀπολυτρώσεώς μου, τὰς στρεβλώσεις, ὅσας ἦτο πεπρωμένον νὰ ὑποφέρω, καὶ τὸ ἄδηλον τοῦ σκοποῦ τῶν ὠμοφάγων ὡς πρὸς ἐμέ. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ μεῖ ἐδόθη καὶ ἡ ἀναγκαία στρωμνὴ πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς νυκτός· ἦτο δὲ αὕτη παλαιὸν δέρμα γουανάκου, ἔχον 2 1|2 ποδῶν τετραγωνικὸν διάμετρον.

Ἡ πνιγηρὰ ἀτμοσφαῖρα ἐπληρώθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ καινοῦ ῥόγχου τῶν κοιμωμένων· μόνον δὲ ἐγὼ ἔμενον ἄϋπνος· ἐπειδὴ διελογιζόμην ἂν ἦτο δυνατὸν οὐμόνον νὰ δραπετεύσω ἀπὸ τοῦ ἄντρου ἐκείνου τῶν Κυκλώπων, ἀλλὰ καὶ νὰ εὕρω τὸν δρόμον τοῦ αἰγιαλοῦ Καὶ τούτων δὲ δοθέντων, μήπως εἶχόν τινα βεβαιότητα νὰ εὕρω αὐτόθι λέμβον, διὰ νὰ μακρυνθῶ ἐκ τῆς καταράτου ἐκείνης γῆς; Πῶς νὰ κρυφθῶ ἐν τοσούτῳ; Οἱ Παταγόνες ἐμελλον νὰ μὲ καταδιώξωσιν ὡς κυνηγοὶ ἅμα ἐφεγγεν, ἐκτὸς δὲ τούτου, οὔτε δένδρα, οὔτε θάμνους ἀπήντησα καθ' ὁδόν.

Ταῦτα σκεπτόμενος καὶ ἀμηχανῶν περὶ τοῦ πρακτέου, ἀπεφάσισα νὰ ῥίψω τὸν κύβον. Προσηλώσας λοιπὸν τὴν ἀκοήν μου διὰ νὰ βεβαιωθῶ ὅτι πάντες ἦσαν βυθισμένοι εἰς τὸν ὕπνον, ἐκινήθην ἡσύχως πρὸς τὴν θύραν· ἀλλ' ἓν καὶ μόνον βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω ἤρκεσε νὰ μὲ πληροφορήσῃ ὅτι ὁ μιαρὸς γέρων, ἢ διέμενεν ἄγρυπνος, ἢ κακὸς τις δαίμων τὸν ἐξήγειρε κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμήν. Ἂν ἐπέστρεφον εἰς τὸν τόπον μου, προδιδόμην· ὅθεν προσποιήθην ὅτι περιπατῶ ἠρέμα εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ ἠτένιζον εἰς τοὺς ἀστέρας, οἵτινες ἦσαν ὀλιγότερον ἀκίνητοι ἐπ' ἐμοῦ, παρ' ὅσον οἱ κατάρατοι ὀφθαλμοὶ τῶν Παταγόνων καὶ τοῦ Λυγγέως των. Ἐνόμισα δὲ ἀσφαλέστερον τὸ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν θέσιν μου, ὅπου εὑρῆκα πάλιν ῥεγχόμενον τὸν ἀρχηγόν. Ἀλλὰ περιστρεφῶν εἰς τὸ πνεῦμά μου τὸ αὐτὸ ἀδιάλυτον πρόβλημα, ὅτε ὑπώπτευσα ὅτι ἤδη πάντες ἐκοιμῶντο, ἀπεπειράθην ἐκ δευτέρου νὰ λειποτακτήσω, καὶ ἕρπων μέχρι τῆς ἐξόδου ὑπῆγον νὰ κρυβῶ ὑπὸ τὸν χόρτον. Δὲν ἠπατήθην ὅμως ὅτι τὸ ζεῦγος τῶν κατεχθονίων ὀμμάτων ἠκολούθει πιστῶς τὰ ἴχνη μου, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπεκφύγω τὴν προσοχήν των. Μεταξὺ δὲ τούτων ἤκουσα ὡς ὀργὴν πλήθους λύκων καὶ ἄλλων τόσων κυνῶν ὑλακτούντων με. Ἐπιστρέφων τότε εἰς τὴν καλύβην προσέκοψα εἰς ξύλον μακρόν, τὸ ὁποῖον ἁρπάσας εὐθὺς ἐκίνησα ὡς ὅπλον ἀμύντικὸν κατὰ τῶν καταδιωκτῶν μου, ὥστε μετὰ ταύτην τὴν ὑποχώρησιν ἐμακαριζόμην ὅτι ἠσφαλίσθην ὑπὸ τὴν στέγην.

Ἔκτοτε διάφοροι λογισμοὶ ἐτάραττον τὸν νοῦν μου· ἀλλ' ἀποκαμὼν ἐκ τῶν κόπων ἀπεκοιμήθην περὶ τὴν αὐγήν, καὶ ὠνειροπόλουν ὅτι ἤμην εἰς τὸ πλοῖον φερόμενον βιαίως κατὰ σκοπέλων. Ἐν ᾧ δὲ πάντες οἱ τοῦ πληρώματος ἐταράττουτο διὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἠγέρθην ὡς ἐξ ἐφιάλτου καταπεπληγμένος.

Ἀφ' οὗ δὲ ἡσύχασα καὶ ἐνόησα ποῦ πραγματικῶς εὑρίσκομαι, διενοούμην νὰ καταπείσω τὸν ἀρχηγὸν νὰ μὲ φέρῃ αὖθις εἰς τὴν ἀκτήν. Ἰδὼν τότε αὐτὸν ἐξυπνον, ὑπεσχέθην πλειοτέραν ποσότητα καπνοῦ καὶ ρουμίου, αὐτὸς δὲ ἐφάνη ἀπαντῶν ὅτι ἔχει καιρὸν νὰ σκεφθῇ καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν κατεπείγει. Ἀλλ' ἐγὼ τοὐναντίον

διϊσχυριζόμην ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσωμεν παρευθὺς, ἂν ἤθελε νὰ εὕρωμεν τὸ πλοῖον καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἀπηλλαγμένος τοῦ ὄχλου, ὅστις χθὲς τὸν παρηκολούθει. Τότε ἀντὶ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀναχώρησιν, αὐτὸς ἐκβαλὼν ἐκ τῆς θήκης τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐδοκίμαζε νὰ τὴν ἀκονήσῃ διὰ ῥίνης ἰώδους, ἐδοκίμαζε δ' ἐκ διαλειμμάτων καὶ τὸν ἀθέρα τῆς λεπίδος ὑποβλέπων με πλαγίως. Ἡ τελετὴ αὕτη ἦτο ἆρά γε προπαρασκευή τινος βιαίας πράξεως μελετωμένης, ἢ σκηνή τις ἄνευ ἀποτελέσματος μόνον διὰ νὰ μοὶ ἐμπνεύσῃ σωτήριόν τινα φόβον; Δύσκολον ἀπέβαινεν εἰς ἐμὲ νὰ κρίνω τὴν ἀλήθειαν· ἐνόησα ὅμως ὅτι ἐκινδύνευον, ἂν ἐδείκνυον ὅτι δειλιῶ, καὶ ὅτι συνέφερε μᾶλλον νὰ προσποιηθῶ ἀνδρίαν καὶ ἀγχίνοιαν, πλεονεκτήματα τιμώμενα παρὰ τῶν ἀγρίων. Πλησιάσας λοιπὸν ἐδοκίμασα καὶ ἐγὼ τὴν ἀκμὴν τῆς μαχαίρας καὶ μάλιστα ἤρχισα νὰ τὴν ἀκονῶ περισσότερον. Ὕστερον ἐπήνεσα καὶ αὐτὸν ὡς ἀγαθὸν καὶ γενναῖον, ἂν καὶ τοῦτο ἠθικῶς ἦτο ψευδέστατον· καὶ πάλιν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πρότασίν μου διατεινόμενος ὅτι ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐκ τῶν δώρων μου ἦτο δαψιλεστέρα, ἂν ἔστεργε νὰ καταβῇ μόνος εἰς τὸν λιμένα.

Κολακευθεὶς μέχρι τινὸς ἐζήτησε τὸν ἵππον του. Ἀνέβημεν ἔπειτα αὐτὸν καὶ οἱ δύο, καθὼς τὸ πρῶτον καὶ ἐβαδίζομεν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἀπόγειος καὶ λέμβος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγγίσῃ τὴν ξηρὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων κυμάτων. Τότε εἶδον ὅτι τὰ δύο πλοῖα ἠναγκάσθησαν νὰ μακρυνθῶσιν, ἤλπιζον δὲ ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔμελλε νὰ ἀντισταθῇ. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἐπεστρέψαμεν ἄπρακτοι εἰς τὴν καλύβην.

Τῇ ἐπαύριον ἐπανήλθομεν ἕωθεν· ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπελπισία καὶ ταραχή μου ὅτε ἐπιβλέψας εἰς τὴν θάλασσαν εἶδον ὅτι οὐδὲν πλοῖον ἐφαίνετο. Ἐναυάγησαν; παρεσύρθησαν ἀκουσίως εἰς μετέωρόν τι πέλαγος; ἢ ἐσκεμμένως οἱ συνέταιροί μου ἀπεφάσισαν νὰ μ' ἐγκαταλίπωσι; Πάντα ταῦτα ἦσαν ψευδείκασίαι, μόνον δὲ βέβαιον ἔμενεν ὅτι ἡ ζωή μου εἰς τὸ ἑξῆς ἐκρέματο ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν Παταγόνων! Ἠφανίζετο πᾶσα ἐλπὶς καὶ πᾶς τρόπος σωτηρίας, ἀφανισθέντων τῶν πλοίων· οἱ δὲ ἄγριοι ἐχάρησαν καὶ ἐγέλασαν μάλιστα ἀκούσαντες παρ' ἐμοῦ ὅτι ταῦτα ἀπωλέσθησαν αὐτάνδρα. Τοῦτο δὲ ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν θλίψιν μου· διότι τοῦ λοιποῦ εἰσερχόμην εἰς νέον εἶδος ὑπάρξεως. Τὸ μέλλον ἦτο κατηφὲς καὶ σκοτεινὸν ἔμπροσθέν μου, οὐδεμίαν πλέον ἤλπιζον ἀνθρώπινον ἀπόλαυσιν καταδικαζόμενος εἰς πεῖναν, καὶ ψύχος, καὶ κόπους, καὶ ὕδρεις, καὶ αἰκίσεις καὶ κίνδυνον νὰ καταφαγωθῶ κατὰ πρώτην ἀνάγκην.

Ἀνελίττων τότε κατὰ νοῦν τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις μου ἀνεμνήσθην ὅτι τεσσάρων, πέντε ἡμερῶν ἱππασία ἤρκει νὰ μὲ φέρῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς Πείνης κείμενον κατ' αὐτὸν τὸν πορθμὸν, κατάστημα ποινικὸν τῆς Χιλῆς, ὅθεν ἐδυνάμην νὰ κοινωνήσω μετὰ τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Διὸ συμβούλευσα εἰς τοὺς Παταγόνας καὶ τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην. Ἀλλ' αὐτοὶ ἀπέκρουσαν δριστικῶς τὸ σχέδιον τοῦτο, ἔμαθον δὲ ἔπειτα καὶ τὴν αἰτίαν· διότι ἐπιδραμόντες τὴν χώραν ἐκείνην ἀρτίως ἀπήγαγον ἐκεῖθεν πλῆθος ἵππων· ὅθεν ὀλίγον ἐφρόντιζον νὰ ἀναφανῶσι τοσοῦτον ταχέως εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ οὐδεμία ὑπόσχεσις ἀνταμοιβῆς τοὺς μετέπειθεν.

Καὶ ὅμως ὁ ἀρχηγὸς μὲ ἐβεβαίωσε πρὸς παρηγορίαν ὅτι ἐσκόπευε νὰ μὲ φέρῃ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν. Ἀλλὰ ποῦ τῆς Ἀμερικανικῆς ἐκείνης ἠπείρου ἔκειτο ἡ Ὀλλανδία αὕτη, ἠγνόουν παντελῶς. Πόσον ἀπεῖχεν; οὔτ' αὐτὸ ἔμαθον ἀκριβῶς. Κατοικεῖτο ὑπὸ Ἀμερικανῶν, ἢ Ἀγγλων; καὶ τοῦτο ἄδηλον ἦιο εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἄφθονος καπνὸς καὶ ῥοῦμι καὶ τριάκοντα ἄνθρωποι λευκοί.

Ἐν τούτοις τῇ ἐπαύριον ἄγριός τις ἐκ τῆς αὐτῆς φυλῆς ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ πλοῖόν μου ἀνεφάνη. Ἀνεχωρήσαμεν λοιπὸν καὶ φθάσαντες εἰς τὸν αἰγιαλὸν εἴδομεν τῳόντι πλοῖον· ἀλλ' αὐτὸ ἦτο ξένον, ἠγκυροβόλησε δὲ καὶ πολὺ μακράν. Εἶπα τότε εἰς τοὺς Παταγόνας ὅτι παυούσης τῆς παλιρροίας τὸ πλοῖον ἤθελε πλησιάσει περὶ τὴν νύκτα. Ἀλλ' αὐτοὶ πεινῶντες καὶ διψῶντες ἀπεφάσισαν νὰ ἐπανακάμψωσιν. Ἐμείναμεν δὲ μόνον οἱ δύο, ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἐγὼ· ὅθεν ἀνάψαμεν πῦρ, τὸ ὁποῖον διετήρουν ἄσβεστον δι' ὅλης τῆς νυκτός. Ἔδειξα διάφορα σημεῖα εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐπλησίασεν· ἀλλ' εἰς μάτην ἐκοπίων· ἐπειδὴ αὐτὸ περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας ἤνοιξε τὰ ἱστία καὶ ἀπέπλευν εἰς τὴν Καλλιφουρνίαν, ἐγὼ δὲ παρηκολούθουν τὸν δρόμον του μετὰ δεδακρυσμένων ὀφθαλμῶν ἕως οὗ ἐγένετο ἄφαντον. Τότε ἰδὼν καὶ ταύτην τὴν ἀποτυχίαν ὁ γέρων, ἐζήτησε τὸν ἵππον του, ὅστις ἔβοσκεν ἐκεῖ πλησίον πεπεδημένος.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐφάνη παραδόξως καὶ ἕτερον πλοῖον. Θάῤῥει, εἶπα πρὸς ἐμαυτόν· πρὸ τῆς ἡμέρας αὐτὸ θέλει προσεγγίσει εἰς ἡμᾶς. Τούτου γενομένου ηὔξησα τὸ πῦρ, καὶ μὴ εὑρὼν ἱκανῶς μακρὸν ξύλον συνέδεσα διὰ τοῦ σχοινίου τῶν κρηπίδων μου πολλὰ μικρὰ, εἰς τὴν ἄκραν δὲ ἐκρέμασα τὸ περιθωράκιόν μου ὡς σημαίαν καὶ τὸ ἐκίνησα πολλαχῶς ἄνω καὶ κάτω φερόμενος! Εἰς μάτην ὅμως! διότι τὸ πλοῖον ἀνεχώρησε καὶ μετ' ὀλίγον διελθὸν τὸν πορθμὸν οὔτ' ἐφαίνετο πλέον.

Τεταλαιπωρημένος ἐκ τῶν κόπων τῆς πείνης, τῆς δίψης καὶ τῆς θλίψεως ἔπεσον κατὰ γῆς καὶ ἐκλαυσα ὡς παιδίον. Κατὰ πρῶτον τότε ἐνόησα τὴν ἀθλιότητα τῆς δεινῆς μου καταστάσεως. Ὅ,τι ἐπεχείρησα ἀπέβη ἀνωφελὲς, οὔτε δύναμιν πλέον εἶχον νὰ ἐπαναλάβω νέα στρατηγήματα. Μετενόησα μάλιστα ὅτι δὲν ἐῤῥίφθην εἰς τὴν θάλασσαν, ὥστε νηχόμενος νὰ φθάσω τὸ πλοῖον· πρᾶγμα δυσκατόρθωτον· ἀλλ' ὁ θάνατος τοὐλάχιστον ἦτο βέβαιος.

Ἐπειδὴ ὅμως ἔχω ἐλαστικὸν τὸ πνεῦμα ἐκ φύσεως, δὲν διαμένω ἐπὶ πολὺ τεθλιμμένος. Ἄλλαι ἰδέαι μὲ ἐνεθάῤῥυναν καὶ διαλογιζόμενος ὅτι ἦτο ἀγενὲς νὰ ὑποκλίνῃ τις εἰς τὰς συμφορὰς, ἀπεφάσισα νὰ ὁπλιαθῶ διὰ νέας καρτερίας.

Μετημελήθην λοιπὸν αἰφνιδίως· καὶ τὸ μὲν ψύχος μὲ διεπέρασε μέχρι τῶν ὀστέων, ἀλλ' ἡ ἀναδιδομένη ἐκ τῆς καρδίας μου θερμότης ἀνεζωογόνησε τὴν φυσιογνωμίαν μου. Ἔκτοτε ἔμεινα σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν μου· ὅσα δὲ μετὰ ταῦτα μοὶ συνέβησαν ὑπέμεινα καρτερικῶς καὶ γαληνιαίως· ἀλλ' ἀπελπίσθην ἐνταυτῷ καὶ ἐκ τῆς ταχείας τῶν δεινῶν μου ἀπαλλαγῆς· διότι οἱ Παταγόνες εἶχον λόγον νὰ μὴ μὲ ὑπάγωσιν εἰς τὸν λιμένα τῆς Πείνης. Ἡ δὲ Ὀλλανδία αὐτῶν ἦτο πλάσμα τῆς φαντασίας των, ὥστε ἐγίνοντο εἰς τὸ μέλλον σύντροφοι συνάμα καὶ κύριοί μου. Ἦτο ἄρα κάλλιον νὰ σπουδάσω τὰ ἤθη, τὰς ἕξεις καὶ τὸν χαρακτῆρά των ὥστε νὰ ἐξημερώσω ὅσον οἷόν τε τὴν θηριωδίαν των, καὶ νὰ ὠφεληθῶ ἐκ τῆς πρώτης εὐκαιρίας νὰ διαφύγω τὰς χεῖράς των.

(ἀκολουθεῖ)

Ι. Ν. Λ.

ΜΑΡΙΑ.

(*Συνέχεια, ἰδὲ Τεῦχος ΛΣΤ.*)

—

ΚΕΦ. ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἀποβολή.

Ἀπὸ τῆς ἐπανόδου ἐκ τῆς ὁδοιπορίας της καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τῆς ἀγγελίας τοῦ ἀξιοθρηνήτου θανάτου τῆς βασιλίσσης της Σκωτίας, ἡ ἡγουμένη τοῦ μοναστηρίου τῆς *Παναγίας* ἐν Soissons γιγαντιαίοις πρόβαινε βήμασι πρὸς τὸ τέρμα τοῦ βίου αὐτῆς, καταβαλλομένη ὁσημέραι ὑπὸ τῶν προσβολῶν βαθέως γήρατος, αἵτινες εἶχον τρόπον τινὰ σεβασθῆ αὐτὴν μέχρι τοῦδε καὶ τοι ὀγδοηκοντούτιδα. Τὸ μέτωπον αὐτῆς ἐνεχάραττον βαθύταται ῥυτίδες· ἡ ζωηρότης τῶν ὀφθαλμῶν της ἀπεσβέσθη, καὶ σπασμωδικὸς τρόμος κατέστησε τὰς ἀσθενεῖς αὐτῆς χεῖρας πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν ἀνικάνους ἡ δὲ φωνὴ αὐτῆς, ἡ ἄλλοτε τόσον καθαρὰ καὶ ὀξεῖα, ἐξασθενήσασα ἤδη ἐπρόφερε μόνον φθόγγους ἀσυναρτήτους καὶ δυσλήπτους. Τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας ἐπ' ἀγκάλων ἐφέρετο εἰς τὸν ναὸν, διότι οἱ παράλυτοι αὐτῆς πόδες ἠδυνάτουν νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν μάζαν τοῦ σώματος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς παντελοῦς ταύτης καταστροφῆς, μόνη ἡ ὑψηλὴ αὐτῆς σύνεσις καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ πνεύματός της διετήρησαν ἅπασαν αὐτῶν τὴν ἰσχύν. Διεύθυνεν, ὡς καὶ ἐν τῷ παρελθόντι, τὴν μονὴν μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν εὐσταθοῦς θελήσεως, δεικνύουσα παρά ποτε δραστηριότητα πρὸς πᾶσαν κατὰ τῆς ἀπολύτου αὐτῆς ἐξουσίας ἀπόπειραν. Ἡγουμένη τις, μεγάλην ἀσκοῦσα ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐπιῤῥοὴν ὡς συνδεομένη διὰ τῆς καταγωγῆς αὐτῆς μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἀποπειραθεῖσα νὰ παραβλέψῃ ἐν μέρει τὰς αὐστηρὰς τῆς ἡγουμένης παρατηρήσεις, ἐπεπλήχθη καὶ ἐνουθετήθη αὐστηρῶς ὑπὸ ταύτης ἐνώπιον τῶν ἄλλων μοναχῶν, Ἡ Μαρία ἐνησχολεῖτο λαμβάνουσα καὶ μεταδίδουσα τὰς διαφόρους διαταγὰς τῆς ἡγουμένης πρὸς τὰς λοιπὰς μοναχὰς τοῦ μοναστηρίου, διότι αὐτὴ ἦτο ὑπασπίστρια καὶ νοσοκόμος τῆς ἀναδόχου της, ἐπαγρυπνοῦσα νύκτα καὶ ἡμέραν πλησίον της καὶ χορηγοῦσα αὐτῇ περιποιήσης υἱικῆς φιλοστοργίας. Ἀλλὰ, φεῦ! αἱ περιποιήσεις αὗται, ἂν καὶ λίαν σύντονοι, δὲν κατώρθωσαν ν' ἀναχαιτίσωσι τὰς προόδους τῆς νόσου, οὔτε νὰ ἐλαττώσωσι τὴν βαθεῖαν θλίψιν ὑφ' ἧς κατετρύχετο ἡ ἀγαθὴ αὐτῆς εὐεργέτις· διότι πολλάκις, ἄνευ κατὰ φαινόμενον αἰτίας, ἡ γηραιὰ μοναχὴ ἀτενίζουσα τὴν ἀναδεκτὴν αὐτῆς ἔχυνεν ἄφθονα δάκρυα καὶ παρεδίδετο εἰς ἄκραν ἀπελπισίαν. Ἐσφιγγε τὴν νεᾶνιδα ἐντὸς τῶν ἀγκάλων της, κατεφίλει τὸ μέτωπόν της καὶ ἐπεκαλεῖτο ἐπ' αὐτῆς τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ.

Τοιαύτη κατάστασις δὲν ἐβράδυνε, ὡς ἦν ἐπόμενον, νὰ ἐξαντλήσῃ ἐντελῶς τὰς ὀλίγας δυνάμεις καὶ νὰ συντέμῃ τὴν ὀλιγοχρόνιον ὕπαρξιν τῆς γηραιᾶς μοναχῆς· διὸ ἡμέραν τινὰ ὁ ἰατρὸς τῆς μονῆς, ἐξετάσας ἐφ' ἱκανὴν ὥραν τὰ συμπτώματα τῆς νόσου, εἶπε πρὸς αὐτὴν τεθλιμμένως.

— Σεβαστὴ Μῆτερ, οὐδόλως ἔπαυσα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον συσταίνων ἐμαυτὸν εἰς τὰς δεήσεις σας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλετε μὲ λησμονήσει, ἀλλ' ὅτι θέλετε πρεσβεύσει ὑπὲρ ἐμοῦ αὔριον ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου.

Ἡ ἡγουμένη ἠτένισε τὸν ἰατρὸν μετὰ ζωηροτάτης συγκινήσεως.

— Λοιπὸν, εἶπε, δὲν ἠπατώμην! Θεέ μου! πρέπει νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ὀρφανὴν, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἄλλον προστάτην παρ' ἐμὲ εἰς τὸν κόσμον! Μαρία! κράξατε τὴν Μαρίαν! θέλω νὰ τῆς ὁμιλήσω παρευθύς.

Ἡ νεᾶνις, ἥτις συνήθως διέμενεν ἐντὸς τοῦ παρακειμένου θαλάμου, ἔδραμε πάραυτα ἅμα ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς προστάτιδός της.

— Τέκνον μου, εἶπεν ἡ ἀσθενὴς μετ' ἀπεριγράπτου συγκινήσεως, ἀνάγκη νὰ λάβῃς τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς αὐτὴν τὴν στιγμήν. Πολλάκις σοὶ εἶπον ὅτι σὺ δὲν ἦσο προωρισμένη νὰ ἐγκεισθῇς ἐντὸς μοναστηρίου καὶ ἀπεποιήθην τὰς παρακλήσεις σου ὅταν μὲ καθικέτευσες νὰ σ' ἀφήσω ν' ἀσπασθῇς τὸν μοναστικὸν βίον· ἀλλὰ τώρα ἐγὼ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸ πράξῃς· ἐγὼ σοὶ τὸ διατάττω διὰ λόγους πολλούς. . . . Θεέ μου, ἄφες με νὰ ζήσω μεχρισοῦ τελεσθῇ αὐτὴ ἡ τελετὴ. μεχρισοῦ ἡ ὀρφανὴ ἐξασφαλίσῃ εἰς ἑαυτὴν ἄσυλον! Κράξατε ὀγρήγωρα τὴν αὐτοῦ πανιερότητα τὸν ἐπίσκοπον, κράξατέ τον ἐν ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος! εἰπέτε του νὰ ἔλθῃ ἐν τῇ στιγμῇ.

Ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαταγῶν της, ἡ συγκίνησις αὐτῆς ηὔξανεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ὁ ἐπίσκοπος, ἅμα γνοὺς τὸν κίνδυνον ἐνῷ εὑρίσκετο ἡ ἡγουμένη καὶ τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὸν ἴδῃ εἰς τὰς τελευταίας αὐτῆς στιγμὰς, ἔδραμε πάραυτα καὶ εὗρεν αὐτὴν ἐν τῇ παραφορᾷ πυρετοῦ ὀξέος.

Πανιερώτατε! ἀνέκραξεν ἅμα ἰδοῦσα τὸν ἐπίσκοπον, πανιερώτατε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δώσατε τὴν κουρὰν εἰς τὴν ἀδελφὴν Μαρίαν! Ἀπαιτῶ νὰ τὴν ἴδω μοναχὴν τῆς μονῆς τῆς Παναγίας πρὶν ἀποθάνω· διότι ἂν παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου πρὶν γενῇ τοῦτο, θὰ μοὶ ζητήσει βεβαίως αὐ-

στηρότατα λόγον τῆς διαγωγῆς μου· διότι ἀναπυθεῖσα εἰς ἀνοήτους ἐλπίδας δὲν ἐξησφάλισα τὸ μέλλον τῆς ὀρφανῆς κόρης ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ.

— Σοὶ ὑπόσχομαι, ἀδελφή μου, νὰ φροντίσω περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἱερῶν σου θελήσεων, ἀλλὰ τοιαύτη τελετὴ οὐδέποτε γίνεται ἀπροσχεδιάστως.

— Ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ψυχῆς χριστιανικῆς, ἥτις κινδυνεύει ἤδη, πανιερώτατε, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς μου, κάμετε ὅ,τι σᾶς ζητῶ, διότι ἄλλως θέλετε εἶσθαι συμμέτοχος τῆς τρομερᾶς εὐθύνης τοῦ σφάλματός μου.

Καὶ λέγουσα ταῦτα ὕψωσεν ἀπηλπισμένως τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν· αἱ παρειαί της ἐφλέγοντο ὑπὸ ἀσυνήθους πυρός, οἱ δὲ ὀφθαλμοί της διέλαμπον ὑπὸ λάμψεως ἀκατανοήτου.

— Κατέχει ἡ κόρη, ἠρώτησεν ὁ ἐπίσκοπος, ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας ὅπως καταταχθῇ μεταξὺ τῶν μοναχῶν τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας; Κατάγεται ἐκ νομίμου γάμου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας; φέρει μεθ' ἑαυτῆς προῖκα δώδεκα χιλιάδων λιβρῶν;

— Ἡ προῖξ εἶναι ἐκεῖ, ἀπήντησεν ἡ ἡγουμένη δείξασα διὰ τοῦ δακτύλου τὸν ἐντὸς τοῦ κελλίου αὐτῆς θησαυρὸν τοῦ κοινοβίου. Ὡς πρὸς τὴν εὐγένειαν δὲ τῆς γεννήσεώς της, ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον ἄλλη ἀγνωτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα.

— Δός μοι τὰ ἔγγραφα, ἀδελφή μου.

— Τὰ ἔγγραφα! εἶπεν ἡ ἡγουμένη φέρουσα τὰς ἰσχνὰς αὐτῆς χεῖρας ἐπὶ τῆς πυρεσσούσης κεφαλῆς της. Τὰ ἔγγραφα! Ποῦ νὰ ἦναι τὰ ἔγγραφα; ποῖος ἄρα γε τὰ ἔχει;

Καὶ ἤρξατο ν' ἀναζητῇ τι ἐν τῇ ἐξησθενημένῃ αὐτῆς μνήμῃ· ἀλλ' ὁ θάνατος, καθ' οὗ δεινῶς ἐπάλαιε ἀπήμβλυνε τὸ μνημονικόν της, ἡ δὲ ἀπελπισία τὴν μεγίστη, διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀνενθυμηθῇ τὸ ζητούμενον. Αἴφνις ὅμως ἐξέφερε κραυγήν.

— Ἀ! εὐχαριστῶ, Θεέ μου, εὐχαριστῶ, ἐνθυμήθην! Ὁ ἐπίσκοπος . . . . . ὁ πανιερώτατος . . . . . ὁ προκάτοχός σας . . . . . τοῦ τὰ ἔδωκα εἰς φύλαξιν. Ὅλοι ν' ἀποσυρθοῦν, καὶ μόνον ἡ Μαρία καὶ ἡ ἁγιότης σας, πανιερώτατε, νὰ μείνητε διὰ ν' ἀκούσητε τὸ μυστικὸν τῆς γεννήσεως τῆς ἀτυχοῦς κόρης, διότι τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο ἀποφασίζει περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, διότι ἂν τὸ μάθῃ ἄλλος ἡ μάχαιρα καὶ τὸ δηλητήριον τὴν ἀναμένουσι! Ἡ Μαρία εἶναι θυγάτηρ τῆς . . . . θυγάτηρ τῆς . . . .

Ἡ Μαρία καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἔκυψαν διὰ ν' ἀκούσωσι. Ἡ ταλαίπωρος Μαρία ἔμελλε τέλος νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τῆς μητρός της! Ἀλλὰ φεῦ! τὰ χείλη τῆς θνησκούσης μόνον φθόγγους ἀκαταλήπτους ἐπρόφερον . . . Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς κατέπεσε βαθμηδὸν ἐπὶ τῆς κλίνης· τὰ βλέφαρά της κατεκλείσθησαν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων· ἠκούσθη ἀσθενὴς ῥόγχος, καὶ ἡ ψυχὴ ἐγκατέλιπε τὸ σῶμα.

Ἡ Μαρία ἐγονυπέτησεν, ὁ δὲ ἐπίσκοπος, ὄρθιος ἱστάμενος καὶ τὰς χεῖρας ἔχων ἐπὶ τοῦ πτώματος, ἀπήγγειλε τὰς νεκροσίμους εὐχάς. Ἀποπερατώσας δὲ ταῦτας, ἐστράφη πρὸς τὴν Μαρίαν.

— Θάρρει, τέκνον μου, εἶπε πρὸς τὴν τεθλιμμένην νεάνιδα· δὲν θέλω λησμονήσει τὴν σύστασιν ἐκείνης ἣν ὁ θεὸς ἐδέχθη εἰς τοὺς κόλπους του, οὔτε τὴν τελευταίαν θέλησιν ἣν ἐξέφρασεν ὑπὲρ σοῦ. Ὑπάγω παρευθὺς νὰ ἐρευνήσω τὰ ἔγγραφα τοῦ προκατόχου μου εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Soissons, καὶ ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ πληρωθῇ ἡ ἐπιθυμία σου τοῦ νὰ ἀσπασθῇς τὸν μοναστικὸν βίον. Αἱ ἀποδείξεις τῆς νομίμου γεννήσεως σου εἶναι ἀναγκαιόταται, διότι ἄνευ αὐτῶν δὲν δύνασαι νὰ λάβῃς τὸ σχῆμα εἰς οὐδεμίαν μονήν, ἐκτὸς ἂν προηγηθῇ ῥητὴ ἐπὶ τούτου ἄδεια τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τοῦ Παπᾶ· ὁ δὲ ὑπέρτατος αὐτὸς λειτουργὸς χορηγεῖ τοιαύτην εὔνοιαν σπανιώτατα καὶ μόνον ὅταν πρόκηται περὶ ἀτόμου τινὸς ἐκ βασιλικοῦ αἵματος.

Ἡ Μάρια μόλις ἀντηλαμβάνετο τῶν λόγων τοῦ ἱερέως, διότι ἐξηκολούθη κλαίουσα γονυπετὴς παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς εὐεργέτιδός της.

Ἐπιστρέψας οἴκαδε, ὁ ἀγαθὸς ἐπίσκοπος, πιστὸς διαμένων εἰς τὴν πρὸς τὴν Μαρίαν ὑπόσχεσίν του, ἠρεύνησεν ὁ ἴδιος τὰ ἔγγραφα καὶ τοὺς τίτλους οὓς ὁ προκάτοχός του εἶχε καταθέσει ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλ' ἐπὶ μῆνα ὁλόκληρον ἐξακολουθήσας τὰς συντόνους ἐρεύνας του οὐδὲν εὗρεν ἀναφερόμενον πρὸς τὴν Μαρίαν. Καὶ ἐπειδὴ πολὺς εἶχε παρέλθει χρόνος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ γέροντος ἐλεονόμου, ὅστις εἶχεν ἀναδεχθῇ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος τὴν νεάνιδα, ὁ ἐπίσκοπος εὑρέθη εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν.

Ἐννόει κάλλιστα ὅτι ἡ μοναχοῖς ἡγουμένη δὲν ἤθελεν αἰσθανθῇ τοσαύτην θλῖψιν ὑπὲρ κόρης κοινῆς καταγωγῆς, καθόσον μάλιστα ἐκ τῆς τελευταίας ἀγωνίας τῆς θανούσης ἐσυμπέραινεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτο βεβαίως βλάστημα ἐπισημοτάτης τινὸς οἰκογενείας· ἀλλ' ἀποδείξεις τοσοῦτον ἀσαφεῖς δὲν ἐξήρκουν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ ἐπὶ τούτου τὴν νέαν ἡγουμένην τοῦ Μοναστηρίου τῆς Παναγίας. Ἡ ἐκλεχθεῖσα ἦν ἡ ὑφηγουμένη τὴν ὁποίαν ἡ θανοῦσα εἶχεν ἐπιπλήξει πρὸ τοῦ θανάτου της, καὶ ἥτις ἐνδομύχως ἐφθόνει τὴν προστατευομένην τῆς μακαρίτιδος. Διημφισβήτησε λοιπὸν μετὰ μεγίστης αὐστηρότητος ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅπερ ὁ ἐπίσκοπος τῇ παρουσίασε, καὶ τῷ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ προφορικὴ ἀπόδειξις τῆς θανούσης ἡγουμένης, ἂν καὶ ἦτο λίαν ἀξιοσέβαστος καὶ ἀξιόπιστος, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀντικαταστήσῃ τὰς ἐπὶ τῆς εὐγενείας καὶ τῆς νομιμότητος ἐγγράφους ἀποδείξεις ἃς ἀπαιτεῖ ὅ τε διοργανισμὸς τῆς μονῆς καὶ οἱ κανόνες τῆς ἐκκλησίας. Τοὐλάχιστον ἐὰν ἡ ἡγουμένη ὠνομάτιζε τὸν πατέρα τῆς κόρης, ἴσως ἐγίνετό τι, ἀλλ' ἐκείνη ὑπετραύλισε λόγους ἀσαφεῖς καὶ ἀσυναρτήτους, καὶ ταύτας ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραφροσύνης τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς ἀγωνίας τοῦ θανάτου. Φρονῶ, πανιερώτατε, ὅτι πρέπει θαῤῥούντως νὰ ἐκτελῶμεν μέχρι κεραίας τὰ καθήκοντα ἅτινα μᾶς ὑπεβλήθησαν. Ἐγὼ μόνον ἠξεύρω ὁποίας παρατυπίας καὶ παραβάσεις ὑπέφερα ἐπὶ εἴκοσι ἔτη ἐντὸς τῆς μονῆς ἕνεκα τῆς παρουσίας μιᾶς ξένης!

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, σκοπεύετε ν' ἀποβάλητε τὴν Μαρίαν ἀπὸ τὸ μοναστήριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ἐκ γενετῆς της;

— Ὅταν ἀπὸ τὰς χεῖράς σας ἔλαβον, πανιερώτατε

τὸν τίτλον καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἡγουμένης, ὤμοσα νὰ σεβασθῶ καὶ νὰ καθιστῶ πρὸς πάντας σεβαστοὺς τὸν κανονισμὸν τῆς μονῆς ἣν διοικῶ ἐπ' εὐθύνῃ τῆς συνειδήσεώς μου.

— Καὶ τί νὰ γενῇ τὸ δυστυχὲς τοῦτο πλάσμα τὸ ἄπειρον ὅλως διόλου τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ βίος διῆλθεν ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης σχέσεως πρὸς τὸν πραγματικὸν βίον;

— Ἡ πανιερότης σας θέλετε τὴν θέσει εἰς ἄλλην μονήν.

— Πῶς! μὲ συμβουλεύετε νὰ παραβιάσω εἰς ἄλλην μονὴν τοὺς κανόνας ὧν τὴν αὐστηρὰν διατήρησιν τοσοῦτον ἐνθέρμως ἐπικαλεῖσθε; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος μετὰ σοβαρότητος.

— Ἡ Πανιερότης σας ἃς κάμῃ ὅ,τι κρίνει εὔλογον. Δὲν ἀνήκει βεβαίως εἰς ταπεινὴν μοναχὴν νὰ σᾶς δώσῃ συμβουλάς. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐκπληρῶ τὸ καθῆκόν μου. Ἀπαιτῶ τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ διοργανισμοῦ μας, καὶ θέτω τέρμα εἰς καταχρήσεις αἵτινες ἔλαβον χώραν ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου. Αὐτὸ μοῦ ὑπαγορεύει ἡ συνείδησίς μου.

Καὶ ἐξῆλθεν ἀποχαιρετήσασα μετὰ βαθυτάτης ὑποκλίσεως τὸν ἐπίσκοπον, ὅστις ἔμεινεν ἀπόπληκτος ἕνεκα τῆς διαγωγῆς τῆς νέας ἡγουμένης ἥτις ἐδεικνύετο τοσοῦτον ἀπότομος ἐντὸς τοῦ δικαιώματός της καὶ ἐξεπλήρου τοσοῦτον σκληρῶς τὸ καθῆκόν της. Τεθλιμμένος λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς ἐπίσκοπος, ἐπορεύθη πρὸς τὴν Μαρίαν ὅπως τῇ γνωστοποιήσῃ τὰ διατρέξαντα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἡ νεᾶνις εὑρίσκετο γονυκλινὴς παρὰ τὸν ἐπιτύμβιον λίθον τὸν ἐπὶ τὸ μνῆμα τῆς προσφάτιδος αὐτῆς. Ἅμα ἰδοῦσα τὸν ἐπίσκοπον ἔδραμε πρὸς αὐτὸν πλήρης ἐλπίδος· ἀλλ' ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμούς της ἐπὶ τοῦ τεθλιμμένου προσώπου τοῦ ἱερέως ἐνόησε τὰ πάντα.

— Δὲν ἀνεκαλύψατε τίποτε μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ προκατόχου σας ἐπισκόπου, εἶπεν ἡ νεᾶνις.

— Ὁ ἐπίσκοπος ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐταπείνωσε τὴν κεφαλήν.

— Λοιπόν, δὲν δύναμαι νὰ λάβω τὸ σχῆμα καὶ ν' ἀφιερώσω τὴν ζωήν μου εἰς τὸν Θεόν; Γενηθήτω τὸ θέλημά του! Τοὐλάχιστον μοὶ μένει ἡ θλιβερὰ παρηγορία τοῦ νὰ διέλθω τὸν βίον μου δεομένη ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς εὐεργέτιδός μου.

— Φεῦ! τέκνον μου, οὐδὲ τὸ λυπηρὸν τοῦτο εὐτύχημα δὲν σοὶ ἐναπομένει! Ὁ κανονισμὸς τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας ἐν Soissons ῥητῶς ἀπαγορεύει τὴν ἐντὸς τῆς μονῆς παραλαβὴν οἰκοτρόφων οἵτινες δὲν εἶναι προωρισμέναι διὰ τὸν μοναστικὸν βίον . . . .

Ἡ Μαρία ἐξέφερε κραυγὴν τρόμου.

— Μὲ ἀποβάλλουν! εἶπεν ἀπηλπισμένη ἡ νεᾶνις. Ὦ Θεέ μου, Θεέ μου, μὲ ἀποβάλλουν!

Ὁ ἐπίσκοπος ἠθέλησε νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ βραχίονος, ἀλλ' ἡ Μαρία τὸν ἀπώθησε.

— Μὲ ἀποβάλλουν! ἐξηκολούθησεν ἀνακράζουσα Ἀκούεις, προστάτριά μου, ἀκούεις, ἁγία γυνή, καὶ δὲν παρακαλεῖς τὸν Θεὸν νὰ μὲ συμπαραλάβῃ πλησίον σου! Μὲ διώκουν! ὤ! τί νὰ γενῶ, Πανιερώτατε, εἰς κόσμον τὸν ὁποῖαν δὲν γνωρίζω ποσῶς, καὶ τοῦ ὁποίου εὖτε ἐξ ἀκοῆς ἠξεύρω τὰ δεινὰ καὶ τὰς συμφοράς! Ἄνευ προστάτου, ἄνευ ἀσύλου, καὶ ἴσως ἄνευ ἄρτου! Ὦ Θεέ μου, Θεέ μου, εὐσπλαγχνίσου με, λάβε μου τὴν ζωήν!

— Μὴ ἀπελπίζεσαι ἐντελῶς, τέκνον μου, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος, κατανυχθεὶς ὑπὸ τῶν παραπόνων τῆς ἀπείρου νεάνιδος. Σοὶ προσφέρω ἄσυλον εἰς τὴν οἰκίαν μου, εἶμαι ὑπέργηρως, ὡς βλέπεις, καὶ ὀλίγαι ἴσως ἡμέραι ζωῆς μοὶ μένουν εἰσέτι· ἀλλὰ θέλω φροντίσει νὰ μὴ ἐκτεθῇς μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς τοὺς κινδύνους καὶ τὰς δεινοπαθείας τοῦ κόσμου. Ἐλθέ, τέκνον μου· ἀκολούθει με, καὶ ἀναχωροῦσα ἀπ' ἐδῶ δὸς πέρας εἰς τὰς θλιβερὰς σου συγκινήσεις.

Καὶ ἔσυρε τὴν νεάνιδα ἐλαφρῶς ἀπὸ τοῦ βραχίονος· ἀλλ' αὕτη διαφυγοῦσα ἐῤῥίφθη ἐκ νέου γονυκλινὴς ἐνώπιον τοῦ τάφου τῆς ἀναδόχου της.

Χαῖρε! ἀνέκραξε· χαῖρε! μῆτερ μου! Χαῖρε, οὐ ἡ ὁποία τόσον φιλοστόργως μὲ ἐπροστάτευσας κατὰ τὰ πρῶτά μου, ἔτη! οὐ πλησίον τῆς ὁποίας ὁ βίος μοὶ ἐφάνη τόσον ἁγνὸς καὶ γλυκύς! Χαῖρε! μῆτερ μου, Μὲ διώκουν ἀπὸ τὴν μονήν! μοῦ ἀπαγορεύουν τοῦ νὰ δέομαι εἰς τὸ ἑξῆς ἐπὶ τούτου τοῦ λίθου! μὲ διώκουν μῆτερ μου, μὲ διώκουν! Ὦ! διατί δὲν ἀκούεις τὰ παράπονα καὶ τοὺς θρήνους μου! Δὲν ἐπιτηρεῖς πλέον ἐπ' ἐμοῦ! Δὲν μ' ἀγαπᾷς εἰς τὸ ἑξῆς! ἴσως διότι ζῶ εἰσέτι καὶ διότι ἐξέρχομαι ἀπὸ τὴν μονήν σου ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ ἀποβάλλου!

Ὁ ἐπίσκοπος ἔσυρε τὴν Μαρίαν ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, ἀνεβίβασεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ φορείου της, ὅπερ ἀνέμενεν εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου, καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν παλάτιον.

Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Soissons, ὡς γνωστὸν ἤδη ἐκ τῆς μετὰ τῆς νέας ἡγουμένης τοῦ μοναστηρίου συνδιαλέξεως αὐτοῦ, ἦν γέρων προικισμένος μᾶλλον ὑπὸ εὐσπλαγχνίας ἢ ὑπὸ εὐσταθείας χαρακτῆρος. Οἰκειοθεὶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον πρὸς τὰ εὔκολα καὶ λαμπρὰ ἤθη τῆς Γαλλικῆς αὐλῆς, μόλις πρὸ πέντε ἢ ἓξ ἐτῶν ἐνδιέτριβεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ὅπου ἐπροσπάθει νὰ καθαρίσῃ τὴν ψυχήν του ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων τοῦ μέχρι τοῦδε λαϊκοῦ αὐτοῦ βίου Εἶχε συμπαραλάβει δὲ ἐν τῇ ἐξορίᾳ του, ὡς συνήθως ἐξεφραζετο, τὴν ἀδελφήν του Κυρίαν Λυδορῆν τοῦ Πενεβέντ, χήραν τοῦ κόμητος τοῦ Πενεβέντ γυναῖκα ἐξασκήσασαν ἐπὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου αὐτοῦ, προελθόντος ἐκ σφαίρας πυροβόλου, ἀπόλυτον καὶ τυραννικὴν δεσποτείαν Χηρεύσασα, ὡς εἴρηται, ἐζήτησεν ἄσυλον παρὰ τῷ ἀδελφῷ, διότι ὁ θάνατος τοῦ κόμητος κατέλιπεν αὐτὴν σχεδὸν ἄπορον, ὅθεν καὶ ὑπεσυνήριζε μετὰ πολλῆς ζέσεως τὴν ἰδέαν τοῦ ἀδελφοῦ της τοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν αὐλὴν καὶ νὰ ἐνδιατρίψῃ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ του. Βαθμηδὸν καὶ ἄνευ πολλοῦ κόπου καὶ μεγάλης ἀντιστάσεως κατέκτησε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀδελφοῦ της ὡς εἶχε κατακτήσει καὶ τὸ τοῦ συζύγου της, καὶ ἤρχει τοῦ ἐπισκόπου ἐπίσης δεσποτικῶς ὡς ἦρχε καὶ τοῦ κόμητος. Ὅθεν τίποτε δὲν ἐγίνετο ἐντὸς τοῦ οἴκου ἄνευ τῆς ἀδείας καὶ τῆς διαταγῆς τῆς Κυρίας Λυδορῆς. Ἀείποτε μελανείμων ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, τὸν πώγωνα περιεζωσμένον διὰ τοῦ κεφελοδέ-

ματος τῆς χηρείας, ἡ κυρία αὕτη παρίστα συνήθως ὄψιν δύστροπον καὶ σκυθρωπὴν, ἐκραύγαζεν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, ἐπέπληττε πάντοτε, τίποτε δὲν ἐπεδοκίμαζεν, οὕτως ὥστε κάλλιστα ἐφηρμόζοντο εἰς αὐτὴν αἱ λέξεις αὐτοκράτορος τινὸς τῶν Ῥωμαίων εἰπόντος «Ἂς μὲ μισῶσιν, ἀλλ' ἂς μὲ φοβῶνται.»

Περὶ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀπολύτου ταύτης δεσποτείας, ὁ ἐπίσκοπος, εἰθισμένος ὢν πρὸς τὸν ἥσυχον καὶ εὔθυμον τῆς αὐλῆς βίον, ἀντέστη γενναίως κατὰ τοῦ τραχέος τῆς ἀδελφῆς του τρόπου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπῃτεῖτο νὰ παλαίῃ καὶ νὰ μάχηται ἀδιακόπως, καὶ τοῦτο πολλάκις ἄνευ ἀποτελέσματος, διότι ἡ νίκη συνήθως ἔκλινε πρὸς τὴν ἀδελφὴν, ἐπροτίμησε μᾶλλον ὑποταγὴν γαλήνιον ἀπὸ ὑποταγὴν θυελώδη· διότι οὕτως πράττων ἀπηλλάττετο τοὐλάχιστον τοῦ κόπου καὶ τῆς ταραχῆς. Ὅθεν ἡ κυρία Λυδορὴ ἔπραττε τὰ πάντα κατὰ δοκοῦν ἐντὸς τοῦ ἐπισκοπικοῦ οἴκου. Αὕτη διεύθυνε τοὺς ὑπηρέτας, ἐκανόνιζε τὰς δαπάνας καὶ ἐξέτεινεν ἐνίοτε τὴν πανταχοῦ παροῦσαν αὐτῆς ἰσχὺν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων. Αὕτη διώριζε τοὺς προεστῶτας, ἐτοποθέτει τοὺς ὑποψηφίους εἰς τὰς ἐνορίας, καὶ ἡμέραν τινὰ ἤγειρε τοσαύτην πάλην κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ἐκλέξαντος ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς ἐφημέριον τινά, ὥστε ὁ γέρων παρ' ὀλίγον νὰ χάσῃ τὰς φρένας. Ἐπὶ ὀκτὼ ὁλοκλήρους ἡμέρας δὲν ἔπαυσε κραυγάζουσα, ἀπειλοῦσα καὶ παραπονουμένη. Παραλείπομεν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐν τῇ ὡρισμένῃ ὥρᾳ τοῦ γεύματος τὰ φαγητὰ δὲν ἦσαν ἕτοιμα, καὶ ὅτι ματαίως ὁ δυστυχὴς ἐπίσκοπος ἀνέκραζε πᾶσαν πρωΐαν ζητῶν τὸ πρόγευμα, ἀναγκαζόμενος ἐπὶ τέλους νὰ ἐξέρχηται μόνος του εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θαλαμηπόλου, τὸν ὁποῖον ἡ Κ. Πενεβέντ ἠσχόλει ἀλλαχοῦ. Ἐνὶ λόγῳ, ὁ ἅδης εἶναι μηδὲν παραβαλλόμενος πρὸς τὸν βίον ὃν διήγαγεν ὁ δυστυχὴς ἐπίσκοπος ἐν τῷ διαστήματι ὁλοκλήρου ἑβδομάδος, καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου ἠναγκάσθη ν' ἀνακαλέσῃ τὸν διορισμὸν τοῦ ἐφημερίου, ὃν ἀντικατέστησε διά τινος εὐνοϊκοῦ τῆς ἀδελφῆς του.

Γινώσκων ἤδη, ἀναγνῶστα, τούτας τὰς λεπτομερείας, ἐννοεῖς κάλλιστα τὴν ἀμηχανίαν εἰς ἣν εὑρέθη ὁ ἀγαθὸς ἐπίσκοπος ὅτε ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν οἶκον μετὰ τῆς νεάνιδος. Ἐνδοὺς τὸ πρῶτον εἰς τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας του καὶ εἰς τὸν δίκαιον οἶκτον ὃν ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἡ ἀπελπισία τῆς Μαρίας, μετημελήθη σχεδὸν ἤδη διὰ τὴν ἐλεήμονα πρᾶξίν του, διότι ἠσθάνετο ὅτι ἡ ἀδελφή του δεν ἤθελε ποτὲ ἐπιδοκιμάσει τὴν παραδοχὴν μιᾶς ξένης ἐντὸς τῆς οἰκίας, καὶ μάλιστα παραδοχῆς περὶ ἧς δὲν εἶχεν αὐτὴ προηγουμένως ἀποφανθῆ. Ὁ ἐπίσκοπος ἀνεζήτει καθ' ἑαυτὸν μέσον δι' οὗ νὰ παρουσιάσῃ τὴν προστατευομένην αὐτοῦ ὑπὸ πρόφασιν δικαιολογητικὴν ἐνώπιον τοῦ σκληροῦ κερβέρου. Ἀλλ' οὐδεμία τῷ παρουσιάσθη ἰδέα περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ πλακοῦντος ὃν ἔμελλε νὰ ῥίψῃ εἰς τὰ τρία χαίνοντα χάσματα τοῦ φοβεροῦ φύλακος. Ἂν καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ταῦτα συνέβαινον ὁ χειμὼν ἦν δριμύτατος, ὁ ἱδρὼς ὅμως ἔῤῥεεν ἀφθόνως ἀπὸ τοῦ μετώπου του, ἡ δὲ καρδία του ἔπαλλε σφοδρῶς. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο ὁ ταλαίπωρος νὰ παλινδρομήσῃ· ὁ λόγος τῷ εἶχεν ἐκφύγει, καὶ ἀνάγκη νὰ βαδίσῃ ἐμπρὸς, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἔμελλον νὰ ὦσιν αἱ συνέπειαι τῆς ἀποφάσεώς του· πρὸς δὲ, καὶ διότι ἡ Μαρία, ἐξελθοῦσα ἅπαξ τοῦ μοναστηρίου, ἂν ἐπανήρχετο, ἤθελε βεβαίως εὕρει τὰς θύρας κεκλεισμένας δι' αὐτήν. Ἐπροχώρει λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς γέρων πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν μεμψιμοιρῶν καθ' ἑαυτὸν κατὰ τῶν ἡμιόνων οἵτινες ἐβάδιζον πολλὰ ταχέως, καὶ αἰσθανόμενος ἐκλεῖπον τὸ θαῤῥος του καθόσον ἐπροχώρει πρὸς τὴν οἰκίαν. Τέλος πάντων οἱ ἡμίονοι ἐσταμάτησαν, καὶ εἷς τῶν δύο ἀκολούθων οἵτινες συνώδευον τὸν ἐπίσκοπον, ἦλθε ν' ἀνυψώσῃ τὰ παραπετάσματα τῆς ἁμάξης καὶ προσφέρῃ τὸ σκολύθριον, χρησιμεῦον ἀντὶ ἀναβάθρας εἰς τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὀχήματα.

Ὁ ἐπίσκοπος κατέβη πρῶτος, καὶ κατ' αὐθόρμητον ἀνάμνησιν τῶν πρὸς τὸ γυναικεῖον φῦλον περιποιητικῶν τρόπων τῆς νεότητός του, ἀφῆρεσε τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ προσέφερε πρὸς τὴν Μαρίαν τὸν βραχίονά του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὕτη ἐστηρίχθη τρέμουσα. Οὕτως ἀνέβησαν τὴν κλίμακα τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Soissons.

ΚΕΦ. ΤΡΙΤΟΝ.

Διατὶ βλέπεις ἀπὸ τὸ παράθυρον;

Παραδεχόμενοι ὅτι ἡ *ἀνάγκη τέχνας κατεργάζεται*, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀνάγκη καὶ εὐγλωττίαν καὶ πανουργίαν κατεργάζεται. Ἀναβαίνων τὰς πρώτας βαθμίδας τῆς κλίμακος, ὁ ἀγαθὸς ἐπίσκοπος ἠγνόει εἰσέτι τίνι τρόπῳ ὤφειλε νὰ παρουσιάσῃ τὴν Μαρίαν πρὸς τὴν φοβερὰν χήραν, ὅπως ἡ ὑποδοχὴ γενῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἧττον αὐστηρά. Ἀλλὰ καθόσον ἐπροχώρει πρὸς τὴν ἀδελφήν του, καὶ ἠσθάνετο τὸ σπουδαῖον τοῦ κινδύνου, κατὰ τοσοῦτον αἱ συγκεχυμέναι καὶ διεσπαρμέναι ἰδέαι του συνεσωματοῦντο καὶ παρετάττοντο ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του χορηγοῦσαι αὐτῷ δύο ἢ τρία μέσα πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἀφίξεως τῆς νεάνιδος. Ἅμα φθὰς ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας, ἀπεφάσισε νὰ εἴπῃ πρὸς τὴν Κυρίαν Λυδορῆν, ὅτι ἡ νεᾶνις ἤρχετο προσωρινῶς μόνον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, ὅτι δὲν ἠθέλησεν οὐδὲν ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς πρὶν ἢ ζητήσῃ τὰς ἔμφρονας συμβουλὰς τῆς ἀδελφῆς του. Ὡς ἐπιχείρημα δ' ὠφελιμότατον ἐπενόησε νὰ μὴ παράσχῃ οὐδὲν δεῖγμα διαθέσεως τοῦ νὰ διατηρήσῃ τὴν νεάνιδα ἐν τῇ οἰκίᾳ, διανοούμενος μάλιστα νὰ δείξῃ σχεδὸν ἀποστροφὴν ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην. Τὰ πράγματα οὕτω πως διατεθειμένα ἤθελον βεβαίως φέρει αἴσιον ἀποτέλεσμα, ἐὰν ὁ πειρασμὸς δὲν κατέστρεφε τὰ σχέδια τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος· διότι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ θαλαμηπόλος ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τῆς Κυρίας Λυδορῆς, ἔντε ἐξ ἀπερισκεψίας εἴτε ἐκ σκαιότητος, ὥθησε τὴν θύραν τοσοῦτον βιαίως, ὥστε ἔπληξε καὶ ἐπλήγωσε εἰς τὸ μέτωπον τὴν εὐρέθιστον γραῖαν, ἐρχομένην εἰς προϋπάντησιν τοῦ ἀδελφοῦ της.

Οὐδέποτε χεὶρ στιβαρὰ ἀπέφερε ῥάπισμα τοιοῦτον

ὁποῖον τὸ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ ξηρὰ χεὶρ τῆς γραίας κατὰ τῆς παρειᾶς τοῦ δυστυχοῦς θαλαμηπόλου. Ἀλλὰ τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦτο τῆς ἐρυθροχρόου παρειᾶς τοῦ ὑπηρέτου δὲν ἱκανοποίησεν ἐντελῶς τὴν ὀργὴν καὶ τὸν πόνον τῆς μανιώδους χήρας. Ὁ ταλαίπωρος ἐπίσκοπος, ἐκ τοῦ ἐμματος ὅπερ ἐῤῥίψεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ τῆς προστατευομένης του, ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του εἶχον ματαιωθῆ· τὴν στιγμὴν ἐκείνην διενοήθη τὴν φυγὴν, ἥτις ὅμως τῷ ἦτο ἀδύνατον, ὅθεν εὑρέθη εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν. Ἡ δὲ Μαρία, δειλὴ ὡς νεᾶνις ἥτις διὰ πρώτην ἐπὶ τῆς ζωῆς της φορὰν ἐξέρχεται τοῦ μοναστηρίου, ἵστατο παρὰ τῷ ἐπισκότῳ τρέμουσα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα τεταπεινωμένους.

— Τί εἶν' αὐτὰ, ἀδελφὲ, ἀνέκραξεν ἡ γραῖα ἧς ἡ ὅρασις ὠξύνθη ὑπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ, τί θὰ 'πῇ αὐτό; πί ἔγεινε τὸ σπῆτί μας; πτωχοκομεῖον; Ὅσοι στραβοὶ καὶ ὅσοι κουτσοὶ στὸν ἅγιον Παντελεήμονα!

— Ἀδελφή μου, ὑπειραύλισεν ὁ ταλαίπωρος ἐπίσκοπος, ἀπορῶν τί νὰ εἴπῃ, τί νὰ γενῇ αὐτὸ τὸ κοράσιον ἂν τὸ ἐγκαταλείψωμεν;

— Καὶ τί κοράσιον εἶν' αὐτό; ἠρώτησεν ἡ δύστροπος χήρα.

Ὁ ἐπίσκοπος τῇ διηγήθη ἐν συντόμῳ τὸ ἱστορικὸν τῆς νεάνιδος.

— Αὐτὸ σ' ἔλειπε πλέον, νὰ πάρῃς καὶ νόθα κοράσια εἰς τὸ σπῆτι! διέκοψεν αὐτὸν ἡ γραῖα. Εὖγε σου, ἀδελφέ. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ βγάλῃ ψεῦτρα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σκάνδαλον δὲν μ' ἀρέσει· ὅλοι τόρα ἀπὸ τὴν ἐπισκοπὴν θὰ μάθουν φανερὰ φανερὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἐπισκόπου.

— Τί λέγεις, ἀδελφή! ἀνέκραξεν ὁ γέρων ἐπίσκοπος μετ' ἀγανακτήσεως! τί λόγοι εἶν' αὐτοί, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων μου! καὶ ἐνώπιον τοῦ κορασίου τούτου!

— Αὐτὸ 'ποῦ σοῦ λέγω ἐγώ! καὶ θὰ εἰδῆς ὅτι αὐτὴ θὰ σοῦ χάσῃ τὴν ὑπόληψιν, αὐτὴ θὰ μὲ φάγῃ καὶ ἐμένα. Δίωξέ με ἀπὸ τὸ σπῆτί σου! ἂς λάβῃ αὐτὴ τὴν θέσιν μου! καλήτερα τόρα παρὰ ὕστερα.

Ἡ Μαρία, ἥτις ἔχυνε θερμὰ δάκρυα, ἐγονυπέτησε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ἀκάμπτου χήρας.

— Κυρία, ἀνέκραξεν ἡ ταλαίπωρος κόρη, εἶμαι ὀρφανὴ, ἄπειρος, ἄοικος, ἀπροστάτευτος, κανένα δὲν ἔχω εἰς τὸν κόσμον, καὶ εἰς κανένα δὲν ἐλπίζω. Πρώτην ἤδη φορὰν ἐξέρχομαι τοῦ μοναστηρίου ἀφ' ὅπου μὲ ἀπέβαλον καὶ ὅπου εἶχον εἰσέλθει σχεδὸν τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς μου. Ἀλλὰ, παρὰ νὰ προξενήσω θλῖψιν εἰς τὸν Πανιερώτατον, παρὰ νὰ προκαλέσω τὴν ὀργήν σας, προτιμῶ νὰ ἐξέλθω τῆς οἰκίας σας! προτιμῶ ν' ἀποθάνω!

Ἡ Κυρία Λυδορῆ ναὶ μὲν ἠρέσκετο νὰ κραυγάζῃ καὶ ὑπερέχαιρε ὁσάκις τοιαύτη ἐνεφανίζετο εὐκαιρία, δὲν ἤθελεν ὅμως νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν συνείδησίν της πράττουσα ἀπάνθρωπον πρᾶξιν διὸ κατηνύχθη ἐκ τῆς ἀπελπισίας τῆς Μαρίας, καθόσον μάλιστα ὁ πόνος τῆς πληγῆς ἣν εἶχε λάβει παρὰ τοῦ θαλαμηπόλου κατὰ τῆς κεφαλῆς εἶχεν ἐκλείψει ἐντελῶς.

Ἐ! καλὰ, καλά! σιώπα! φθάνει πλέον! Τόρα ἔτρεμον ὑπὸ τοῦ ψύχους! τί λέγομεν; οὐδὲ τὴν ποῦ 'φάγαμε τ' ἀρνὶ ἀς φᾶμε καὶ τὴν οὐράν. Δὲν θέλω νὰ λέγουν εἰς τὴν πόλιν τῆς Soissons ὅτι ἐγὼ διώχνω ἀπὸ τὸ ἐπισκοπικὸν παλάτι ὅσους ὁ ἀδελφός μου φιλοξενεῖ ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν. Μεῖνε ἐδῶ μαζί μας· σοῦ δίδομεν ἄσυλον ἑωσότου νὰ σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ γενῇ δι' ἐσένα. Ἔλα κατόπιν μου, καὶ σιώπα, παῦσε τὰ δάκρυα καὶ ταῖς φωναῖς, φθάνει πλέον. Αὐτὰ τόρα δὲν ὠφελοῦν.

Ἡ Μαρία ἐθισθεῖσα πρὸς τὰς τρυφερὰς θωπείας καὶ τὴν μητρικὴν στοργὴν τῆς ἀναδόχου αὐτῆς, δὲν εἶχεν ἀπαντήσει πλέον ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἀγαθῆς ἡγουμένης, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μοναστηρίῳ, ἡ περιφρόνησιν καὶ ψυχρότητα· ἀλλ' ἐνώπιον τῆς ἀγροίκου ἐκείνης προστασίας ἣν ἐῤῥίπτον πρὸς αὐτὴν ἐν εἴδει ἐλεημοσύνης, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν της συντριβεῖσαν, καὶ ὠπισθοδρόμησεν ἐνώπιον τοιαύτης φιλοξενίας.

— Πήγαινε, τέκνον μου, εἶπε πρὸς αὐτὴν πράως ὁ ἐπίσκοπος. Ἀκολούθησον τὴν ἀδελφήν μου.

— Ἔλα λοιπὸν, ἔλα, εἶπεν ἡ Κυρία Λυδορῆ, καὶ ἐπελήφθη τοῦ βραχίονος τῆς Μαρίας, ἥτις ἠσθάνθη ἑαυτὴν συνθλιβεῖσαν ὡς στρουθίον ἐντὸς τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀετοῦ.

Τοσαύτη πραότης, συστολὴ καὶ χάρις ἐχαρακτήριζον τὴν νεάνιδα, ὥστε διὰ τῆς ὑπομονῆς κατώρθωσε νὰ προσκτήσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ μάλιστα τὴν ἀγάπην τῆς γραίας. Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; Μήπως ἡ Κυρία Λυδορῆ δὲν ἠγάπα καὶ τὸν ἀδελφόν της; καὶ ὅμως ὡς χάλαζα ἔπιπτον κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀξιοσεβάστου ἱερέως αἱ ἀραὶ καὶ αἱ ἐπιπλήξεις. Περιττὸν λοιπὸν κρίνομεν ν' ἀναφέρωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τί ὑπέφερεν ἡ ταλαίπωρος Μαρία. Διὰ τὴν ἐλαχίστην τυχαίαν καὶ ἀκούσιον παρεκτροπὴν τῶν διαταγῶν ἃς ἐλάμβανε παρὰ τῆς χήρας ὑφίστατο τὰς σκληροτέρας ἐπιπλήξεις καὶ ἤκουε τὰς πικροτέρας ἐπὶ τῆς ἀγνώστου αὐτῆς καταγωγῆς κατακρίσεις, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς πενίας της, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπεκαλέσθη τὸ ἔλεος τῆς ἐπισκοπῆς. Πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις ἐξεπλήρου σχεδὸν ἔργα θαλαμηπόλου παρὰ τῇ χήρᾳ, μὴ λείπουσα οὐδὲ στιγμὴν ἀπὸ πλησίον της, τὴν δὲ νύκτα κατακλινομένη ἔν τινι παρακειμένῳ κοιτωνίσκῳ, ὅπως εὑρίσκηται πάντοτε πρόθυμος εἰς τὰς διαταγάς της. Ἅμα ἡ Κυρία Λυδορῆ ἔπασχε τὴν ἐλαχίστην ἀϋπνίαν, ἡ ἀνελέημων αὐτῆς φωνὴ ἀφύπνιζε τὴν Μαρίαν, ἥτις ἔσπευδε πάραυτα πλησίον της, καὶ ἥτις μόνον ὅταν ἐκοιμᾶτο ἡ γραῖα ἀπελάμβανε μικρὰν ἀνάπαυσιν. Ὤφειλε δὲ, ἅμα τῇ προσκλήσει τῆς Κυρίας της, νὰ ἐγερθῇ ἐν βίᾳ, νὰ ἔλθῃ νὰ καθίσῃ πλησίον της, νὰ ὑποφέρῃ τὸν χρόνιον βῆχά της, νὰ τὴν ἀκούῃ παραπονουμένην διὰ τὴν ἀϋπνίαν της καὶ νὰ τῇ ἀναγινώσκῃ τὸ ὡρολόγιον μεχρισοῦ οἱ ὀφθαλμοί της κατακλεισθῶσι καὶ ἀποκοιμηθῇ ἐντελῶς. Τότε ἡ Μαρία, πεισθεῖσα ὅτι ἡ Κυρία της ἐκοιμᾶτο βαθέως, ἐπανήρχετο εἰς τὴν κλίνην της, μακαρίζουσα ἑαυτὴν ἐὰν διὰ δευτέραν φορὰν ἡ γραῖα δὲν τὴν ἠνάγκαζε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὡρολογίου. Παρατηρητέον πρὸς τούτοις ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἡ νεᾶνις δὲν ὤφειλεν οὔτε νὰ χασμωθῇ, οὔτε νὰ δείξῃ ὅτι τὰ μέλη της

φωνή της ἠδύνατο νὰ χαμηλώσῃ πλέον τοῦ συνήθους ἢ τοὺς ὀφθαλμούς της στιγμιαίως νὰ κλείσῃ, διότι πάραυτα ἡ ἄσπλαγχνος τῆς γραίας φωνὴ τὴν ἐπέπληττε πικρῶς καὶ τὴν ὠνείδιζε διὰ τὴν ἀχαριστίαν της μὲ λέξεις σκληρὰς καὶ ὑβριστικάς.

Ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις δὲν ἀντεῖχεν ὑπὸ τὸ ἄχθος τόσων δεινοπαθειῶν. Αἱ παρειαί της, αἱ ἄλλοτε φαιδραὶ καὶ ῥοδόχροοι ἐχλωμαίνοντο, οἱ ὀφθαλμοί της δὲ ἔλαμπον ὑπὸ λάμψεως ἀκατανοήτου, τὰ δὲ τόξα του ἐκοιλοῦντο χρωματιζόμενα ὑπὸ μολυβδοχρόων κηλίδων. Ποτὲ μειδίαμα δὲν ἐφαίδρυνε τὰ χείλη της, οὔτε κἀν ὁπόταν οἱ παρήγοροι τοῦ ἀγαθοῦ ἐπισκόπου λόγοι προσέβαλον λαθρᾶ τὰς ἀκοάς της. — Λέγομεν λαθρᾶ, διότι ἡ δύστροπος καὶ σκληροκάρδιος γραῖα δυσανησχέτει ὁσάκις ἐβλέπεν ὅτι ἡ κατάστασις τῆς Μαρίας ἐνέπνεε συμπάθειαν. Ἔλεγε δὲ τότε πρὸς τὸν ἀδελφόν της καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

— Ὅποιος τὴν βλέπει δὲν θὰ εἴπῃ ὅτι τὴν βασανίζω; ἐγὼ τὴν ἔχω σὰν παιδί μου· δὲν τὴν ἀφίνω οὐδὲ στιγμὴν ἀπὸ σιμά μου, καὶ αὐτὴ κάμνει τὴν λυπημένη, διὰ νὰ τῆς λέγουν πῶς εἶναι ἀξία λύπης καὶ νὰ συμπάσχουν μὲ αὐτήν! Πταίω ἐγὼ ἂν αὐτὴ εἶναι διαθέσεως μελαγχολικῆς καὶ χαρακτῆρος δειλοῦ; στέκεται πάντοτε ἐμπρός μου συνεσταλμένη καὶ ὡς νὰ ἦτο ξένη· τρέμει εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς μου, ὡς νὰ τῆς προξενῶ φόβον. Νὰ σᾶς εἰπῶ, αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον· ἀλλὰ τί νὰ κάμω! εἶναι ὀρφανὴ ἡ ταλαίπωρος, καὶ δὲν ἔχει εἰς τὸν κόσμον ἄλλον ἀπὸ ἐμένα· πρέπει νὰ ὑποφέρω, διότι ἂν τὴν ἐγκαταλείψω, τί θὰ γενῇ; Δὲν εἶναι ἀλήθεια, Μαρία, εἰπέ μου, τί θὰ γενῇς ἂν σ' ἐγκαταλείψω, σὺ ἡ ὁποία, ἂν δὲν σ' εὐσπλαγχνιζόμην ἐγὼ δὲν θὰ εἶχες οὔτε ἄσυλον, οὔτε ἄρτον;

Ἓν ὁλόκληρον ἔτος παρῆλθε, καὶ οὐδεμία μεταβολὴ ἐγένετο εἰς τὴν ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν τῆς Μαρίας· ἓν ἔτος παρῆλθε, καὶ οὐδεὶς γογγυσμὸς ἢ παράπονον ἐξῆλθε τοῦ στόματός της. Λαλοῦσα περὶ τῆς εὐεργετιδός της, διότι οὕτως ἀπεκάλει τὴν Κυρίαν Λυδορῆν, μετεχειρίζετο τοὺς σεβασμιωτέρους ὅρους, ἐπιβάλλουσα ἠπίως σιωπὴν πρὸς τοὺς ἀποπειρωμένους νὰ κατηγορήσωσι τὴν διαγωγὴν τῆς γηραιᾶς κομήσης ἐλεεινολογοῦντες τὴν κατάστασιν τῆς νεάνιδος.

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, οὔτε νὰ ἐπικρίνω οὔτε ἄλλους ν' ἀνεχθῶ ἐπικρίνοντες τὴν εὐεργέτριάν μου, ἥτις μοῦ ἔδωκεν ἄσυλον. Ποτὲ δὲν σθλω δυνηθῇ νὰ τῆς ἀνταμοίψω τὴν πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίαν της. Τὰ δὲ αἰσθήματα ταῦτα τῆς Μαρίας ἦσαν εἰλικρινῆ, διότι ἠσθάνετο αὐτὰ ἀπὸ καρδίας, ὁμοία πρὸς τὸν κισσὸν ὅστις διὰ τῶν τρυφερῶν αὐτοῦ ἁρμῶν περιβάλλει τὸν κορμὸν τῆς ὑποστηριζούσης αὐτὸν γηραιᾶς δρυὸς, ἂν καὶ ὁ φλοιὸς αὐτῆς εἶναι λίαν τραχύς . . .

Ἡ Μαρία, καίτοι περιορίζουσα σενῶς τὰς μετὰ τῶν οἰκιακῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἐπισκοπικοῦ παλατίου σχέσεις της, οὐχ ἧττον ὅμως εἶχεν ἐφελκύσει ὅλων τὴν εὔνοιαν διὰ τῆς γλυκύτητος, τῆς καλοκἀγαθίας καὶ τοῦ κάλλους της. Ὅθεν ὅσον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐμίσουν τὴν Κυρίαν Λυδορῆν, τόσον ἠγάπων τὴν Μαρίαν, καὶ συνημιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους τὶς τοῦ ἄλλου νὰ ἐκθειάσῃ περισσότερον τὴν κόρην κατὰ τὴν πόλιν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἐπίσκοπον, οὗτος ἠγάπα αὐτὴν ὡς ἰδίαν του θυγατέρα, καὶ πολλάκις οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως ἐπληροῦντο δακρύων βλέποντος τὰς πρὸς τὴν νεάνιδα ταπεινωτικὰς ἐπιπλήξεις καὶ τὴν ἀπότομον διαγωγὴν τῆς ἀδελφῆς του. Διὰ μυρίων δὲ τρόπων ἐπροσπάθει νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν νεάνιδα προσέχων ἑαυτῷ μὴ παροργίσῃ τὴν εὐαρέστιστον γραῖαν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἦτο δυσχερέστατον, καὶ πολλάκις θέλων νὰ παρηγορήσῃ ὁπωσοῦν τὴν ὀρφανὴν κόρην, ἐπέσυρε κατ' αὐτοῦ τὰ ὀλληρὰ παραπονα τῆς ἀδελφῆς του.

Ἡ μόνη τῆς ἡμέρας στιγμὴ καθ' ἣν ἡ Μαρία ἀπελάμβανε μικρᾶς ἀναπαύσεως, ἦν ἡ ὥρα καθ' ἣν ἡ Κυρία Λυδορῆ, μετὰ τὸ γεῦμα, ὅπερ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, παρετίθετο περὶ τὰ μέσα τῆς ἡμέρας, κατακλινομένης ἐπὶ ἀναπαυτικωτάτης κλίνης παρεδίδετο διά τινας στιγμὰς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μεσημβρινοῦ ὕπνου. Ἡ Μαρία ἀπεσύρετο τότε ἐντὸς τοῦ κοιτωνίσκου της, ἤνοιγε τὸ παράθυρον καὶ ἀνέπνεε καθαρὸν ἀέρα· διότι οὐ μόνον ἡ κόμησα εἶχε συστῆμα νὰ μὴ ἐξέρχηται οὐδέποτε τῆς οἰκίας, ἀλλ' ἀκόμη ἀπῄτει νὰ μένωσι τὰ παράθυρα διὰ παντὸς κατακλειστα. Ὁ μικρὸς φεγγίτης δὲ οὗ εἰσέδυε τὸ φῶς εἰς τὸν κοιτωνίσκον τῆς Μαρίας ἠνοίγετο ἐπὶ πλατείας δενδροφύτου παρέχων, δεξιῶς, ἐλευθέραν τὴν θέαν πρὸς τὴν παρακειμένην οἰκίαν ἐμπόρου τινὸς ἐριούχων, τοῦ πλουσιωτέρου τῆς πόλεως Soissons, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιγραφή, *τὸ ἐρυθροῦν δένδρον* ἔχαιρε μεγίστης φήμης καὶ ὑπολήψεως καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν. Ὁ οἰκιακὸς βίος τῆς φιλησύχου οἰκογενείας τῆς κατοικούσης τὴν οἰκίαν ἐκείνην παρουσίαζε, διὰ τῆς ἀκινησίας της, θέαμα θελκτικώτατον πρὸς τὴν αἰχμάλωτον ὀρφανήν.

Ὁ μνηστευθεὶς ἔμπορος ὠνομάζετο Ἰωάννης Παστελὼτ καὶ συνέζη μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ πρώτη διεύθυνε τὰ τῆς οἰκίας, ἡ δὲ δευτέρα ἐβοήθει τὸν ἀδελφόν της εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου. Αὐτὴ συνενοεῖτο μετὰ τῶν ἀγοραστῶν, ἐμέτρα τὰ ὑφάσματα καὶ διετήρει τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰ βιβλία τοῦ καταστήματος, θοῦμα δὲ ὁ ἐξεπλήττοντο πάντες ἐν γένει οἱ θαμέναι τοῦ ἐργαστηρίου, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τῷ ὄντι ὡς θοῦμα ἐθεωρεῖτο τὸ νὰ γινώσκῃ νεᾶνις ὀλίγην γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ὡς διδασκαλον ἔσχε τὸν ἀδελφόν της, καὶ ὠφελήθη τάχιστα ἐκ τῶν μαθημάτων ἐκείνου τὸν ὁποῖον καὶ ἠγάπα καὶ ἐσέβετο ἑαυτῷ ἐκ καρδίας. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἡ κόρη μόλις ἦτο τετραετής, ὁ δ' ἀδελφός της, ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἡμέρας τὴν ἐπεριποιεῖτο ὡς ἄλλος πατὴρ τρέφων πρὸς αὐτὴν τυφλὴν ἀφοσίωσιν. Ὅθεν καὶ ἡ Μαρία ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης ἰδέας ἀπησχολεῖτο, μίαν ἐπιθυμίαν εἶχε, πρὸς ἕνα σκοπὸν ἀπέβλεπε· ν' ἀρέσκῃ εἰς τὸν ἀδελφόν της, νὰ ἐφελκύσῃ ἐν μειδίαμά του, ν' ἀκούσῃ διὰ τῆς βαρείας ἑαυτῷ καὶ γλυκείας φωνῆς του τό,

— Ἰωάννα, εἶσαι ἀγαθὴ ἀδελφή!

Τότε συνέχαιρεν ὁλόκληρος ἡ οἰκία, ἡ δὲ Κυρία Παστελὼτ διέκοπτε τὰς οἰκιακάς της ἐργασίας διὰ

νὰ συνευφρανθῇ μετ' αὐτῶν, παράφρων ἐκ τῆς χαρᾶς διὰ τὴν καλὴν ἁρμονίαν τῶν τέκνων της.

Καθ' ἑκάστην, μετὰ τὸ γεῦμα, ἡ εὐδαίμων οἰκογένεια περιεδιάβαζεν ἡμίσειαν ὥραν περίπου ἐντὸς τοῦ κηπαρίου της, ὅπερ εὑρίσκετο ὄπισθεν τῆς οἰκίας. Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ἤρχοντο ἀγοραστὰι εἰς τὸ κατάστημα, διότι ἅπαντες οἱ πολῖται ἢ ἐγευματίζον ἢ ἀνεπαύοντο. Ὠφελούμενοι λοιπὸν ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης ἀναψυχῆς διεσκέδαζον εὐθυμως μεταξύ των, ἐπότιζον τὰ ἄνθη των ἢ ἀνεπαύοντο ὑπὸ ἀναδενδράδα κοσμουμένην διὰ τῶν πλατέων φύλλων καὶ τῶν ἐπιχρύσων καρπῶν καλλικάρπου σταφυλῆς. Ποσάκις ἡ καρδία τῆς Μαρίας ἐσκίρτησεν ἐνώπιον τῆς εὐτυχίας ἧς ἀπελάμβανεν ἡ τρισευδαίμων ἐκείνη τριάς! Ποσάκις δὲ πάλιν ἡ καρδία της συνετρίβη ἐνώπιον τῆς θλιβερᾶς ἰδέας, ὅτι οὔτε ἀδελφὸν εἶχε νὰ τὴν προστατεύσῃ, ὡς τὴν Ἰωάνναν, οὔτε μητέρα νὰ τὴν ἀγαπήσῃ ὡς ἐκείνην! Ὤ! πόσον ἐπεθύμει ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις νὰ ἠδύνατο καὶ αὐτὴ, καθὼς ἡ Ἰωάννα, νὰ περιβάλῃ διὰ τοῦ βραχίονός της τὸν τράχηλον προσφιλοῦς ἀδελφοῦ, νὰ προσβλέψῃ πρὸς αὐτὸν μειδιῶσα, νὰ τῷ ῥίπτῃ κατὰ πρόσωπον, μὲ παιδαριώδη ἐπιδεξιότητα, φύλλα ῥόδων καὶ ἴων, καὶ νὰ προσποιῆται φεύγουσα ἐνώπιόν του, γινώσκουσα ὅτι συλληφθεῖσα ἤθελε λάβει ἓν φίλημα. Ἐκτὸς τούτου, πόσον τῇ ἐφαίνετο εὐχάριστος ἡ θέσις τῆς Ἰωάννας προσφερούσης τὸν βραχίονά της πρὸς γηραιὰν μητέρα, ἥτις ἐπιστηριζομένη ἀναπαυτικῶς ηὐλόγει τὸν Θεὸν μεγαλοφώνως διὰ τὴν χαρὰν ἣν ἐπροξένουν αὐτῇ τὰ τέκνα της, καὶ μηδεμίαν οὐδέποτε ἀφορμὴν ἔχουσα οὔτε βλέμμα αὐστηρὸν, οὔτε λέξιν ἀπειλητικὴν ν' ἀπευθύνῃ πρὸς αὐτά! Ὤ! ποσάκις δὶ ὅλα ταῦτα ἐπροτίμησε νὰ μένῃ καὶ αὐτὴ ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ καταστήματος καὶ νὰ ἐργάζηται ἀκαταπαύστως! Ποσάκις ἐπεθύμησε νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀγαθὴν γραῖαν εἰς τὰς οἰκιακας της ἐργασίας! διότι τὰ πάντα εἰς τὴν τρισευδαίμονα ἐκείνην οἰκογένειαν, καὶ ἡ ἐργασία καὶ ἡ ἀνάπαυσις, ἦσαν χαρὰ καὶ εὐτυχία.

Ἡ Μαρία ἐδαπάνει λοιπὸν τὸν χρόνον τοῦ μεσημβρινοῦ ὕπνου τῆς κομήσης κατασκοπεῦσα μ' ἀκράτητον ζῆλον τὰς ἀθῴας διασκεδάσεις τῆς εὐδαίμονος οἰκογενείας. Ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῆς δυστρόπου χήρας τὴν ἀπέσπα ἀπὸ τοῦ εὐφροσύνου ἐκείνου θεάματος, καὶ τὴν ἠνάγκαζε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν μελαγχολικὸν, μονότονον καὶ φορτικὸν αὐτῆς βίον· ὤφειλεν ἡ δυστυχὴς νὰ καθυποβληθῇ ἐκ νέου εἰς ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας, τὰς κακολογίας καὶ τὰς κατακραυγὰς τῆς Κυρίας Λυδορῆς, αἵτινες καθίσταντο ἔτι πικρότεραι διὰ τὴν νεάνιδα ὡς ἐκ τῆς ἀναμνήσεως τῆς εἰρήνης καὶ εὐτυχίας ἧς πρὸ μικροῦ ἦτο μάρτυς!

Ἡμέραν τινὰ ἡ Ἰωάννα ἔτρεχε παιδαριωδῶς ἐντὸς τοῦ κηπαρίου προσπαθοῦσα ν' ἀποφύγῃ τὸν ἀδελφόν της, τοῦ ὁποίου εἶχε ῥάνει τὸ πρόσωπον μὲ τὸν χυμὸν μεγάλου μέλανος κεραστίου, καὶ ὅστις παίζων τὴν κατεδίωκεν. Ἡ Μαρία, διὰ νὰ μὴ τῇ ἐκφύγῃ τίποτε ἐκ τῆς διασκεδαστικωτάτης ἐκείνης πάλης, ἔκυψεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου, ἀλλὰ δυστυχῶς παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ εὐθύμου ζεύγους. Συσταλθέντες διότι ἐφωράθησαν, καὶ μάλιστα ὑπὸ προσώπου ἐκ τοῦ ἐπισκοπικοῦ οἴκου, κατὰ τὰ μειρακιώδη αὐτῶν παίγνια, ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ ἀδελφή του ἐσταμάτησαν ὡς ἐκ συνθήματος, Ἡ νεᾶνις θορυβηθεῖσα ἔδραμε νὰ κρυβῇ ὑπὸ τὴν ἀναδενδράδα, ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπροσποιήθη ὅτι περιεργάζετο προσεκτικῶς ῥόδον θάλλον ἐν τῷ μέσῳ βάτου τινός. Ἀλλὰ, καὶ ἡ Μαρία, ταραχθεῖσα οὐχ ἧττον αὐτῶν, ἀπεσύρθη διαίως τοῦ παραθύρου. Οἱαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἀπεσύρθη, ὁ νεανίας ἔλαβε καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ τὸ κάλλος της, καὶ νὰ πεισθῇ ὅτι ἦτο ἡ κόρη, ἣν εἶχεν ἴδῃ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν, διαταγῇ τοῦ ἐπισκόπου, εἶχε φέρει μεταξόπτιλον πρὸς κατασκευὴν περιτραχηλίου. Τὴν παρετήρησε δὲ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καθόσον ἡ νεᾶνις ἦν ἀντικείμενον συμπαθείας καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν, χάρις εἰς τὰς τεραστίας περὶ τῆς πραότητος καὶ ὑπομονῆς αὐτῆς διηγήσεις τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐπισκοπῆς.

Ἡ Μαρία ἵστατο εἰσέτι κεκρυμμένη ὄπισθεν τοῦ παραθύρου μὲ πάλλουσαν καρδίαν καὶ τρέμουσα ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν, ὅτε ἡ Κυρία Λυδορῆ, ἥτις τὴν εἶχε κράξει προηγουμένως, καὶ ἣν ἡ Μαρία, ἐν τῇ συγκινήσει της, δὲν εἶχεν ἀκούσει παντελῶς, ἐπλησίασε λάθρα.

— Τί κάμνεις ἐδῶ; ἀνέκραξεν αἴφνις, θριαμβεύουσα διότι εἶχεν ἤδη εὔλογον αἰτίαν νὰ ἐπιπλήξῃ τὴν Μαρίαν. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον καταχρᾶσαι τῆς ἐμπιστοσύνης μου καὶ ὠφελεῖσαι ἀπὸ τὸν ὕπνον μου! ὤ! καλὰ, καλά! Καὶ τί βλέπεις μὲ τόσην προθυμίαν ἀπὸ τὸ παράθυρον; στάσου νὰ ἰδῶ.

Καὶ κύψασα τὴν κεφαλὴν εἶδε τὸν Ἰωάννην μόνον, διότι ἡ ἀδελφή του δὲν ἐφαίνετο ὑπὸ τὴν ἀναδενδράδα.

— Ὤ! ! εὖγέ σου! ἔρωτας ἀπὸ τὸ παράθυρον! συνενοήσεις ἐρωτικὰς μὲ τοὺς νέους! Αὐτὸ μᾶς ἔλιπε! εὖγε! εὖγε! Παναγία μου, Παναγία μου! Τί κατήντησε τὸ σπῆτι τοῦ ἀδελφοῦ μου! Βλέπεις ἐκεῖ σκάνδαλα μέσα στὴν ἐπισκοπήν! Καλὰ μοῦ πληρώνεις, κόρη μου, τὴν φιλοξενίαν ὁποῦ σοῦ δίδω! Φαίνεται ὅτι ἡ ἡγουμένη ὁποῦ σ' ἀνέθρεψε σοῦ ἔδωκε καλὰς διδαχὰς διὰ τὴν συστολὴν ἡ ὁποία ἁρμόζει εἰς τὰς κόρας. Τί νὰ σοῦ εἰπῶ, μικροῦλά μου, αὐτὰ ἐγὼ δὲν τὰ ὑποφέρω, καὶ πρέπει νὰ δοθῇ ἕνα τέλος. Πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν πανιερώτατον, διὰ νὰ εἰδοῦμεν τί πρέπει νὰ γίνῃ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν.

Ἡ Μαρία ἐγίνωσκε κάλλιστα, ὅτι ὅταν ἡ Κυρία Λυδορῆ ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ ἐπρόφερε τὰς ὀλεθρίους ταύτας λέξεις *Πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν Πανιερώτατον* μεταβαίνουσα ἀπὸ τοῦ διακόρου ἤχου εἰς τὴν κατωτάτην φωνὴν, προυτίθετο νὰ μεταχειρισθῇ βίαιόν τι μέσον.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κυρία, ὑπετρούλισεν ἡ ταλαίπωρος κόρη, μή με κατηγορῆτε, μή με καταδικάζητε πρὶν μ' ἀκούσητε! Τίποτε ἄλλο δὲν ἔκαμα παρ' ὅτι ἐκύτταξα τυχαίως ἀπὸ τὸ παράθυρον εἰς τὴν αὐλὴν ἀφ' ὅπου μὲ εἶδαν οἱ κύριοι τῆς οἰκίας.

— Σιώπα, ψεῦτρα! διέκοψεν αὐτὴν ὀργίλως ἡ Κυρία Λυδορῆ, καὶ ἐπιληφθεῖσα τοῦ βραχίονος τῆς δυστυχοῦς νεάνιδος, ὡδήγησε καὶ κατέκλεισεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της, οὗτινος ἐκλείδωσε περφοντι-

σμένως τὴν θύραν. Μετὰ ταῦτα ἀπευθύνθη πρὸς τὸν ἐπίσκοπον.

(ἀκολουθεῖ).

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΠΕΡΙ ΓΑΛΗΣ.

Ἡ γαλῆ, κατὰ τὸν Βυφῶν, εἶναι οἰκεῖος ἄπιστος φυλαττόμενος κατ' ἀνάγκην ἵνα ἀντιτάττηται καθ' ἑτέρου οἰκείου ὀχληρωτέρου καὶ δυσφυγαδεύτου. Διὰ τὸν φυσιοδίφην, ἡ γαλῆ, ἐν τῇ τῶν σαρκοφάγων θηλαστικῶν ταξινομήσει, εἶναι ὁ τύπος γένους περιλαμβάνοντος πολλὰ εἴδη δακτυλοβαμόνων, ἤτοι διὰ τῶν δακτύλων βαδιζόντων ζώων καὶ διεσπαρμένων ἁπανταχοῦ σχεδόν. Τὸ γένος τοῦτο δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τῶν πανούργων ζώων ὅσων ἑστίαν παρέχει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐπιφόβων τετραπόδων, ὧν ἡ μορφὴ συνδέει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τὰς ἀναλογίας ἐξ ὧν ἕπεται ἡ δύναμις καὶ ἡ εὐκαμψία ἐνταυτῷ. Τὰ εἴδη τῆς γαλῆς διαφέρουσι μὲν πολὺ ὡς πρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν κρᾶσιν τῶν χρωμάτων τοῦ διφθερώδους αὐτῶν δέρματος, ὅπερ εἶναι λεῖον, ἁπαλὸν, λαμπηρὸν, ξηρὸν, συχνάκις πεποικιλμένον ὑπὸ χρωματισμοῦ ζωηροτάτου· ἀλλ' ὅμως ἅπασαι αἱ γαλαῖ ἔχουν σχεδὸν τὴν αὐτὴν μορφὴν καὶ τὸ αὐτὸ οἰκειακὸν ἦθος, ὥστε καὶ ὁ ἀπροσεκτότερος ὀφθαλμὸς ἤθελε τὰς γνωρίσει· ἕνεκα δὲ τῆς ὁμοιότητος πασῶν ὡς πρὸς τὰ ἤθη ἔχουν κοινὸν ὀργανισμόν. Ἡ γλῶσσά των οὖσα κατάπυκνος θηλῶν κατασπαρακτικῶν, κυρτουμένων κατὰ τὸ ἐσώτερον, ἐκδέρει λείχουσα καὶ προκαλεῖ παρὰ ταῖς λίαν θωπευτικαῖς τούτων αἱματηρὰν δίψαν, ἐν ᾗ δὲν ἀντέχουν ἐπὶ πολὺ καὶ διὰ τοῦτο, ὅτε αἴφνης φαίνονται ἀμυνόμεναι συλλαμβάνουν διὰ τῶν ὀνύχων των, ὅπως δάξωσι τὴν πρὸς θωπείαν τεινομένην αὐταῖς χεῖρα. Τὰ ζῶα ταῦτα δὲν βλέπουν καλῶς διαρκούσης τῆς ἡμέρας, ἣν διέρχονται συνήθως κοιμώμενα· διότι ἡ κατὰ διάμετρον ἐκτεινομένη κόρη των, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ εὐρύνωσι θαυμασίως ἐν τῷ σκότει, τοῖς ἐπιτρέπει νὰ διακρίνωσι τὰ ἀντικείμενα καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς, περίστασις βοηθοῦσα αὐτὰ ἐξαισίως εἰς τὸ συλλαμβάνειν τὴν λείαν των ὅτον κοιμᾶται. Χρώμεναι στρατηγήματος διὰ νὰ μὴ ἐξυπνήσωσι τὴν λείαν των, ὀλισθαίνουσαι μᾶλλον ἐν τῷ σκότει ἢ βαδίζουσαι, στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ πέλμα των ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κρότου, ἀποπνίγουσι τὸν στρόμφαλόν των μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἀναπνοῆς, ἀνορρίχῶνται κατ' ἀνάγκην μέχρι τῆς λείας των, καὶ, μὴ οὖσαι ἱκαναὶ νὰ τρέξωσιν, εὑρίσκουν ἐν τῷ θαυμασίῳ ἐλατηρίῳ τῆς σπονδυλικῆς αὐτῶν στήλης τὴν δύναμιν τοῦ καταπηδᾶν καὶ ἐκτελεῖν τεραστίας ἀνασκιρτήσεις. Εἰς τὴν λείαν των καθίσταται δύσκολον τοῦ νὰ ὑπεκφύγῃ ἀπὸ τόσον αἰφνηδίαν παγίδα, ὥστε εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔποψις ἀποβαίνει ἀκριβεστέρα ἢ ἡ ἔκτασις τῶν συσταλτῶν αὐτῶν δακτύλων, οἵτινες εἶναι κάτωθεν γαμψοὶ, καὶ τοὺς ὁποίους ἐπίστανται νὰ ἐκτείνωσι μὲ ἐξιδιασμένον τρόπον. Τίς δὲν εἶδε τὰς κατοικιδίους ἡμῶν γαλᾶς προσβαλλούσας καὶ ἀμυνομένας; Τὸ τρίχωμά των τότε ὀρθοῦται πρὸ πάντων κατὰ τὸ μῆκος τῆς ῥάχεώς των, ἥτις κυρτοῦται ἐν εἴδει τόξου μέλλοντος νὰ χαλαρωθῇ· οἱ χαλυβωμένοι αὐτῶν ὄνυχες, οἵτινες δὲν καθορῶνται εἰς τοὺς βελουδωτοὺς αὐτῶν πόδας, ἀναφαίνονται αἴφνης τρομεροὶ καὶ κατασπαρακτικοί, ἡ κέρκος των ἀνορθοῦται ἐνῷ τὰ δύσκαμπτα ὦτα αὐτῶν κλίνουσι πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐναρμοζόμενα πρὸς τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς, τὸ δὲ βλέμμα των σπινθηροβολεῖ. Τότε τὸ πρόσωπον, ἐνθα ἀκτινοβολοῦν οἱ σκληροὶ μύστακες, ῥυτιδοῦται βαθέως καὶ λαμβάνει ἔκφρασιν ἀπεριγράπτου λύσσης. Τὸ στόμα ἐν ᾧ λάμπουν οἱ ὀξεῖς ὀδόντες των, ἀνοίγεται σπασμωδικῶς, ἐκφράζον τρόπον τινὰ ὕβριν πρὸς ἣν ἐνοῦται καὶ ῥόγχος ὑπόκωφος, ἀνελισσόμενος ὡς μικρὸς κεραυνὸς ἐν τῷ ἐξογκωμένῳ ὑπὸ τῆς μανίας σήθειτων, ῥόγχος ἐκπληκτικὸς καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἱκανὸς νὰ κατοφοβίσῃ καὶ τοὺς εὐρωστοτέρους κύνας, οἱ ὁποῖοι, ὑπὸ τοῦ ὁρμεμφύτου κινούμενοι, ὁρμῶσι κατὰ τῶν γαλῶν, ἀφ' ὧν ὅμως προφυλάττονται ὁσάκις δὲν εἶναι εἰς ἄκρον ἠρεθισμένοι πρὸς μάχην, ἐξ ἧς ἠδύναντο νὰ προκύψωσιν αὐτοῖς ἄνευ ὠφελείας ἀμυχαὶ τοσοῦτον ἐπικίνδυνοι καθόσον οἱ γαλαῖ ὁρμῶσιν ἐν πρώτοις κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὅπως τυφλώσωσι τὸν ἐχθρόν των. Αἱ γαλαῖ ἀμύνονται μὲ ἐξαισίαν ἀνδρείαν ἅμα ἐννοήσωσι τὸ ἀδύτατον τοῦ νὰ ἀποφύγωσι τὴν μάχην, μέχρις οὗ ὅμως ἀπελπισθῶσι περὶ τῆς ἀντιστάσεως, προσέχουν πάντοτε νὰ δραπετεύσωσιν, ἅπαξ δὲ καταντήσασαι εἰς ἐσχάτην ἀμηχανίαν, καθίστανται ἀληθῶς ἐπίφοβοι· τὸ βάδισμά των εἶναι ἀναλλοιώτως ὡς τὸ τῆς ἔμφρονος δυσπιστίας. Ἡ τίγρις καὶ ὁ λέων, οἵτινες εἶναι γαλαῖ δὲν βαδίζουν ἀγεροχώτερον τῶν συνετῶν ἡμῶν γαλῶν, ἀν καὶ λέγονται καὶ γράφονται περὶ αὐτῶν πολλὰ ποιητικῶς πρὸ πολλῶν αἰώνων. Πᾶσαι οἱ γαλαῖ βαδίζουν λοξῶς, καθορῶσι πλαγίως, πορεύονται δὲ εἰς τὸν σκοπόν των διά τινος ἑλιγμοῦ, καὶ φοβοῦνται τὸ ὕδωρ. Μολονότι ἐκ φύσεως γνωρίζουσι τὸ κολυμβᾶν, οὐδέποτε ῥίπτονται εἰς τὸ ὕδωρ, ὅσον ἀβαθὲς καὶ ἂν ᾖ τοῦτο, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συλλάβωσιν ἰχθύας ἐφικτοὺς αὐταῖς καὶ ὧν τῆς σαρκὸς ὑπερήδονται.

Τὰ εἴδη τοῦ γένους τῶν γαλῶν εἰσὶ διεσπαρμένα εἰς τὰ θερμὰ μέρη καὶ διαιτῶνται εἰς ἀμφότερα τὰ ἡμισφαίρια· τὰ μεγαλείτερα, κατοικοῦντα εἰς τόπον ἄγριον, προξενοῦν φρίκην εἰς τοὺς περὶ τὸν ἰσημερινὸν τόπους, ἐν οἷς πάντα τὰ λοιπὰ ζῶα τρέμουσιν εἰς τὴν προσπέλασίν των· τὰ μικρότερα τούτων εἰσὶ διαδεδομένα κατὰ τὰ ἧττον θερμὰ κλίματα μέχρι καὶ πέραν τῆς ἄρκτου. Τὸ τελευταῖον αὐτὸ εἶδος ἐξημεροῦται μὲν, δὲν ὑποτάσσεται ὅμως, οὐδὲ καθίσταται δοῦλον ὥσπερ ὁ κύων· φυλάττει ὑπὸ τὴν στέγην πᾶσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν του· χρεωστοῦμεν δὲ νὰ τὸ συγκαταριθμῶμεν μεταξὺ τῶν ξενιζομένων μᾶλλον ἢ μεταξὺ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν φίλων.

Ἡ γαλῆ δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῷ πρώτῳ τῆς πλάσεως σχεδίῳ· ἠλλοιώθη διὰ τῆς προσπελάσεώς της μὲ τὸν ἄνθρωπον. Βεβαιοῦν δὲ ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ ἀγρίου ἐκείνου εἴδους, ὅπερ περιφρονεῖ τὴν τεθνηκεῖαν σάρκα τροφῆς σφαδαζούσης, καὶ ζηλότυπον ἐλευθερίας ἀπεριορίστου, ἤθελεν ἀποθάνει ἀνενδιάστως ἀπὸ μελαγχολίαν ἐὰν κατεκρατεῖτο κεκλεισμένον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς οἰκίας. Ἡ ἀγρία γαλῆ εἶναι ἐπιμηκεστέρα τῆς οἰκιακῆς, τὰ σκέλη της ἀναλόγως ταπεινότερα, εὐλυγιστότερα, ἐπιδεξιώτερα καὶ ῥωμαλεώτερα. Τὸ χρῶμα εἶναι ἐν γένει τεφρόχρουν, ὁμοιόμορφον καθ' ὅλα τὰ εἴδη· ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τῆς ὠμοπλάτης ὅμως ἧττον φαιὸν, ἕνεκα ἐπιμήκων κηλίδων ἢ ἐγκαρσίων ζωνῶν μελανοχρόων καὶ λαμπηρῶν, αἵτινες σχηματίζουν δακτυλίους κανονικοὺς ἐπὶ τῆς κέρκου των. Τὰ χείλη της καὶ τὸ πέλμα τῶν ποδῶν της εἶναι ἐπίπης βαθύχροα· ἐνδιαιτᾶται εἰς τὸ ἀρκτικὸν ἡμισφαίριον, ἰδίως εἰς τὰς θερμοτέρας χώρας ἀπὸ τὴν Πορτουγαλίαν μέχρι τῆς Κίνας, ἔνθα συνήθως διατρίβει ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ εἰς τὸ σέλεχος τῶν ὁποίων ἀναῤῥίχεται μετ' εὐλυγιστίας· ἀπομακρύνεται ὀλίγον τῶν ἀγροτικῶν κατοικιῶν· πολεμεῖ μὲ τὴν μικρὰν ἄγραν, ἤτοι τὰς σαύρας, τὰ ἑρπετὰ, τοὺς μῦς καὶ μικρὰ πτηνὰ, ὧν καταστρέφει τοὺς φωλεοὺς, ἐπειδὴ τὰ ὠὰ τούτων ὑπεραγαπᾷ. Ἡ παράνομος δὲ φορολογία της ἐκτείνεται μέχρι καὶ τοῦ ὀρνιθοτροφείου, ὅτε συνήθως καταλογίζεται μὲ τὰς μυγαλὰς (νυφίτζας) μεθ' ὧν διϊσχυρίζονται ὅτι ζῇ ἐν ἀρκετῇ συμπνοίᾳ, ἢ τοὐλαχιστον ἄνευ ἔριδος.

Ἀγνοεῖται ἀπὸ ποίας ἐποχῆς οἱ ἄνθρωποι, ἵτινες πρὸ χρόνων ἐθεώρουν τὴν γαλῆν ὡς ἐχθρὸν, τὴν ἔθεσαν μεταξὺ τῶν οἰκειακῶν ζώων· οἱ σοφοὶ δὲν ἀνίχνευσάν ποτε τίς θεὸς, ἢ τίς λαὸς, ἢ τίς πρῶτον ἄνθρωπος τὴν ἐξημέρωσεν. Ὁ Ποσειδῶν, ἂν καὶ θαλάσσιος, κατεδάμασε τὸν ἵππον, περὶ οὗ οἱ ποιηταὶ λέγουν ὅτι τὸν ἐξήγαγε τῆς γῆς δι' ἑνὸς κτυπήματος τῆς τριαίνης· ἡ Ἄρτεμις κυνηγέτρια ἐκαλλιέργησε τοὺς κυνηγετικοὺς κύνας· ὁ Βάκχος ἔζευξε τίγρεις εἰς τὸ ἅρμα του· οἱ Ψίλλοι (λαὸς τῆς Λιβύης) ἐπεφορτίσθησαν τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ὄφεων· ὁ Τριπτόλεμος ὑπέταξε τοὺς ἑόας ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἀρότρου· ὁ Πᾶν ἀπεθεώθη συναθροίσας τὰ πρῶτα ποίμνια Ἀλλὰ τὴν βοήθειαν τῆς γαλῆς δὲν ἐζήτησεν ὁ ἄνθρωπος, κατὰ πιθανὸν λόγον, εἰμὴ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ ὅτε, μὴ εὐχαριστούμενος πλέον ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν σπηλαίων καὶ τῶν σκηνῶν ᾠκοδώμησεν οἰκίας ἀφ' ὧν ἐνοχλητικὰ τρωκτικὰ ἦλθον νὰ λάβωσι μετοχὴν παρὰ τὴν θέλησίν του. Οὔτε ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ, οὔτε ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Μωϋσέως γίνεται λόγος περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς γαλῆς. Ναὶ μὲν οἱ Αἰγύπτιοι τὴν ἐλάτρευον καὶ τὴν ἐταρίχευον, ὡς ἀνεκαλύφθησαν μούμιαι ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκομεν τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, ἥτις ἤθελε χρησιμεύσει ὡς κάλλιστον ἀντικείμενον ἀναγνώσεως εἰς τὰς ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας, ἢ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν.

Α. Κ.

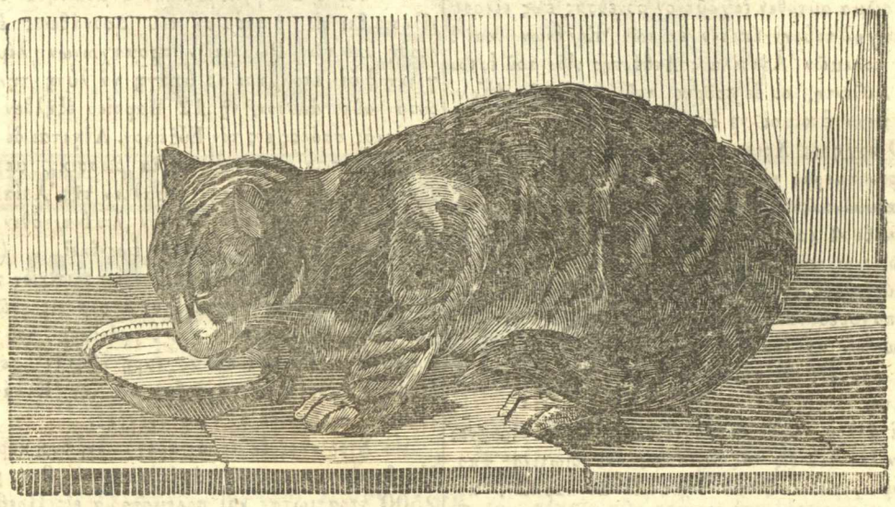

Γαλῆ οἰκίδιος.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΣ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Τῇ 16 τ. μ. κατέπλευσαν εἰς Πειραιᾶ δύο συμμαχικὰ ἀτμοκίνητα καὶ ἓν φορτηγόν· ἀφοῦ δὲ ἔλαβον τοὺς ἀναγκαίους πρωρεῖς ἀνεχώρησαν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ὅπου μέλλωσι νὰ ἀποβιβάσωσι ὅσα ἔφερον στρατεύματα καὶ πολεμικὰ ἐφόδια.

— Διέβησαν δὲ ἐκ Μήλου καὶ ἄλλα 50—60 Γαλλικὰ πλοῖα μεταφέροντα στρατὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν. (Ἀθηνᾶ)

— Ἐκ Βώλου ἦλθεν ἡ εἴδησις εἰς Ἀμαλιούπολιν ὅτι οἱ περὶ τὸν ΠαππαΚώσταν Τσαμάλαν πολιορκήσαντες 400 ὀθωμανοὺς εἰς Πύργους τοῦ Πλατάνου (τῆς Θεσσαλίας) κλεισμένους ἐνίκησαν αὐτοὺς μετὰ πολὺν φόνον· ἡτοιμάζοντο δὲ νὰ προσβάλωσι κατόπιν καὶ τὸ ἄρμυρόν.

Ὁ εἰρημένος στρατηγὸς προσέβαλε καὶ ἕτερον ἐπικουρικὸν σῶμα αὐτόθεν ἐρχόμενον φονεύσας ἕως εἴκοσι· εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔπεσεν ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ γενναῖος πολεμῶν Ἀγησίλαος Λεβέντης υἱὸς τοῦ ἱστορικοῦ Γ. Λεβέντη, οἱ δὲ τοῦρκοι τοῦ Ἀρμυροῦ ἀπηλπισμένοι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ συνθηκολογήσωσι.

— Ὁ ἀρχηγὸς Χριστ. Χ. Πέτρου ἐπολέμησε τρεῖς κατὰ σειρὰν ἡμέρας εἰς θέσιν λουτρὸν 2000 ὀθωμανοὺς διοικουμένους παρὰ τοῦ Ζηνὲλ πασᾶ, νικήσας δὲ αὐτοὺς ἔλαβε 4 κανόνια καὶ 300 ἵππεῖν (;) ἔπεσον δὲ καὶ ἐκ τῶν χριστιανῶν τινές.

— Διὰ νόμου ἐξελθόντος ἐκ τῶν βουλευτικῶν σωμάτων ἀπαγορεύεται ἡ ἔξοδος παντὸς εἴδους σιτηρῶν καὶ αὐτουσίων καὶ ἐσκευασμένων οἷον ἀλεύρου, διπύρου κτλ. προσέτι δὲ καὶ ἄλλων ὀψωνίων, ὀρύζης, ὀσπρίων κτλ.

— Δὶ ἄλλου νόμου καταργεῖται ὁ εἰσπραττόμενος διαγώγιον ἐπὶ τοῦ εἰς τὰς δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς ἀποθήκας τσιμευομένων ξένων δημητριακῶν καρπῶν, καθὼς καὶ τὸ τέλος τῶν πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν εἰσαγομένων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καρπῶν καὶ ἀλεύρων.

— Ἡ παραίτησις τοῦ τε ὑπουργοῦ τῆς Οἰκονομίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἔγεινε δεκτή.

— Τῇ 18 ἀνεγνώσθησαν δημοσίᾳ τὰ πρακτικὰ τῆς μυστικῆς συνεδριάσεως τῆς Γερουσίας· ἐξ αὐτῶν ἀπεδείχθη ὅτι οἱ μειονοψηφήσαντες 16 γερουσιασταὶ ἀπεδοκίμασαν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ὑπουργείου εἰς τὴν διακοίνωσιν τοῦ ὀθωμανοῦ πρέσβεως μόνον καθότι ἐθεώρησαν αὐτὴν ὡς ἔργον κυβερνητικὸν, μὴ νομίζοντες ἁρμόδιον τὴν Γερουσίαν νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τούτου καὶ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τοῦ ἀποβησομένου.

— Πρὸ ἡμερῶν Γαλλικὸν πλοῖον βρίκιον καταπλεῦσαν εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας παρήγγειλε νὰ μείνωσιν ἥσυχοι οἱ κάτοικοι καὶ ἀδιάφοροι ὡς πρὸς τὰ τῆς Ἠπείρου, νὰ ἐκφράσωσι δηλ. τὴν ἐπιθυμίαν των ὑπὲρ διατηρήσεως τῶν καθεστώτων τῆς εἰρήνης. Οἱ δὲ δήμαρχοι ἀπήντησαν ὅτι περὶ τούτου λόγος ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ.

ΡΩΣΣΙΑ. Δὶ αὐτοκρατορικοῦ θεσπίσματατος ἀπὸ 21 Φεβ. ἐκηρύχθησαν ὡς πολιορκούμενα θέματα Πετρουπόλεως, Ἐσθονίας, Λιβονίας, Ἀρχαγγέλου, Κουρλανδίας, Βόλνας, Λιβύου, Γρέβαν, Βολωνίας, Πεδολίας, Βαρσοβίας κτλ.

— Περιεμένοντο εἰς τὰς ἡγεμονίας οἱ μεγάλοι δοῦκες Μιχαὴλ καὶ Νικόλαος.

— Ὁ αὐτοκράτωρ ἀπέρριψε τὸ ὑστατόγραφον τῶν συμμαχικῶν ναυτικῶν δυνάμεων περὶ ὑποχωρήσεως τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ ἐκ τῶν παραδουναβίων ἡγεμονιῶν.

Ῥωσσοτουρκικὸς πόλεως.

Διὰ πλοίου Σπετσοτικοῦ ἐλθόντος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἦλθε τῇ 18 τοῦ μηνὸς ἡ χαρμόσυνος ἀγγελία ὅτι 100 χιλ. ῥωσσικὰ στρατεύματα διέβησαν τὸν Δούναβιν. Τοῦτο μαθόντες οἱ μεγιστᾶνες τῆς ὀθωμ. Πύλης ἐνῷ συνεδρίαζον εἰς μέγα συμβούλιον περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἠπειρον καὶ Θεσσαλίαν συσκεπτόμενοι διελύθησαν κατηφεῖς καὶ περίλυποι.

— Ἀφοῦ 2 ἀγγλογαλλικὰ ἀτμοκίνητα ἔφερον τὴν εἴδησιν ὅτι εἰς τὸ στόμιον τοῦ Δουνάβεως ἐκανονοβολίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωσσικῶν προμαχώνων λέμβος Αγγλικὴ διότι ἐτόλμησε νὰ ὑπάγῃ νὰ λύσῃ τὴν ἀποκλείουσαν αὐτὸ ἅλυσον, τῇ 12 Μαρτίου ἐξῆλθεν ὁ ἀγγλογαλλικὸς στόλος εἰς τὸν Εὔξεινον. Λέγεται δὲ ὅτι ἀπαντήσας ἔπειτα φορτηγὰ πλοῖα ῥωσσικὰ μεταφέροντα ἐφόδια εἰς τὴν Ῥωσσικὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας διέταξεν αὐτὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν λιμένα ὅθεν ἐξῆλθον, συνώδευσε δὲ καὶ αὐτὸς ταῦτα ἕως ἐκεῖ (Ἐλπ.)

— Μὴ ἀποδεχόμενοι τὰς περὶ πολιτικῶν προνομίων εἰς τοὺς ὑπηκόους χριστιανοὺς προτάσεις τῶν Αγλογάλλων ὁ Σεχισλάμης καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου Ῥιφαὰτ πασᾶς παρῃτήθησαν· τοῦτον διεδέχθη ὁ πάλαι ποτὲ πρέσβυς εἰς τὴν Ἑλλάδα Σεκὶπ ἐφέντης, ἐκεῖνον δὲ ὁ Ἀφὶφ ἐφέντης.

— Στολίσκος ἐκ τριῶν φρεγατῶν, δύο κορβετῶν καὶ δύο βρικίων τουρκικῶν ἀπέπλευσε τὴν 9 τ. μ. φέρων 2500 στρατιώτας καὶ πολεμοφόδια εἰς Πρέβεζαν.

— Διώκονται ἀδυσωπήτως ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πάντες οἱ ἔχοντες Ῥωσσικὴν ἐθνικότητα.

— Τὰ διδόμενα προνόμια εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὑπηκόους τῆς Τουρκίας περιορίζονται εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς μαρτυρίας των, τὴν σύστασιν μικτῶν δικαστηρίων, τὴν ἄδειαν νὰ ἀγοράζωσιν ἐπ' ἰδίῳ αὐτῶν ὀνόματι κτήματα εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ κεφαλικοῦ φόρου εἴτε χαρατσίου

— Πολλοὶ ἐκ τῶν προκρίτων ὀθωμανῶν τῶν Ιωαννίνων ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐζήτησαν μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν, μὴ λαβόντες δὲ αὐτὴν διεμαρτυρήθησαν ἐντόνως.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ. Ἡ Πρωσσία ἐζήτησε πίστωσιν 30 ἑκατομ. παρὰ τῶν Βουλῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι κλίνει εἰς τὴν ἔνοπλον οὐδετερότητα ὑπὲρ τῆς Ῥωσσίας.

— Ἐδόθη παρὰ τῆς Ῥωσσικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Αὐστρίαν τὸ προνόμιον νὰ μεταφέρῃ ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσσίας καὶ τῶν παραδουναβίων ἡγεμονιῶν σιτηρὰ εἰς τὴν ἐπικράτειάν της.